ఓమ్. పరబ్రహ్మణేనమః

ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధఫల పురుషార్థ సిద్ధిప్రదంబగు

తొమ్మిదధ్యాయములుగల

సత్యనారాయణవ్రతకల్పము.

సహస్రనామసహితము

ఈగ్రంథము

కీ॥ శే॥ నా తండ్రిగారైన

చల్లా లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి గారిచే

వ్రాయంబడి వారి జ్యేష్ఠ కుమారుడైన

సుబ్బరాయశాస్త్రిచే

స్వకీయ

శ్రీలక్ష్మీనరసింహ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రించి ప్రకటింపబడియె

మచిలీపట్టణము.

ద్వితీయముద్రణము.

1967

[రిజిష్టర్డు కాపీరైట్] వెల రు. **1-50**

శ్రీ సత్యనారాయణస్వామి.

ఓం పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గణేశాయనమః.

సత్యనారాయణవ్రతకల్పము.

ప్రతిసంక్రాంతౌ పౌర్ణమాస్యాం హ్యేకాదశ్యాం యస్మిన్కస్మిన్దినే సాయంకాలే అథవా దివాభాగే పూర్వాహ్ణే యజమానః పత్న్యాసహ మంగళస్నానాదికం కృత్వా-సంధ్యావందనాది నియమానంతరం బ్రాహ్మణాః బంధూంశ్చాహూయ-భేరీమృదంగ వాద్యఘోషైస్స్వస్తివాచక మంగళపాఠక పుణ్యాంగనాద్యాప్తజనైస్సహ దేవాలయే, పుణ్యక్షేత్రే, పుణ్యనదీతీరే, సింధుతీరే, వనేవా అథవా స్వగృహేవా సత్యనారాయణ పూజాదికం కుర్యాత్ ॥ తత్రస్థలశుద్ధిం కృత్వా ప్రాగ్దేశే గోమయేనానులిప్య । రంగవల్ల్యాదిభిరలం కృత్య । రంభాస్తంభాదిభిరలంకృత్య । తదుపరి పీఠం నిక్షిప్య ॥ తన్మధ్యేఽష్టదళపద్మం లిఖిత్వా ॥ తత్రనూతన వస్త్రద్వయమాసాద్య । తదుపరి పంచప్రస్థ పరిమిత తండులంవా, యథాశక్తి తండులంవా నిధాయ । తదుపరి ప్రణవోచ్చరణం కృత్వా లిఖిత్వా (ఓమ్) తత్రయథాశక్తి తామ్రకలశం నిధాయ । తత్కలశే తండులం పూరయిత్వా । కలశే పంచపల్లవాని నారికేళంచ నిధాయ । నూతన వస్త్రమావేష్ట్య । చతుర్దిక్షుదీపారాధనా నికృత్వా । ప్రణమ్య వక్ష్యమాణ పూజాప్రయోగ ప్రకారేణ సత్యనారాయణ పూజాదికం కుర్యాత్ । ఏతద్వ్రతం కలౌ బహుఫల ప్రదమితి వక్తవ్యమ్ ॥

ఈ వ్రతమునకు కావలసిన వస్తువులు

పసుపు, కుంకుమ, తమలపాకులు, పోకలు, ఖర్జూరకాయలు, వక్కలు, సాంబ్రాణి, హారతికర్పూరం, సత్యనారాయణ ప్రతిమ ౧, కొబ్బరికాయలు. ఆవునెయ్యి పంచదార, పటికబెల్లం, గోధుమచూర్ణం అరటిఫలము, పుష్పములు, కలశమునకు చెంబు ౧ రవిక ౧, బియ్యము, పంచామృతములు, మామిడిచుండలు, సుగంధద్రవ్యములు,

పీటలు, మంటపారాధనకు బట్టలు, శక్తిలేని పక్షంబున మఱియొక యథాశక్తి వస్త్రము శోభన ద్రవ్యము లన్నియును జాగ్రతవర్చ వలెను. పురోహితునకి తమ శక్తికొలది సంతోషపర్చ వలెను. వ్రతకథను జెప్పువారికి నూతన వస్త్రాభరణములు సమర్పించుట శ్రేయోభివృద్ధి యనఁబడును.

శ్రీ సత్యనారాయణ వ్రతమ్

మంటపస్య పశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖముపవిశ్య । ఆచమ్య ... ఆదౌ గణపతిపూజా ॥శ్లో॥ యశ్శివో నామరూపాభ్యాం యాదేవి సర్వమంగళా । తయోస్సంస్మరణాత్పుంసాం సర్వతో జయమంగళమ్ ॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే॥ ... సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య ... ఏవంగుణ శుభతిథౌ శ్రీమాన్...గోత్రః...నామధేయః, శ్రీమతః... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్య (మమ) ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ లక్ష్మీసహిత సత్యనారాయణ ప్రీత్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, మనోభీష్ట సకల సంవత్సమృద్ధ్యర్థం శ్రీ లక్ష్మీసమేత సత్యనారాయణ పూజాంగత్వేన శ్రీ మహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ చతుర్దిక్షు దీపారాధనానికృత్వా ॥

విధిప్రకారేణ గణాధిపతిపూజాం కృత్వా॥ ఆచమ్య... ...ప్రీత్యర్థం శ్రీలక్ష్మీసమేత సత్యనారాయణ పూజాంకరిష్యే॥ పూజాంగత్వేన ప్రతిమాశోధనంకరిష్యే॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః శర్కరేణఫలైస్సహ । ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధయేత్తతః ॥

మంత్రః ॥ ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వత స్సోమ వృష్ణియం భవా వాజస్య సంగథే । దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సురభినో ముఖాకరత్ప్రాణ ఆయుగ్ంషితారిషత్ ॥ శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోఽసి దేవోవస్సవితోత్పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః ॥ మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరంతిసింధవః

మాధ్వీర్నస్సంత్వోషధీః మధునక్తముతోషసి । మధుమత్పార్థివగ్ం
రజః । మధుద్యౌరస్తునఃపితా । మధుమాన్నో వనస్పతి ర్మధుమాగ్ం
అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవంతునః ॥ తాశ్శర్కరా అభవన్ తచ్ఛ
ర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వమ్ । వజ్రో వై శర్కరాః । పశురగ్నిర్యచ్ఛర్క
రాభిరాగ్నిం పరిమినోతి । వజ్రేణైవాస్మై పశూన్పరిగృహ్ణాతి । తస్మా
ద్వజ్రేణపశవః పరిగృహీతాస్తస్మాత్స్థేయాన్ స్థేయసోనోపహరతే । త్రిస
ప్తాభిఃపశుకామస్య ॥ యాఃఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చపుష్పిణీః ॥
బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముంచంత్వగ్ంహసః ॥ ఓమ్॥ ఆపోహిష్ఠా
మయోభువ ఆపోజనయథా చనః ॥ ఇతి పంచామృతేన శుద్ధోదకేనచ
ప్రక్షాళ్య ॥ మంటపస్థానే చతుర్దిక్షు దీపారాధనానికుర్యాత్ ॥

ఆదౌ గణపతిమావాహ్య ॥ శ్లో॥ ఉత్తమాగణనాథస్య పూజా
సంపత్కరీశుభా । భక్తాభీష్టప్రదాతస్మాత్ ధ్యాయేత్తం విఘ్ననాయకం॥
మంత్రః గణానాంత్వా... సాధనం ॥ గణపతిమావాహయామిస్థాప...మి

అథ పీఠపూజాంకరిష్యే ॥ ప్రాగ్ద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః,
ధాత్రేనమః, విధాత్రేనమః దక్షిణద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః,
చండాయనమః, ప్రచండాయనమః, పశ్చిమద్వారే - ద్వారశ్రియై
నమః, జయాయనమః, విజయాయనమః, ఉత్తరద్వారే - ద్వారశ్రి
యైనమః, బలాయనమః, ప్రబలాయనమః, మధ్యేచిచ్ఛక్త్యైనమః,
మహాశక్త్యైనమః, సత్త్వాయనమః, రజసేనమః, తమసేనమః, పత్రే
భ్యోనమః పుష్పేభ్యోనమః, దళేభ్యోనమః, కేసరేభ్యోనమః, తన్మధ్యే
కర్ణికాయైనమః, తన్మధ్యే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః వహ్ని
మండలాధిపతయే బ్రహ్మణేనమః, తన్మధ్యే ద్వాదశ కళాత్మనే
సూర్యమండలాయనమః, సూర్యమండలాధిపతయే విష్ణవేనమః, తన్మ
ధ్యే షోడశకళాత్మనే రుద్రాయనమః, షోడశకళాత్మనే చంద్రమండలా
ధిపతయే సర్వేశ్వరాయనమః, తన్మధ్యే సౌవర్ణ మంటపాయనమః,
తన్మధ్యే సహస్రదళ పద్మాయనమః, తన్మధ్యే కల్పవృక్షాయనమః,
తన్మూలే నవరత్నఖచిత సింహాసనాయనమః ॥

అథ బ్రహ్మమంటపే బ్రహ్మాణమావాహ్య ॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణా రక్తగౌరాఙ్గం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం । అక్షస్రుక్కుండికా౽భీతి వరపాణిం విచిన్తయే॥ మంత్రః॥ బ్రహ్మదేవానాంపదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషోమృగాణాం॥ శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతిరేభన్ । బ్రహ్మాణం సాంగం...మి॥ శ్లో॥ వాణీ సర్వజగద్ధాత్రీ సర్వవిద్యాప్రదాయిని ॥ జిహ్వాగ్రేవసమేలక్ష్మి సుస్థిరా కమలాసనే॥ మం॥ ప్రణో దేవీ సరస్వతీవాజేభిర్వాజినీవతి ధీనామవిత్ర్యవతు ॥ సరస్వతీమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శ్లో॥ గరుత్మద్వాహనారూఢం శంఖచక్రధరం హరిమ్ । పీతాంబరం హృదిధ్యాయేత్సర్వాభీష్టస్యసిద్ధయే ॥ మం ॥ విష్ణోరరాటమసి... విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా॥ విష్ణుం సాంగం...మి॥

అథ శ్రీ సత్యనారాయణ ప్రతిమామాదాయ ॥ శ్లో॥ ఆగచ్ఛ దేవ దేవేశ లక్ష్మ్యాసహజనార్దన । ఇమాంమయాకృతాం పూజాంగృహాణ సుపూజిత॥ మంత్రః॥ ఓం నారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయధీమహి । తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ శ్రీ సత్యనారాయణ సాంగం ... మి॥ శ్లో॥ క్షీరాబ్ధిపుత్రికే దేవి సర్వదేవసుపూజితే । మత్పూజాం గృహాణదేవేసి సుస్థిరాకమలాసనే ॥ మం॥ సత్తుమివతితౌ...వాచి ॥ లక్ష్మీమా...యామి ॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమండలమధ్యగం । ధ్యాయేత్కాలాదశయుతం శక్తిధారిణమీశ్వరమ్ ॥ మం॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే .. హృదే॥ ఇతి కేచిత్ ॥ ఓమ్ నమశ్శంభవేచ...శివతరాయచ ॥ రుద్రంసాంగం...మి ॥ శ్లో॥ గౌరీం సువర్ణవర్ణభాం స్వర్ణపద్మ సువాసినీమ్ । పాశాంకుశధరాంచ భూతిధరాంచ శివవల్లభామి ॥ మం॥ గౌరీమిమాయ ... వ్యోమన్ ॥ గౌరీమా...మి॥

శ్లో॥ దేవేశభక్తసులభ సర్వావరణసంయుత । యావత్త్వాం పూజయిష్యామి తావత్త్వం సుస్థిరోభవ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య॥ తతఃనవగ్రహారాధనం కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతు సంప్రాప్తే సూర్యపూజాంచకారయేత్ ।
సూర్యధ్యానం ప్రవక్ష్యామి ఆత్మపీడోపశాంతయే ॥

౧॥ ఆకృష్ణే నేత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యస్తూపఋషిః। సవితా
దేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహిత సూర్యగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే సూర్యగ్రహారాధనే వినియోగః॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితకమలే కర్ణికాయాం రథస్థ సప్తాశ్వో౽
రుణద్యుతివపు స్సప్తరజ్జుర్ద్విబాహుః । గోత్రేరమ్యే బహువిధ
గుణే కాశ్యపాఖ్యే ప్రసూతః । కాళింగాఖ్యే విషయజనితః ప్రాఙ్ముఖః
పద్మహస్తః । పద్మాసనః పద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగ
వాహః । దివాకరో లోకవపుఃకిరీటీ మయిప్రసాదం విదధాతుదేవః॥
మం॥ ఓం ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ
హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవోయాతి భువనానిపశ్యన్॥ ఓం భూర్భు
వస్సువః । సూర్యగ్రహ ఇహాగచ్ఛ । సూర్యగ్రహం। రక్తవర్ణం। రక్త
గంధం। రక్తపుష్పం। రక్తమాల్యాంబరధరం । రక్తచ్ఛత్రధ్వజరథ
పతాకాదిశోభితం। దివ్యరథసమారూఢం। మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం।
ప్రాఙ్ముఖం। పద్మాసనస్థం। ద్విభుజం। సప్తాశ్వం। సప్తరజ్జుం। కళింగ
దేశాధిపతిం। కాశ్యపసగోత్రం। ప్రభవసంవత్సర మాఘశుక్ల సప్త
మ్యాం। కృత్తికానక్షత్రజాతం। సింహరాశ్యధిపతిం। భానువార
ప్రయుక్తం। కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివార సమేతం గ్రహ
మండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే। మధ్యేవర్తులాకారమండలే సూర్య
గ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ శ్లో॥ జటిలం హేమ
మారాధ్యం శక్తిస్వస్తికధారిణం। వరదాభయహస్తంచ ధ్యాయేద్వ
హ్నింజపారుణమ్॥ మం॥ ...అగ్నిందూతంవృణీమహే హోతారం
విశ్వవేదసం। అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం॥ సూర్యగ్రహాధి దేవతాం
అగ్నిం। సాంగం సాయుధం। సవాహనం। సశక్తిపత్నీపుత్రపరివార
సమేతం। సూర్యగ్రహస్య దక్షిణతః అగ్నిమావాహయా...మి॥ శ్లో॥
జ్వాలామాలావృతంరుద్రం వహ్నిమండలమధ్యగం। ధ్యాయేత్కాళా
దశయుతం శక్తిస్వస్తికధారిణమ్॥మం॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీఢుష్ట

మాయతవ్యసే । వాచేమశంతమగ్ంహృదే ॥ సూర్యగ్రహప్రత్యధి
దేవతాం రుద్రం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్రపరి
వారసమేతం సూర్యగ్రహస్యోత్తరతః రుద్రమావాహయా..మి॥

శ్లో॥ చంద్రాగ్రిష్టే తుసంప్రాప్తే చంద్రపూజాంచకారయేత్ ।
చంద్రధ్యానంప్రవక్ష్యామి మనఃపీడోపశాంతయే ।

మ॥ అప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః । చంద్రో
దేవతా ॥ గాయత్రీచ్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహిత చంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే చంద్రగ్రహారాధనే వినియోగః॥
శ్లో॥ ఆగ్నేయభాగేసరథోదశాశ్వశ్చాత్రేయజోయామునదేశజశ్చ ।
ప్రత్యఙ్ముఖస్థశ్చతురశ్రపీఠేగదాధరాంగోహిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాం
బరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః ॥ చంద్రో౽
మృతాత్మావరదః కిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యంవిదధాతుదేవః॥ మం॥అప్యా
యస్వసమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం । భవావాజస్య సంగథే॥
ఓంభూర్భువస్సువః ॥ చంద్రగ్రహేహాగచ్ఛ । చంద్రగ్రహం శ్వేత
వర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం శ్వేతమాల్యాంబరధరం శ్వేతచ్ఛత్ర
ధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుం । ప్రదక్షిణీ
కుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనం ప్రత్యఙ్ముఖం ద్విభుజం । దండధరం ।
యామునదేశాధిపతిం । ఆత్రేయసగోత్రం । సౌమ్యసంవత్సరే। కార్తీక
మాసే శుక్లపక్షే దశామ్యాం। ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రే జాతం । కర్కా
టకరాశ్యధిపతిం । ఇందువాసర ప్రయుక్తం । కిరీటినం । సుఖాసీనం ।
పుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే । సూర్య
గ్రహస్యా౽౽గ్నేయదిగ్భాగే । సమచతురశ్రమండలే ; చంద్రగ్రహ
మావాహయా : మి॥ శ్లో॥ ధవళం మకరారూఢం పాశపాణిం ప్రచేత
సం । శాంతాయుధం సుశాంతంచ చింతయేద్ధ్యానగోచరమ్ ॥మం॥ఓం
అప్సుమేసోమో అబ్రవీదంతర్విశ్వాని భేషజా । అగ్నించ విశ్వశంభువ
మాపశ్చ విశ్వభేషజీః॥ చంద్రగ్రహాధిదేవతా అపః సాంగాః సాయు
ధాః సవాహనాః సశక్తి పుత్రపరివారసమేతాః ॥ చంద్రగ్రహస్య దక్షి
ణతః అపః ఆవాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ గౌరీం సువర్ణవర్ణా

భాం స్వర్ణపద్మసువాసినీం । పాశాంకుశధరాం భూతిధశాంధ్యాయామి
వల్లభామ్॥ మం॥ గౌరీజమాయ సలిలానితక్షుత్యేకపదీ ద్విపదీసా చతు
ష్పదీ । అష్టపదీ నవపదీ బభూపుషీ సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్ ॥
చంద్రగ్రహప్రత్యధి దేవతాం। గౌరీం। సాంగాం। సాయుధాం।సవాహ
నాం । సశక్తి పుత్రపరివారసమేతాం । చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః । గౌరీ
మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కుజారిష్టేతుసంప్రాప్తే కుజపూజాంచకారయేత్ ।
కుజధ్యానం ప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయే ॥

3॥ అగ్నిర్మూర్థేత్యస్య మంత్రస్య । విరూపఋషిః । అంగారక
గ్రహోదేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యధి
దేవతా సహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అంగారక గ్రహారాధనే
వినియోగః॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చ శూలీవరప్రదో యామ్య
ముఖోఽతిరక్తః । కుజస్త్వవంతీవిషయస్త్రికోణ స్తస్మిన్ భరద్వాజ కులే
ప్రసూతః । రక్తాంబరో రక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమోగదా
భృత్ । ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదః ప్రశాంతః॥
ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయమ్ ॥ అపాగ్ం రేతా
గ్ంసి జిన్వతి । ఓం భూః ... వః । అంగారకగ్రహే హాగచ్ఛ ।
అంగారకగ్రహం । రక్తవర్ణం । రక్తగంధం । రక్తపుష్పం । రక్తమా
ల్యాంబరధరం । రక్తచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథ
సమారూఢం । మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం । మేషవాహనం । దక్షిణాభి
ముఖం । చతుర్భుజం । గదాశూల శక్తిధరం । అవంతిదేశాధిపతిం ।
భారద్వాజసగోత్రం రాక్షసనామసంవత్సరే ఆషాఢమాసే కృష్ణపక్షే
చతుర్దశ్యాం మృగశిరానక్షత్రజాతం । మేషవృశ్చిక రాశ్యధిపతిం ।
భౌమవాసరప్రయుక్తం । కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివార సమే
తం । గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య దక్షిణ
దిగ్భాగే త్రికోణాకార మండలే అంగారకగ్రహ. మావాహయామి
స్థాపయా...మి ॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాంసౌమ్యా సర్వసస్యాలయాం
శుభాం। చింతయేద్భక్తిమాసక్త బలయుక్త కరాంబుజామ్ ॥ మం ॥

ఓమ్॥ స్యోనాపృథివీ భవానృక్షరా నివేశనీయాచ్ఛా నశ్శర్మసప్రథాః । అంగారకగ్రహాధిదేవతాం పృథివీం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం సశక్తిపుత్ర పరివారసమేతాం అంగారకగ్రహస్య దక్షిణతః । పృథివీ మా...మి ॥ శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశం సహస్రాదిత్యవర్చసం । నీలజీమూతసంకాశం నీలాంజనసమప్రభమ్॥ మం॥ క్షేత్రస్య పతినావయగ్ం హితేనేవ జయామసి । గామశ్వం పోషయిత్న్వాసనో మృడాతీదృశే । అంగారకగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం క్షేత్రపాలకం సాంగం । సాయుధం । సవాహనం।సశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం । అంగారకగ్రహస్యోత్తరతః । క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయా...మి॥

శ్లో॥ బుధార్చితేతు సంప్రాప్తే బుధపూజాంచకారయేత్ ।
బుధధ్యానం ప్రవక్ష్యామి బుద్ధిపీడోపశాంతయే ॥

ర. ఉద్బుధ్యస్వేత్యస్య మంత్రస్య నారాయణఋషిః । బుధగ్రహో దేవతా. త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత బుధగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహారాధనే వినియోగః ॥

శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖోమాగధజోహరిస్థ శ్చాత్రేయ గోత్రశ్శరమండలస్థః సఖడ్గచర్మోవరగదాధరోఙ్గ స్త్రీశానభాగే వరదస్సుపీతః॥ పీతాంబరః । పీతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చ సౌమ్యః । చర్మాద్యసికోస మసుతస్సుమేరు స్సింహాధిరూఢో వరదో బుధశ్చ॥ ఓం ॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేసగ్ం సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్‌స్త్వా పితరంయువాన మన్వాతాగ్ంసీ త్వయితంతుమేతం॥ ఓం భూ...వః । బుధగ్రహేహాగచ్ఛ । బుధగ్రహం ॥ పీతవర్ణం। పీతగంధం । పీతపుష్పం । పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్రధ్వజపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం । సింహవాహనం । ఉదఙ్ముఖం । మగధదేశాధిపతిం । చతుర్భుజం।ఖడ్గచర్మాంబరధరం । ఆత్రేయసగోత్రం అంగీరసనామ సంవత్సరే మార్గశిర మాసే శుక్లపక్షే సప్తమ్యాం పూర్వాభాద్రానక్షత్రేజాతం । కన్యామిథునరాశ్యధిపతిం । సౌమ్యవాసరప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం।పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్య

గ్రహస్య ఈశాన్యదిగ్భాగే భాణాకారమండలే బుధగ్రహమావాహ
యామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుం శంఖపద్మ సుదర్శనగదా
ధరం । ధ్యాయేహం నీలగౌరాంగం పద్మస్థకమలావతిమ్ ॥ మం॥ ఓం
ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమూఢమస్యపాగ్ంసురే ।
బుధగ్రహాధిదేవతం విష్ణుంసాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీ
పుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహస్య దక్షిణతః విష్ణుమావాహయా...
మి॥ శ్లో॥ పీతపద్మాసనాసీనం చతుర్బాహుం కిరీటినం । చింతయే శంఖ
చక్రాభ్యాం గదాధారిణమచ్యుతమ్ ॥ మం॥ సహస్రశీర్షా...ద్దశాంగు
లం॥ బుధగ్రహప్రత్యధిదైవతం నారాయణం సాంగం సాయుధం సవా
హనం సశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహస్యోత్తరతః నారా
యణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శ్లో॥ గుర్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్ ।
గురుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పుత్రపీడోపశాంతయే ॥

మం॥ బృహస్పతే అతియదర్యేత్యస్య మంత్రస్య । గృత్సమద
ఋషిః॥ బృహస్పతిగ్రహోదేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధి
దేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత బృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే బృహ
స్పతిగ్రహారాధనే వినియోగః ॥ శ్లో॥ సౌమ్యేసుదీర్ఘే చతురశ్రపీఠే
రథేఙ్గిరాః పూర్వముఖస్వభావః । దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీ
సింధ్వాఖ్యదేశే వరదస్సురేశః । కనకాంబరః కనకవపుః కిరీటీ చతు
ర్భుజో దేవగురుః ప్రశాంతః । దధాసిదండంచ కమండలుంచ ః తథా
క్షసూత్రాద్వరదోస్తుమహ్యం ॥ ఓం బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హా
ద్ద్యుమద్విభాతిక్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసర్తప్రజా తతదస్మా
సుద్రవిణం ధేహిచిత్రం॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ బృహస్పతిగ్రహాఆగ
చ్ఛ । బృహస్పతి గ్రహం, కనకవర్ణం, కనకగంధం, కనకపుష్పం,
కనకమల్యాంబరధరం, కనకచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాదిశోభితం, దివ్యరథ
సమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం, పూర్వాభిముఖం, పద్మా
సనస్థం । చతుర్భుజం । దండాక్షమాలాధారిణం । సింధుద్వీపదేశాధి
పతిం అంగీరసగోత్రం । ధాతృసంవత్సర వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షే

చతుర్దశ్యాం భరణీనక్షత్రేజాతం । ధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం గురువార ప్రయుక్తం । కిరీటినం సుఖాసీనం । పత్నీపుత్రపరివార సమేతం గ్రహ మండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యోత్తరదిగ్భాగే దీర్ఘ చతురశ్రమండలే బృహస్పతిగ్రహమా ... మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్త గౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం । అక్షస్రక్కుండికాభీతి వర పాణిం విచింతయే॥ మం॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమత స్సురుచోవేనఆవః । సుబుధ్నియా ఉపమా అస్యవిష్ఠాస్సతశ్చయోని మసతశ్చవివః॥ బృహస్పతి గ్రహాధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం సాయు ధం సవాహనం సశక్తి పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మాణమావాహయామి స్థాపయామి...మి ॥ శ్లో॥ ఇంద్ర మైరావతారూఢం వజ్రాయుధధరం ప్రభుం । పూర్వాదిక్పాలకందేవం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ మం॥ ఇంద్రంవోవిశ్వత స్పరిహవామహేజనే భ్యః । అస్మాకమస్తుకేవలః॥ బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ఇంద్ర సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివారసమేతం బృహ స్పతి గ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమావాహయా... మి॥

శ్లో॥ శుక్రారిష్టేతుసంప్రాప్తే శుక్రపూజాంచకారయేత్ ।
శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నీపీడోపశాంతయే ॥

౬॥ శుక్రంతే అన్యదిత్యస్య మంత్రస్య । భరద్వాజఋషిః । శుక్రగ్రహోదేవతా, త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత శుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శుక్రగ్రహారాధనే విని యోగః॥ శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భోజకటి ప్రదేశేసభార్గవః పూర్వ ముఖస్వభావః॥ సపంచకోణేశరథాధిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోం బుపాత్రః ॥ శ్వేతాంబరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః । దధాసిదండదండ కమండలుంచ తథాక్షసూత్రాద్వరదోస్తుమహ్యమ్॥ మం॥ ఓం శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపే అహనీద్యౌరివాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతేపూష న్నిహరాతిరస్తు॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ శుక్రగ్రహేహాగచ్ఛ । శుక్రగ్ర హం। శ్వేతవర్ణం । శ్వేతగంధం। శ్వేతపుష్పం। శ్వేతమాల్యాంబరధరం।

శ్వేతచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథసమారూఢం । మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం । పూర్వాభిముఖం । పద్మాసనస్థం । చతుర్భుజం । దండాక్షమాలాజటావల్కలధారిణం । కాంభోజదేశాధిపతిం । భార్గవస గోత్రం । పార్థివసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాదశ్యాం జ్యేష్ఠానక్షత్రేజాతం తులావృషభరాశ్యధిపతిం భృగువార ప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం । పుత్రమిత్రపరివారసమేతం । గ్రహమండలే । ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే। సూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భాగే పంచకోణాకార మండలే। శుక్రగ్రహ మావాహయా ... మి॥ శ్లో ॥ సింహాసనస్థానంద్విభుజాం స్వర్ణాభాంచసుసుందరీం । శిలాసనాంశచింధాయే రక్తాంబుజకరాంబుజామ్॥ మం॥ ఓ ఇంద్రాణీమాసునారిషుసుపత్నీ మహామశ్రవం । నహ్యా స్యా అపరంచన జరసామరతేవతిః । శుక్రగ్రహాధిదేవతా మింద్రాణీం। సాంగాం సాయుధాం। సహవాహనాం:। సశక్తిపుత్రపరివారసమేతాం । శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణిమావాహయామి స్థాపయామి... మి॥ శ్లో॥ ఇంద్రంసితం చతుర్బాహుం సహస్రనయనోజ్జ్వలం । వజ్రాం కుశాదిసంయుక్తపాణిం ధ్యాయేత్సుసంయుతమ్ మం॥ ఇంద్రమరుత్వాంత ఇహపాహిసోమం యథాశార్యతే అపిబసుతస్య । తవప్రణీతి తవశూరశర్మన్నా వివాసంతికవయస్సుయజ్ఞాః ॥ శుక్రగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రమరుత్వంతం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం శుక్రగ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ శన్యరిష్టేతు సంప్రాప్తే శనిపూజాంచకారయేత్ ।
శనిధ్యానం ప్రవక్ష్యామి ప్రాణిపీడోపశాంతయే ।

ఋ॥ శమగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్య మంత్రస్య । ఇలిమిలిఋషిః। శనైశ్చర గ్రహోదేవతా। ఉష్ణిక్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చరగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శనైశ్చరగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధ్రరథస్సునీలః ప్రత్యఙ్ముఖః కాశ్యపజః ప్రతీచ్యాం। సశూలచాపేషువరప్రదశ్చ సౌరాష్ట్రదేశే ప్రభవశ్చశౌరీ నీల ద్యుతిర్నీలవపుః కిరీటీ గృధ్రస్థితస్త్రాసకరోధనుష్మాన్ । చతుర్భుజసూ

ర్యసుతః ప్రశాంత స్సచాస్తుమహ్యాం వరమందగామీ॥ మం॥ శమగ్ని రగ్ని భిస్కరచ్ఛన్నస్త పతుసూర్యః శంవాతో వాత్వరపా అపస్రిధః॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ శనైశ్చరగ్రహాగచ్ఛ। శనైశ్చరగ్రహం। నీల వర్ణ। నీలగంధం। నీలపుష్పం నీలమాల్యాంబరధరం నీలచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం। దివ్యరథసమారూఢం। మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వా ణం। చాపాసనస్థం। ప్రత్యఙ్ముఖం। గృధ్రరథం। చతుర్భుజం। శూలాయుధ ధరం। సౌరాష్ట్రదేశాధిపతిం। కాశ్యపగోత్రం విశ్వామిత్రఋషిం ప్రమోదూతసంవత్సర పుష్యమాసే కృష్ణపక్షే అష్టమ్యాం- స్వాతీనక్ష త్రేజాతం మకరకుంభం రాశ్యధిపతిం। మందవారప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం। గ్రహమకడలే। ప్రవిష్టమస్మిన్న ధికరణే। సూర్యగ్రహస్యపశ్చిమదిగ్భాగే। ధనురాకారమండలే శనైశ్చర గ్రహమా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణింయమందేవం మహిషోత్తమ వాహ నం। యమునాభ్రాతరం ప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్॥ మం॥ యమాయసోమగ్ం సునుతయమాయజుహుతాహవిః యమగ్ంహ య జ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః। శనైశ్చరగృహాధి దైవతం॥ యమం। సాంగం। సాయుధం। సవాహనం సశక్తిపత్నీ। పుత్రపరివార సమే త। శనైశ్చరగ్రహస్య। దక్షిణతః। యమసూవాహా...మి। శ్లో॥ విరించిం వాక్పతిం శ్వేతం పంకజాసనమచ్యుతం। అక్షస్రిక్కుండికా భీతి వరపాణిం విచింతయే॥ మం॥ ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజా తాని పరితా బభూవ యత్కామా స్తే జుహుమ స్తన్నో అస్తు। వయగ్ం స్యామపతయోరయీణామ్॥ శనైశ్చరగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ప్రజాపతిం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివార సమేతం శనైశ్చర గ్రహస్యోత్తరతః। ప్రజాపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ రాహ్వారిష్టేతు సంప్రాప్తే రాహుపూజాంచకారయేత్ ॥
రాహుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి చక్షుః పీడోపశాంతయే ॥

ఆ॥ కయానశ్చిత్రేతస్య మంత్రస్య వామదేవఋషిః। రాహు గ్రహోదేవతా। గాయత్రీఛందః। యజమానస్య...సహిత రాహు

గ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే రాహుగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ పైఠీ
నసోబర్బరదేశజాత శ్శూర్పాసనస్సింహగతస్వభావః॥ యామ్యాసనో
నైరృతిదిక్కరాళో వరప్రదశ్శూల సచర్మఖడ్గః। నీలాంబరో నీలవపుః
కిరీటీ కరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ॥ చతుర్భుజశ్చర్మ రథశ్చరాహు
స్సింహాధిరూఢో వరదోఽస్తుమహ్యామ్॥ మం॥ ఓం కయానశ్చిత్ర ఆభు
వదూతీ సదావృధస్సఖా। కయాశచిష్ఠయావృతా॥ ఓం భూర్భువస్సు
వః॥ రాహుగ్రహాగచ్ఛ। రాహుగ్రహం। నీలవర్ణం। నీలగంధం।
నీలపుష్పం। నీలమాల్యాంబరధరం।నీలచ్ఛత్ర। ధ్వజరథపతాకాదిశోభి
తం। దివ్యరథ సమారూఢం। మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం।సింహాసనం।
నైఋతిముఖం శూర్పాసనస్థం। చతుర్భుజం కరాళవక్త్రం। ఖడ్గచర్మ
పరికరం। పైఠీనసగోత్రం। బర్బరదేశాధిపతిం। రాక్షస సంవత్సర
భాద్రపదమాసే కృష్ణపక్షే। చతుర్దశ్యాం హస్తానక్షత్రజాతం। భాను
వారే। సింహరాశిప్రయుక్తం। కిరీటినం సుఖాసీనం। పుత్రపరివారసమే
తం గ్రహమండలే। ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య నైఋతి
దిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే రాహుగ్రహ మావాహయామి స్థాప
యా...మి॥ శ్లో॥ నీలోత్పలదళశ్యామాం దీర్ఘశృంగోప శోభితాం।
మూర్ధజంపాశదండంచ దధానాం సర్వమంగళామ్॥ ఓం ఆయంగౌః పృ
శ్నిరక్రమీదసనన్మాతరంపునః।పితరంచప్రయన్త్సువః॥రాహుగ్రహాధి
దేవతాంగాం సాంగాంసాయుధాం సవాహనాంసశక్తి పుత్రపరివార
సమేతాం రాహుగ్రహస్య దక్షిణతః గామావాహయామి స్థాపయా
...మి॥ శ్లో॥ కిరీటినంద్విబాహుంచ ఖడ్గచర్మగదాధరం। కరాళవదనం
భీమం దీర్ఘపుచ్ఛం మహాబలమ్॥ మం॥ ఓంనమోఅస్తుసర్పేభ్యోయేకేచ
పృథివీమను యేఅంతరిక్షే యేదివితేభ్య స్సర్పేభ్యోనమః॥ రాహు
గ్రహప్రత్యధిదైవతం సర్పాం సాంగాం ... రాహుగ్రహస్యోత్తరతః
సర్పానావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కేత్వరిష్టేతు సంప్రాప్తే కేతుపూజాంచకారయేత్।
కేతుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీడోపశాంతయే॥

ఋ॥ కేతుం కృణ్వన్నిత్యస్య మంత్రస్య। మధుచ్ఛందఋషిః

కేతుగణో దేవతా। గాయత్రీచ్ఛదః। యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత కేతుగణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధనే వినియోగః ॥

శ్లో॥ ధ్వజాసనో జైమినిగోత్రజోఽంతర్వేదేషు దేశేషు విచిత్రవర్ణః। ధూమ్రాయాస్యానసోవాయుదిశి ప్రఖడ్గంశ్చర్మాశిభిశ్చాపి సుతశ్చ కేతుః ॥ ధూమ్రో ద్విబాహుర్వరదో గదా భృద్గృధ్రాసనసో వికృతాననశ్చ। కిరీట కేయూర విభూషితాంగ స్సదాస్తుమే కేతుగణః ప్రశాంతః ॥ మం॥ ఓం కేతుంకృణ్వన్న కేతవే పేశోమర్యా అపేశసే। సముషద్భిరజాయథాః॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ కేతుగణేహాగచ్ఛ। కేతుగణ। చిత్రవర్ణం చిత్రగంధం ॥ చిత్రపుష్పం। చిత్రమాల్యాంబరధరం। చిత్రచ్ఛత్రధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం। దివ్యరథ సమారూఢం। మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం। ధ్వజాసనస్థం దక్షిణాభిముఖం। అంతర్వేది దేశాధిపతిం। ద్విబాహుం। గదాధరం జైమినిగోత్రం రాక్షస సంవత్సరే చైత్రమాసే కృష్ణపక్షే। చతుర్దశ్యాం రేవతీనక్షత్రజాతం ఇందువారే కర్కటకరాశి ప్రయుక్తం। సింహాసనాసీనం। గ్రహామండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే। సూర్యగ్రహస్య। వాయువ్య దిగ్భాగే। ధ్వజాకార మండలే। కేతుగణ మావాహయా... మి॥ శ్లో॥ చిత్రగుప్తం మహాప్రాజ్ఞం వేత్రధారిణమవ్యయం। రక్తవర్ణాంబరధరం సర్వపాపహరం విభుమ్॥ మం॥ ఓం సచిత్రవిచిత్రం చితయంతమస్మే చిత్రక్షత్రం చిత్రతమంవయోధాం చంద్రం రయిం పురువీరం బృహంతం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతేదువస్వ॥ కేతుగణాధిదేవతం చిత్రగుప్తం సాంగం ...సమేతం కేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమావాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షసూత్రకుండికాభీతి వరపాణిం విచింతయే॥ మం॥ ఓం బ్రహ్మ దేవానాం పదవీః కవినామృషిర్విప్రాణాం మహిషోమృగాణాం। శ్యేనో గృధాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతి రేభ ॥ కేతుగణప్రత్యధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం ... సమేతం। కేతుగణస్యోత్తరతః। బ్రహ్మాణమావాహయా...మి॥

—: అష్టదిక్పాలక పూజా। :—

అథ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకానావాహ్య ॥ శ్లో॥ ఇంద్రోఽమరావతీనాథః శచీదేవ్యాస్తునాయకః । వజ్రాయుధశ్చ । ప్రాచీశః తస్య చైరావతో గజః। మం॥ ఓం ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరి... కేవలః । ఇంద్రం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ అగ్నిస్తేజోవతీవాసీ స్వాహాదేవ్యాః ప్రియపతిః । మేషారూఢశ్చ శక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం ప్రతిష్ఠితః॥ మం॥ ఓం అగ్నిందూతం వృణీమహే...సుక్రతుమ్ ॥ అగ్నింలోకపాలక మావాహ...యామి॥

శ్లో॥ యమస్సంయమనీనాథః శ్యామలాయా మనః ప్రియఃదండభృన్మహిషారూఢో దక్షిణస్యాందిశిస్థితః॥ మం॥ ఓం యమాయ సోమగ్ం సునుత...అరంకృతః ॥ యమం లోకపాలకమావాహ...యామి॥

శ్లో॥ కృష్ణాంగనాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యానరోయః । శస్త్రకుంతో నిర్‌ృతిశ్చ నైఋత్యాం దిశిసంస్థితః॥ మం॥ ఓం మూ షణఃరా ...కృష్ణయాసహ॥ నిర్‌ృతిం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతియస్య ప్రియభార్యాచ కాళికా। నక్రవాహః పాశధరో వరుణః పశ్చిమేశ్వరః॥ మం॥ ఓం ఇమంమే వరుణ ... చకే । వరుణం లోకపాలక మావాహయా...మి॥

శ్లో॥ వాయుర్గంధవతీనాథః కించతస్యాంజనాప్రియా । సారంగవాహో ధ్వజభృత్. వాయవ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓం తవవాయువృ ...వృణీమహే॥ వాయుం లోకపాలకమావాహ...యామి॥

శ్లో॥ కుబేరశ్చాలకాయాన్తుచిత్రరేఖాప్రియాంగనా । హయోవాహః ఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓం సోమోధేనుగ్ం... తస్మై॥ కుబేరం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ యశోవతీశ ఈశానః పార్వతీపరమేశ్వరః । ఈశాన్యాం దిశిసంభాతి వృషారూఢ స్త్రిశూలభృత్॥ మం॥ ఓం తమీశానం జగత ...స్వస్తయే॥ ఈశానం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఉత్తుంగవృషభారూఢం పద్మపత్రాయతేక్షణం । క్షేత్ర

పాలమహాంవందే సర్వారిష్టస్యశాంతయే॥ మం॥ ఓం క్షేత్రస్యపతినావ యగ్ం...దృశే॥ క్షేత్రపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఆనమ్రజనసందోహ భీతివ్రాత వినాశనం । అభయంకర మీడేఽహం సతతం సౌఖ్యదాయినమ్॥ మం॥ ఓం యత ఇంద్రభయా మహేతతోనోఅభయంకృధి...మఘవంఛగ్ధితవతన్న ఊతయే విద్విషో విమృధోజహి॥ అభయంకర మావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఊర్ధ్వస్థితంమహాకాయం అంతరిక్షే మహత్పథే । పూజయే ద్భక్తియుక్తంచ మహోగతవిధాయినమ్॥ మం॥ ఓం ఊర్ధ్వఊషణ ఊత యే...మహే॥ఊర్ధ్వపురుషమావాహయామి స్థాప...మి॥

శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాం సౌమ్యాంసర్వసస్యాలయాం శుభాం। చింతయేద్భక్తిమాన్రక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్॥ మం॥ ఓం స్యోనా పృథివీభవా...థా॥ పృథివీమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ మానదండకరాబ్జేన వహంతం భూమిశోధకం । వందేఽ హం వాస్తుపురుషం శయానంశయనేశుభే॥ మం॥ ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజా...చతుష్పదే॥ వాస్తుపురుషమా...మి॥ అచ్యుతమా...మి॥ అనంతమా...మి॥ గోవిందమావా...మి॥ అనుసీతే పునః...ముపహ్వా యతే స్థిరోభవ...స్థిరాసనంకురు॥

—: అథ షోడశోపచార పూజాక్రమః :—

పునః అచమ్య । ఏవంగుణ...ర్థం పురుషసూక్త విధానేన కల్పోక్త ప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే॥

తదఙ్గకలశారాధనంకరిష్యే॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్ర స్సమాశ్రితః । మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మమధ్యే మాతృగణాస్మృతాః॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే...కలశాంబు సమాశ్రితాః ॥ మం॥ ఓం ఆకల శేషుధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే . రాపటమ్ ॥ శ్లో॥ గంగేచయమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి । నర్మదే సింధుకావేర్యౌ జలేస్మింత్సన్ని ధింకురు ॥ కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య ॥ దేవమాత్మా నంచ సంప్రోక్ష్య ॥

అథ ప్రాణప్రతిష్ఠా.. అస్యశ్రీ సత్యనారాయణ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహామంత్రస్య బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరా ఋషయః । ఋగ్యజుస్సామాఽథర్వాణి ఛందాంసి । పరబ్రహ్మ ప్రాణశక్తిర్దేవతా । ఆం బీజమ్ । హ్రీం శక్తిః । క్రోం కీలకమ్ । శ్రీసత్యనారాయణప్రాణప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥

అం, కం, ఖం, గం, ఘం, ఙం, పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్మనే, అంగుష్ఠాభ్యాంనమః ॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞం. శబ్దస్పర్శరూప రసగంధాత్మనే, తర్జనీభ్యాంనమః॥ ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణమ్, వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాత్మనే, మధ్యమాభ్యాంనమః॥ ఏం, తం, థం, దం, ధం, నం, త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వా ఘ్రాణాత్మనే అనామికాభ్యాంనమః ॥ ఓం, పం, ఫం, బం, భం, మమ్, మనోబుద్ధిచిత్తాఽహంకారాత్మనే, కనిష్ఠికాభ్యాంనమః ॥ అం, హాం, సం, క్షం, శమ్, వచనాదానగమన విసర్గానందాత్మదే, కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః॥ అం, కం, ఖం, ఘం, ఙమ్, పృథివ్యాపస్తేజోవాయువాకాశాత్మనే, హృదయాయనమః ॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞమ్, శబ్దస్పర్శరూపరస గంధాత్మనే, శిరసేస్వాహా । ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణమ్ వాక్పాణిపాదపాయూప స్థానాత్మనే శిఖాయైవషట్ ॥ ఏం, తం, థం, దం, ధం, నమ్, త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణాత్మనే కవచాయహుమ్॥ ఓం, పం, ఫం, బం, భం, మం, మనోబుద్ధిచిత్తాఽహంకారాత్మనే, నేత్రత్రయాయవౌషట్ ॥ అం, హాం, సం. క్షం, శమ్, వచనాదానగమన విసర్గానందాత్మనే, అస్త్రాయఫట్ ॥ ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ సత్యనారాయణప్రాణా ఇహ ప్రాణాః॥ ఓం ఆం హ్రీం క్రోం॥ యరలవశసహోమ్ ॥ సర్వేంద్రియాణి వాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణరేతో బుద్ధ్యాదీని సుఖంచిరంతిష్ఠంతుస్వాహా ॥

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభం సురేశం । విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాంగమ్ । లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం ॥ వందే విష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకైకనాథమ్ ॥ శ్లో॥ ధ్యాయేత్సత్యం గుణాతీతం

గుణత్రయసమన్వితం। లోకనాథం త్రిలోకేశం కౌస్తుభాభరణం హరిమ్। నీలవర్ణం పీతవస్త్రం శ్రీవత్సపదభూషితం । గోవిందం గోకులానందం బ్రహ్మాద్యైరపిపూజితమ్ ॥ సాంగసపరివారసమేత శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామినేనమః ॥ ధ్యానం సమర్పయామి ॥

అథ పురుషసూక్త విధానమ్

సహస్రశీర్షేత్యావాహనమ్ ॥ మం॥ సహస్రశీర్షా పురుషః ... గులమ్॥ శ్లో॥ జ్యోతిశ్శాంతం సర్వలోకాంతరస్థం॥ ఓంకారాఖ్యంయోగి హృద్ధ్యానగమ్యం । సాంగంశక్తిం సాయుధం భక్తిసేవ్యం సర్వాకారం విష్ణుమావాహయామి॥ ...ఆవాహనం...మి॥

పురుష ఏవేదేత్యాసనమ్॥ మం పురుషఏవేదగ్ం సర్వ...యద న్నేనాతిరోహతి ॥ శ్లో॥ కల్పద్రుమూలే మణివేదిమధ్యే సింహాసనం స్వర్ణమయంసురత్నం । విచిత్రవస్త్రావృత మచ్యుతప్రభో గృహాణ లక్ష్మీధరణీసమన్విత శ్లో॥ సింహాసనంమహద్దివ్యం హేమరత్నసమన్వితం। మయానివేదితంతుభ్యం గృహాణజగతఃప్రభో ॥ ...సింహాసనం...మి ॥

ఏతావానస్యేతిపాద్యమ్॥ మం॥ ఏతావానస్యమహిమా ...త్రిపాదస్యామతందివి॥ శ్లో॥ శ్రీకృష్ణస్సర్వదేవానా..మధికస్సర్వకామదః । మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహాణసుపాద్యకం॥ శ్లో॥ నారాయణనమ స్తేఽస్తు నరకార్ణవతారక । పాద్యంగృహాణదేవేశ మమసౌఖ్యం వివర్థయ ॥ ...పాద్యం...మి ॥

త్రిపాదూర్థ్వ ఇత్యర్ఘ్యమ్ ॥ త్రిపాదూర్థ్వఉదైత్పురుషః ... సాశనానశనేఅభి॥ శ్లో॥ గంగాజలంసమానీతంసువర్ణకలశేస్థితం। అర్ఘ్యం గృహాణభగవన్ కాలరూపనమోఽస్తుతే॥ శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్త స్వరూపాయ హృషీకపతయేనమః । మయానివేదితోభక్త్యా అర్ఘోఽయం ప్రతిగృహ్యతామ్॥...అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥

తస్మాద్విరాడిత్యాచమనమ్ ॥ తస్మాద్విరాడజాయత...పశ్చాద్భూమిమథోపురః॥ శ్లో॥ జనార్దనాయదేవాయ సమస్తజగదాత్మనే । నిర్మలజ్ఞానరూపాయ దత్తమాచమనీయకమ్ । శ్లో॥ మందాకిన్యాస్తు

యద్వారి సర్వపాపహరంశుభం । తదిదంకల్పితందేవ సమ్యగాచమ్య తాంత్వయా॥...ఆచమనం సమర్పయామి॥

యత్పురుషేణేతి మధుపర్కమ్॥ యత్పురుషేణహవిషా...గ్రీష్మ ఇధ్మశ్శరద్ధవిః॥ శ్లో॥ మధ్వాజ్యదధిసంయుక్తం స్వర్ణపాత్రే ప్రతిష్ఠితం । మధుపర్కంగృహాణత్వం లక్ష్మీకాంతనమోఽస్తుతే । శ్లో॥ గోక్షీరదధి సంయుక్తం శర్కరామధుసంయుతం। గృహాణ దేవసర్వజ్ఞ సర్వగీర్వాణ సేవిత॥...మధుపర్కం సమర్పయామి॥

సప్తాస్యాసన్నితి స్నానమ్. ॥ మం॥ సప్తాస్యాసన్పరిధయః...అబధ్నన్పురుషంపశుమ్. శ్లో॥ తీర్థోదకైః కాంచనకుంభసంస్థైః స్సువాసితైర్దేవకృపారసార్ద్రైః । మయార్పితం స్నానవిధిం గృహాణ పాదాబ్జనిష్ఠ్యూతనదీప్రవాహ॥ శ్లో॥ నదీనాంచైవసర్వాసా మానీతం నిర్మలోదకం । స్నానం స్వీకురుదేవేశ మయాదత్తంసురేశ్వర ॥ ...శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి॥

అథ పంచామృతస్నానమ్॥ ఆప్యాయస్వసమేతుతే... సంగథే॥ దధిక్రావ్ణ్ణో...రిషత్ ॥ శుక్రమసి.. భిః, మధువాతా .. నః ॥ స్వాదుఃపవస్వ...భ్యః ।.ఆపోహిష్ఠాః...చనః॥ శ్లో॥ స్నానంపంచామృతైర్దేవ గృహాణ పురుషోత్తమ । అనాథనాథసర్వజ్ఞ గీర్వాణ ప్రణతి ప్రియ ...పంచామృతస్నానం సమర్పయామి ॥

తంయజ్ఞమితి వస్త్రమ్। తంయజ్ఞం బర్హిషిప్రౌక్షన్...ఋషయశ్చయే॥ శ్లో॥ స్వర్ణాంచలం సర్వవిచిత్రశోభితం కౌశేయయుగ్మం పరికల్పితంమయా । దామోదరప్రావరణం గృహాణ మాయాచలప్రకృతదివ్యరూప॥ శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మంమయాదత్తం సుసూక్ష్మం స్వర్ణనిర్మితం । గృహాణదేవదేవేశ సర్వవేదాంతగోచర॥ ... వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥

తస్మాద్యజ్ఞాదితి యజ్ఞోపవీతమ్ ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః ...గ్రామ్యాశ్చయే॥ శ్లో॥ సువర్ణతంతూద్భవ యజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫలస్యూతమనేకరత్నం । గృహాణత్వత్కృతముత్తరీయం స్వకర్మసూత్రం

ధర తేనమోఽస్తు॥ శ్లో॥ సువర్ణ తంతుభిర్యుక్తం బ్రహ్మణానిర్మితం పురా। ఆయుష్యవర్ధనందివ్యం దదామిసురనాయక ॥ ...యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ॥

తస్మాద్యజ్ఞాదితిగంధం ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః ... యజుస్తస్మాదజాయత ॥ శ్లో॥ కస్తూరికాకర్దమచందనాని కాశ్మీరసంయోజిత గంధసారైః। విలేపనం స్వీకురుదేవదేవ శ్రీదేవివక్షోజవిలేపనాంగ ॥ శ్లో॥ శ్రీఖండచందనోన్మిశ్రం గంధాఢ్యంసు మనోహరం। విలేపనం సురశ్రేష్ఠ చందనం ప్రతిగృహ్యతామ్... శ్రీగంధం సమర్పయామి ॥

తస్మాదశ్వాయితిపుష్ప ॥ తస్మాదశ్వాఅజాయంత...అజావయః॥ శ్లో॥ చామంతి కావకుళచంపక పాటలబద్ధపున్నాగ జాజికరవీర రసాల పుష్పైః। బిల్వప్రవాళతులసీదళ మల్లికాభిస్త్వాంపూజయామి జగదీశ్వరవాసుదేవ॥ శ్లో॥ ఆరామపుష్పాణిమనోహరాణి జలాశయస్థానిసుపల్లవాని। సువర్ణపుష్పాణిమయార్పితాని గృహాణ శ్రీవత్సధర ప్రసీద ॥

శ్లో॥ కరవీరైర్జాజికుసుమైశ్చంపకైర్వకులైశ్శుభైః। శతపత్రైశ్చకల్హారై రర్చయేత్పురుషోత్తమమ్॥ శ్లో॥ మల్లికాదిసుగంధీని మాలత్యాదీనివైప్రభో। మయాహృతానిపూజార్థం పుష్పాణిప్రతిగృహ్యతామ్॥ పుష్పం సమర్పయామి ॥

అథాంగపూజా

ఓమ్ కేశవాయనమః। పాదతలేపూజయామి ॥ నారాయణాయ నమః। పాదాంగుళీః...మి॥ మాధవాయనమః। పాదౌ...మి॥ గోవిందాయనమః। ...గుల్ఫౌ...మి ॥ ఇందిరాపతయేనమః ॥ జంఘే... మి॥ అనఘాయనమః। జానునీ...మి॥ జనార్దనాయనమః; ఊరూ... మి॥ విష్టరశ్రవసేనమః। కటిం...మి ॥ త్రివిక్రమాయనమః। వళిత్రయం...మి॥ కుక్షిస్థాఖిల భువనాయనమః। కుక్షిం...మి ॥ లక్ష్మీవక్షస్థలాయనమః। వక్షస్థలం...మి॥ శంఖచక్ర గదాపద్మపాణయేనమః। బాహూన్...మి॥ కంబుకంఠాయనమః। కంఠం...మి॥ పూర్ణేందుని భవక్త్రాయనమః। వక్త్రం...మి॥కుందకుట్మలదంతాయనమః। దంతాన్ ...మి॥ నానాగ్రమౌక్తికాయనమః। నాసికాం...మి ॥ సూర్యచంద్ర

నేత్రాయనమః। నేత్రే...పూ॥ సహస్రశిరసేనమః। శిరః...పూ॥ శ్రీసత్య నారాయణస్వామినేనమః । సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥

అథ లక్ష్మీ పూజా.

ఓమ్ ఐం హ్రీం శ్రీం చంచలాయైనమః! పాదౌ...పూ॥ చపలాయైనమః। గుల్ఫౌ...పూ॥ ..కాంత్యైనమః జానునీ...పూ॥...మంగలాయైనమః । జంఘే ... పూ॥ భద్రికాళ్యైనమః । ఊరూ ... పూ॥... కమలిన్యైనమః। కటిం...పూ॥ శివాయైనమః నాభిం.. పూ॥ కమలాయైనమః । ఉదరం...పూ॥ గార్గ్యైనమః । హృదయం...పూ॥...సింహవాహిన్యైనమః । స్తనద్వయం ... పూ॥ స్కందమాత్రేనమః॥ । భుజద్వయం.. పూ॥...కంబుకంఠిన్యైనమః। కంఠం...పూ॥...లక్ష్మీదేవ్యైనమః । ముఖం...పూ॥ ... సువాసిన్యైనమః । నాసికాం ... పూ॥సువర్ణకుండలాయైనమః। కర్ణద్వయం .. పూః ... చండికాయైనమః। నేత్రే ...పూ॥ . శివాయైనమః । లలాటం...పూ॥...దేవ్యైనమః । శిరః... పూ॥ స్వరూపాయైనమః । సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥

అష్టోత్తర శతనామపూజా.

ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః, కమలనాథాయనమః, వాసుదేవాయనమః సనాతనాయనమః, వసుదేవాత్మజాయనమః పుణ్యాయనమః, లీలామానుష విగ్రహాయనమః, శ్రీవత్సకౌస్తుభధరాయనః, యశోదావత్సలాయనమః, హరయేనమః, 10 చతుర్భుజాత్త చక్రాసిగదాయనమః, శంఖాద్యాయుధ, ధరాయనమః, దేవకీనందనాయనమః, శ్రీశాయనమః, నందగోపప్రియాత్మజాయనమః, యమునావేగసంహారిణేనమః, బలభద్రప్రియానుజాయనమః, పూతనాజీవితహరాయనమః శకటాసురభంజనాయనమః, నందవ్రజజనానందాయనమః, 20 సచ్చిదానందవిగ్రహాయనమః, నవనీతవిలిప్తాంగాయనమః, నవనీత నటాయనమః అనఘాయనమః, నవనీతనవాహారాయనమః, ముచుకుంద ప్రసాదకాయనమః, షోడశ స్త్రీ సహస్రేశాయనమః, త్రిభంగినేనమః, మధు

రాకృతయేనమః, శుకవాగమృతాబ్ధీందవేనమః, గోవిందాయనమః
30 యోగినాంపతయేనమః, వత్సవాటచరాయనమః. అనంతాయ
నమః, ధేనుకాసురభంజనాయనమః, తృణీకృత తృణావర్తాయనమః,
యమలార్జునభంజనాయనమః, ఉత్తాలతాలభేత్రేనమః, తమాలశ్యామల
లాకృతయేనమః, గోపగోపీశ్వరాయనమః, యోగినేనమః, 40 కోటి,
సూర్య సమప్రభాయనమః, ఇలాపతయేనమః, పరంజ్యోతిషేనమః
పీతవాససేనమః, పారిజాతాపహారకాయనమః, గోవర్ధనాచలోద్ధర్త్రే
నమః, గోపాలాయనమః, 50 సర్వపాలకాయనమః, అజాయనమః,
నిరంజనాయనమః, కామజనకాయనమః, కంజలోచనాయనమః,
మధుఘ్నేనమః, మధురానాథాయనమః, ద్వారకానాయకాయనమః,
బలినేనమః, బృందావనాంత స్సంచారిణేనమః, 60తులసీదామభూష
ణాయనమః, శ్యమంతకమణిహర్త్రేనమః, నరనారాయణాత్మకాయ
నమః, కుబ్జాకృష్ణాంబరధరాయనమః, మాయినేనమః, పరమ
పురుషాయనమః, ముష్టికాసుర చాణూర మల్లయుద్ధ విశారదాయ
నమః, సంసారవైరిణేనమః, కంసారయేనమః, మురారయేనమః, నర
కాంతకాయనమః, అనాదిబ్రహ్మచారిణేనమః, కృష్ణావ్యసనకర్షణా
యనమః, శిశుపాలశిరచ్ఛేత్రేనమః. దుర్యోధన కులాంతకాయనమః,
విదురాక్రూర వరదాయనమః, విశ్వరూపప్రదర్శకాయనమః, సత్యవా
చేనమః, సత్యసంకల్పాయనమః, సత్యభామారతాయనమః, జయి
నేనమః, సుభద్రాపూర్వజాయనమః, జిష్ణవేనమః, భీష్మముక్తిప్రదా
యకాయనమః, జగద్గురవేనమః, జగన్నాథాయనమః. వేణునాదవిశా
రదాయనమః, వృషభాసురవిధ్వసినేనమః, బాణాసుర కరాంతకాయ
నమః, యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాత్రేనమః, బర్హిబర్హావతంసకాయనమః,
పార్థసారథయేనమః, అవ్యక్తాయనమః, గీతామృతమహోదధయేనమః
కాళీయఫణి మాణిక్యమండిత శ్రీపదాంబుజాయనమః, దామోదరా
యనమః, యజ్ఞభోక్త్రేనమః, దానవేంద్రవినాశకాయనమః, నారా
యణాయనమః పరబ్రహ్మణేనమః, 100 పన్నగాశన వాహనాయ

నమః, జలక్రీడాసమాసక్త గోపీవస్త్రాపహారకాయనమః, పుణ్యశ్లోకాయ నమః, తీర్థపాదాయనమః, వేదవేద్యాయనమః, దయానిధయేనమః సర్వ తీర్థాత్మకాయనమః, సర్వగ్రహరూపిణేనమః, 108 పరాత్పరాయనమః

శ్రీలక్ష్మ్యష్టోత్తర శతనామావళిః.

ఓం ప్రకృత్యైనమః, వికృత్యై, విద్యాయై, సర్వభూతహిత ప్రదాయై, శ్రద్ధాయై విభూత్యై, సురభ్యై, పరమాత్మికాయై, వాచే, పద్మాలయాయై, పద్మాయై, శుచయే, స్వాహాయై. స్వధాయై, సుధాయై, ధన్యాయై, హిరణ్మయ్యై, లక్ష్మ్యై, నిత్యపుష్టాయై, విభావర్యై, అదిత్యై, దిత్యై, దీప్తాయై వసుధాయై, వసుధారిణ్యై, కమలాయై, కాంతాయై, కామాక్ష్యై, క్రోధసంభవాయై, అనుగ్రహపదాయై, బుద్ధయే, అనఘాయై, హరివల్లభాయై అశోకాయై, అమృతాయై దీప్తాయై, లోకశోకవినాశిన్యై; ధర్మనిలయాయై, కరుణాయై, లోకమాత్రే, పద్మప్రియాయై, పద్మహస్తాయై, పద్మాక్ష్యై, పద్మసుందర్యై, పద్మోద్భవాయై, పద్మముఖ్యై, పద్మనాభప్రియాయై, రమాయై, పద్మమాలాధరాయై, దేవ్యై, పద్మిన్యై పద్మగంధిన్యై పుణ్యగంధాయై, సుప్రసన్నాయై, ప్రసాదాభిముఖ్యై, ప్రభాయై, చంద్రవదనాయై, చంద్రాయై, చంద్రసహోదర్యై, చతుర్భుజాయై, చంద్రరూపాయై, ఇందిరాయై, ఇందుశీతలాయై, ఆహ్లాదజనన్యై, పుష్ట్యై, శివాయై, శివకర్యై, సత్యై, విమలాయై, విశ్వజనన్యై, తుష్టయే, దారిద్ర్యనాశిన్యై, ప్రీతిపుష్కరిణ్యై, శాంతాయై, శుక్లమాల్యాంబరాయై, శ్రియై భాస్కర్యై, బిల్వనిలయాయై, వరారోహాయై, యశస్విన్యై, వసుంధరాయై, ఉదారాంగాయై, హరిణ్యై, హేమమాలిన్యై, ధనధాన్యకర్యై, సిద్ధయే స్త్రైణసౌమ్యాయై, శుభప్రదాయై, నృపవేశ్మగతానందాయై, వరలక్ష్మ్యై, వసుప్రదాయై, శుభాయై, హిరణ్యప్రాకారాయై సముద్రతనయాయై, జయాయై, మంగళాయై, దేవ్యై, విష్ణువక్షస్థలస్థితాయై, విష్ణుపత్న్యై, ప్రసన్నాక్ష్యై, నారాయణ సమాశ్రితాయై, దారిద్ర్యధ్వంసిన్యై. దేవ్యై సర్వోపద్రవవారిణ్యై, నవదుర్గాయైమహా

కాళ్యై । బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికాయై త్రికాలజ్ఞానసంపన్నాయై భువనేశ్వర్యై నమః॥ 108 శ్రీలక్ష్మీసమేత శ్రీసత్యనారాయణ స్వామినేనమః అష్టోత్తర శతనామపూజాం సమర్పయామి॥

తతః నారికేళఫలాది అవసర నైవేద్యంకుర్యాత్॥ తతసహస్ర నామపూజాం కరిష్యే॥ పునస్సంకల్ప్య ॥ విధిప్రకారేణ సహస్ర నామార్చనం కుర్యాత్॥

యత్పురుషమితిధూపమ్॥ మం॥ యత్పురుషంవ్యదధుః...పాదా వుచ్యేతే॥ శ్లో॥ ఖండలాతూర సకుంద దివ్యకర్పూర కాలాగురుచందనాని । ఖచోరకృష్ణాగురుః దేవదారు మాచీయుతాన్యేనతిపూజకాళ్ళ॥ శ్లో॥ దశాంగంగుగ్గులూపేతం సుగంధంచమనోహరం । ధూపంగృహాణదేవేశ సర్వదేవనమస్కృత॥...ధూపమాఘ్రాపయామి॥

ఓం బ్రాహ్మణోస్యేతిదీపమ్॥ మం॥ బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ ... శూద్రోఅజాయత॥ శ్లో॥ సూర్యేందుకోటిప్రభ వాసుదేవ దీపావళీ గోఘృతవర్తియుక్తం ! స్వమాయయాంధీకృత సర్వలోకజ్ఞాన ప్రకింకురుతేనమోఽస్తు॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసమాయుక్తం వహ్నినాయోజితప్రియం । అజ్ఞాననాశనం దేవం గృహాణశ్రీ మనోహర॥... దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥

ఓం చంద్రమామనసేతి నైవేద్యమ్॥ మం॥ చంద్రమామనసోజాతః...రజాయత ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ... త్॥ ...పరిషించామి॥ అమృతమస్తు॥ మం॥ అమృతోప స్తరణమసి॥శ్లో॥సౌవర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగణఖచితే గోఘృతాక్తాన్ సుపక్వాన్ । భక్ష్యాన్భోజ్యాంశ్చ లేహ్యాన పరిమితరసాన్ చోష్యమన్నంనిధాయ॥ నానాశాకైరుపేతం దధిమధు సగుడక్షీరపానీయయుక్తం । తాంబూలం చాపివిష్ణో । ప్రతిదివసమహం మానసేకల్పయామి॥ శ్లో॥ రాజాన్నంసూపసంయుక్తం శాకచోష్య సమన్వితం। ఘృతభక్ష్యసమాయుక్తం నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ స... మహానైవేద్యం సమర్పయామి॥ ఓం ప్రాణాయస్వాహా...సమానాయస్వాహా...ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి ... శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ నాభ్యాఆసీదితితాంబూలమ్॥ మం॥ నాభ్యాఆసీదంత

రిక్షం... తథాలోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥ శ్లో॥ పూగీఫలైస్స కర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం । ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం తాంబూలంప్రతి గృహ్యతాం... తాంబూలంసమర్పయామి ॥ తాంబూల చర్వణానంతరం శుద్ధాచమనం సమర్పయామి॥ వేదాహమేతమితినీరాజనం॥ మం॥ వేదాహమేతం పురుషం మహాంతం ఆదిత్యవర్ణం ॥ తమసస్తుపారే ...యదాస్తే॥ సర్వప్రజాంమేగోపాయ। అమృతత్వాయజీవసే॥జాతాం జనిష్యమాణాంచ॥ అమృతేసత్యే ప్రతిష్ఠితామ్। అథర్వపితుంమే గోపాయ । రసమన్నమిహాయుషే । అదబ్ధాయోఽశీతతనో । అవిషంనః పితుంకృణు । శర్గ్‌శ్యపశూన్మేగోపాయ । ద్విపాదోయే చతుష్పదః అష్టాశఫాశ్చయఇహాగ్నే । యేచైకశఫాఆశుగాః । సప్రథసభాంమే గోపాయ । యేచసభాసదః । తానింద్రియావతఃకురు । సర్వమాయురుపాసతామ్ । అహేబుధ్నియమంత్రంమేగోపాయ । యమృషయస్త్రైవిదావిదుః । ఋచస్సామానియజూగ్ంషి । సాహిశ్రీరమృతా సతాం మానోహిగ్ంసీర్జాతవేదో గామశ్వం పురుషంజగత్ । అబిభ్రదగ్న ఆగహి॥శ్రియామాపరిపాతయ। సమ్రాజంచ విరాజంచాభి శ్రీర్యాచనో గృహే। లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే తయామాసగ్ంసృజామసి ॥ సంతతశ్రీరస్తు॥సమస్తమంగళానిభవంతు॥ నిత్యశ్రీరస్తు నిత్యమంగళాని భవంతు॥

శ్లో॥ నీరాజనంగృహాణేదం పంచవర్తిసమన్వితం । తేజోరాశిమయందత్తం గృహాణత్వంసురేశ్వర॥... నీరాజనందర్శయామి॥ నీరాజనానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ।

ధాతాపురస్తాదితి మంత్రపుష్పమ్ ॥ ధాతాపురస్తాద్యముదాజహార... అయనాయవిద్యతే॥ సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం ... అస్తు సదాశివోమ్॥ తద్విష్ణోః పరమం... ప్రచోదయాత్ ॥

ఓం పద్మప్రియే పద్మిని పద్మహస్తే పద్మాలయే పద్మదళాయతాక్షి । విశ్వప్రియే విష్ణుమనోనుకూలే త్వత్పాదపద్మంమయి సన్నిధత్స్వ॥ యాసాపద్మాసనస్థావిపుల కటితటీ పద్మపత్రాయతాక్షీ। గంభీనావర్తనాభి స్తనభరనమితా శుభ్రవస్త్రోత్తరీయా । లక్ష్మీర్దివ్యై

ర్గజేంద్రైర్మణిగణఖచితైః స్నాపితా హేమకుంభైర్నిత్యంసా పద్మహస్తా మమ వసతుగృహే సర్వమాంగల్యయుక్తా॥

ఓంలక్ష్మీంక్షీరసముద్రరాజతనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీం। దాసీభూతసమస్త దేవవనితాం లోకైకదీపాంకురాం। శ్రీమన్మందకటాక్ష లబ్ధవిభవ బ్రహ్మేంద్రగంగాధరాం। త్వాంత్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాం వందేముకుందప్రియామ్। సిద్ధలక్ష్మీర్మోక్షలక్ష్మీ జయలక్ష్మీ సరస్వతీ। శ్రీలక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్రసన్నామమసర్వదా॥ వరాంకుశౌ పాశమభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం కమలాసనస్థాం। బాలార్కకోటి ప్రతిభాం త్రినేత్రాం భజేహమంబాం జగదీశ్వరీం తామ్। సర్వమంగళ మాంగళ్యే శివేసర్వార్థసాధకే। శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి నారాయణి నమోస్తుతే॥

శ్లో॥ మల్లికాజాజికుసుమైః శ్చంపకైః తులసీదళైః। పుష్పాంజలిం ప్రదాస్యామి లక్ష్మ్యాసహజగత్ప్రభో॥ ... మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యానికానిచపాపాని జన్మాంతరకృతానిచ॥ తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే। పాపోఽహంపాపకర్మాఽహం పాపాత్మాపాపసంభవః। త్రాహిమాం కృపయాదేవ శరణాగతవత్సల। అన్యథాశరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ। తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్షజనార్దన॥ శ్లో॥ ప్రదక్షిణంకరిష్యామి సర్వభ్రమనివారణం। సంసారసాగరాన్మాంత్వ ముద్ధరస్వమహాప్రభో ... ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ ఛత్రం సమర్పయామి॥ చామరం సమర్పయామి॥ గీతంశ్రావయామి॥ నృత్యం సమర్పయామి॥ నాట్యం సమర్పయామి॥ సమస్తరాజోపచారాన్ సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు। న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతమ్॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్దన। యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ అనయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః పరివారసమేతః శ్రీసత్యనారాయణ దేవ

తాసుప్రీతస్సుప్రసన్నో వరదోభవతు । ఏతత్ఫలం శ్రీసత్యనారాయణ దేవతార్పణమస్తు॥ ఆచరిత వ్రతకల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తి రస్తు॥ శ్రీసత్యనారాయణదేవతా ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి । శ్లో॥ సత్య నారాయణందేవం వందేహంకామదం ప్రభుంలీలయాచరితం విశ్వం యేనతస్మైనమోనమః॥

అథ ప్రసాదవినియోగః ॥ తతఃకథా శ్రవణంకుర్యాత్ ॥ కథా శ్రవణానంతరం పునఃపూజాంచకారయేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్ సంతోష యేత్॥ మం॥ యజ్ఞేన... దేవాః॥ శ్లో॥ త్రివిక్రమాయదేవాయ వాసు దేవాయవిష్ణవే। సర్వవ్రతఫలాధ్యక్ష వ్రతోక్తఫలదోభవ॥ యథాస్థాన ముద్వాసయామి॥ అథమంటపదానం స్వర్ణస్వర్చితవస్త్ర ప్రతిమమంట పదానంకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య విధిపూర్వకారేణ మంటపదానం బ్రాహ్మ ణాయదద్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణఆశీర్వాదః॥ తతః మంగళహారతీః॥

ఇతి శ్రీ సత్యనారాయణ పూజావిధిస్సమాప్తః.

శ్రీ సత్యనారాయణ వ్రత కథ.

శ్లో॥ నారాయణం నమస్కృత్య నరంచైవ నరోత్తమం ।
దేవీంసరస్వతీంచైవ తతోజయముదీరయేత్ ।

తా॥ నారాయణునికిని, మనుష్యశ్రేష్ఠుండగు నరునికి, పరదేవత యగు సరస్వతీదేవికిని, ముందు నమస్కరించి అనంతరము జయమును పఠించవలెను.

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా ।
చక్షురున్మీలితంయేన తస్మైశ్రీగురవేనమః ।

తా॥ జ్ఞానము లేకపోకడమనే చీకటిచేత మూయఁబడియున్న వానియొక్క కన్నును జ్ఞానమనెడి కాటుక శలాకచేత తెరువఁబడునట్లు చేసెసి సద్గురువునకు నేను నమస్కరించెను

హరిఓమ్ ॥ శ్లో॥ ఏకదానైమిశారణ్యే ఋషయశ్శౌనకాదయః ।
పప్రచ్ఛురానతంసర్వే సూతంపౌరాణికంఖలు ॥

తా॥ ఒకానొక కాలమందు నైమిశమను అరణ్యంబున శౌనకాది మహామునులందరు నమస్కరించి సూతుని నొకానొక ప్రశ్న నడిగిరి

ఋషయః॥ శ్లో॥ కలౌపాపాత్మనాంసూత రోగపీడాదినాశకమ్ ।
వాంఛాఫలప్రదంనోఽద్య బ్రూహివ్రతమనుత్తమమ్॥

తా॥ ఓ సూతుఁడా! సమస్త రోగాది పీడలను నశింపఁజేయునట్టియును, కోరికలను సిద్ధింపఁజేయునట్టియును, శ్రేష్ఠంబైన వ్రతమును మాకు చెప్పుమని శౌనకాది మహామునులు సూతమహర్షిని నడిగిరి-

కించ॥ శ్లో॥ అథవాతపసాకేన వాంఛితంలభతేజనః ।
రోగఘ్నంనచతిష్యేఽస్మి న్సూతసూతదయానిధే॥

తా॥ ఓయి దయాసముద్రుఁడయిన సూతుఁడా! ఈ కలియుగమందు రోగములను పోగొట్టు నేతపస్సుచేత జనుఁడు కోరికను పొందునో దానిని గూడ వివరించి చెప్పుమని ప్రార్థించిరి-

సూతః॥ శ్లో॥ నారదేనైవసంపృష్టో భగవాన్కమలాపతిః ।
సురర్షయేయథైవాహ తచ్ఛృణుధ్వంసమాహితాః ।

తా॥ ఓ మునులారా! నాతో మీరు చెప్పిన సంగతినే పూర్వము నారద మహాముని శ్రీవిష్ణుమూర్తి నడిగెను — ఆ విష్ణుమూర్తియు నారదునితో యేవిధముగా చెప్పెనో దానిని మీకుఁ జెప్పుచున్నాను స్థిరచిత్తులరై వినుఁడు-

శ్లో॥ ఏకదానారదోయోగీ పరానుగ్రహకాంక్షయా ।
పర్యటన్వివిధాన్లోకా న్మర్త్యలోకముపాగతః ॥

తా॥ ఒక సమయంబున యోగశ్రేష్ఠుఁడయిన నారదమహాముని పరులను రక్షింపఁజేయుటయను కోరికచేత పలుసాలంపు లోకములను దిరుగుచు భూలోకమునకు వచ్చెను-

శ్లో॥ తతోదృష్ట్వాజనాన్సర్వాన్ నానాక్లేశసమన్వితాన్ ।
నానాయోనిసముత్పన్నా న్క్లిశ్యమానాన్స్వకర్మభిః।
కేనోపాయేనచైతేషాం దుఃఖనాశోభవిష్యతి ।
ఇతిసంచిత్యమనసా విష్ణులోకంగతస్తదా ॥

తా॥ పిమ్మట నారదముని భూలోకమందు బహుకష్టములతో గూడి బహుజన్మములెత్తుచు పూర్వకర్మము ఫలములచేత క్లేశపడునట్టి జనులను జూచి యీ జను

లందఱు తమతమ పూర్వదుష్కృత కర్మలచే బాధింపఁబడుచున్నారని దెలిసికొని వ్రతతపస్సులలో నేయుపాయముచేత దుఃఖముపోవునని మనస్సుచే నాలోచించి యప్పుడే విష్ణులోకమునుగూర్చి నారదమహాముని వెళ్ళినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తత్రనారాయణం దేవం శుక్లవర్ణంచతుర్భుజం ।
శంఖచక్రగదాపద్మ వనమాలా విభూషితం ।
దృష్ట్వాతం దేవదేవేశం స్తోతుంసముపచక్రమే॥

తా॥ ఆ విష్ణులోకమందు తెల్లని దేహకాంతి గలిగినటువంటిన్ని, నాలుగు భుజములు గలిగినటువంటిన్ని, శంఖచక్ర గదాపద్మ వనమాలాద్యలంకారములు గలిగిన యా విష్ణుదేవునిఁ జూచి నారద మహాముని స్తోత్రము జేయ నారంభించెను.

నారదః॥ శ్లో॥ నమోవాఙ్మనసాఽతీత రూపాయానంతశక్తయే ।
ఆదిమధ్యాంతహీనాయ నిర్గుణాయగుణాత్మనే ।
సర్వేషామాదిభూతాయ భక్తానామార్తినాశినే॥

తా॥ వాక్కులచేఁ జెప్పనలవిఁగాక మనస్సున నూహింపశక్యము గాని ప్రపంచాతీతమయిన దివ్యరూపము కలిగినటువంటిన్ని, విశేష సామర్థ్యము కలిగినటువంటిన్ని, పుట్టడము, వృద్ధిబొందడము, మొదలగునవి శూన్యమయినటువంటిన్ని, సమస్తజంతువులకు మొదటివాడవైనటువంటిన్ని, మిమ్ము సేవించువారలకు కష్టముల దొలగించువాడవైనటువంటిన్ని, తెలిసికొన్నవారలకు సగుణ స్వరూపుఁడ వయిన ఓయీ మహానుభావా! మీకొఱకు నమస్కారము చేసెదను.

శ్లో॥ శ్రుత్వాస్తోత్రం తతోవిష్ణుర్నారదం ప్రత్యభాషత॥

తా॥ నారదమహామునియొక్క స్తోత్రమును శ్రీమహావిష్ణువు విని యిట్లనియె.

శ్రీభగవానువాచ। శ్లో॥ కిమర్థమాగతోఽసిత్వం కింతేమనసివర్తతే ।
కథయస్వమహాభాగ తత్సర్వంకథయామితే॥

తా॥ ఓనారదా! ఎందునిమిత్త మిచ్చటికి వచ్చితివి? నీ మనసు.

నంకల్పంతక తెలిసియుంటివి? ఓ పుణ్యవంతుడా! నిర్భయముగ జెప్పుము. సీయొక్కవ్యమును నేనువేల్చెదనని ఓ భగవంతుండా నతీయు! గా. నారదుండు పలుకుచున్నాఁడు.

నారద॥ శ్లో॥ మర్త్యలోకేజనాస్సర్వే నానాక్లేశసమన్వితాః ।
నానాయోనిసముత్పన్నాః పచ్యన్తేపాపకర్మభిః॥

తా॥ ఓయీ! విష్ణుమూర్తీ! భూలోకజనులు అనేక జన్మలు గలవారై మిక్కిలి కష్టపడుచు వారి వారి పూర్వపుదుష్కర్మలచే బాధపడుచున్నారు.

శ్లో॥ తత్కథంశమయన్నాథ లఘూపాయేనతద్వద ।
శ్రోతుమిచ్ఛామితత్సర్వం కృపాస్తియదితేమయి॥

తా॥ ఓయీ ప్రభూ! లఘూపాయముచే ఏ మనుష్యుఁడు సంసార కష్టమును బోగొట్టుకొనునో ఆయుపాయమును నాయందు దయయున్న యెడల జెప్పవలయును.

శ్రీభగవానువాచ॥ శ్లో॥ సాధుపృష్టంత్వయావత్స లోకానుగ్రహకాంక్షయా యత్కృత్వాముచ్యతేమోహాత్తచ్ఛృణుష్వవదామితే॥

తా॥ ఓ బాలుఁడా! లోకానుగ్రహమును గోరుటచే నీ ప్రశ్న మిక్కిలి బాగుగనున్నది. కనుక దేనివలన జనుఁడు సంసారమునుండి విముక్తుఁడగునో దానిని జెప్పెదను వినుము.

శ్లో॥ వ్రతమస్తిమహాపుణ్యం స్వర్గమర్త్యేషుదుర్లభం ।
తవస్నేహాన్మయావత్స ప్రకాశఃక్రియతేధునా॥

తా॥ స్వర్గాద్యూర్ధ్వ సప్తలోకములయందును మర్త్యాద్యధస్సప్తలోకములయందును పొందశక్యంగాని మహాపుణ్యప్రదంబయిన యొక వ్రతము కలదు. నీయందుండు ప్రేమవలన నది నాచే నిప్పుడు ప్రకటన జేయఁబడును.

శ్లో॥ సత్యనారాయణస్యైదం వ్రతంసమ్యగ్విధానతః ॥
కృత్వాసద్యస్సుఖంభుక్త్వా చాముష్మిన్మోక్షమాప్నుయాత్॥

తా॥ ఇప్పుడు చెప్పఁబడు సత్యనారాయణస్వామియొక్క వ్రత

మును యథావిధిగా నెఱవేర్చి రేని సమస్తమైన సుఖంబుల ననుభవించి యంత్యంబున మోక్షమును నొందుదురు.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వా భగవద్వాక్యం నారదో మునిరబ్రవీత్ ॥

తా॥ విష్ణుమూర్తి యానతిచ్చిన వాక్యమును విని నారదమహాముని తిరిగి యడిగెను.

నారదః శ్లో॥ కింఫలం కింవిధానంచ కృతం కేనైవతద్వ్రతం ।

తత్సర్వం విస్తరాద్బ్రూహి కథం కార్యం హి తద్వ్రతమ్॥

తా॥ ఆవ్రతముయొక్క ఫలమును, చేయువిధిని, ఆవ్రతము యెవరిచే నాచరింపఁబడియు, నెప్పుడు జఱుపఁదగినదియును యథామొదలగు సంగతులన్నియు సవిస్తరముగ నాకుఁ జెప్పుమని నారదుఁడు శ్రీవిష్ణుమూర్తిని యడిగెను.

శ్రీభగవానువాచ॥ శ్లో॥ దుఃఖశోకాదిశమనం ధనధాన్యవివర్ధనం।

సౌభాగ్యసంతతికరం సర్వత్రవిజయ ప్రదమ్॥

తా॥ ఈ వ్రతమును స్వేచ్ఛాపరేచ్ఛా ప్రారబ్ధమువలనఁ గలుగు దుఃఖశోకములను నశింపఁజేయునదియును, ధనధాన్యములను వృద్ధి పొందించునదియును, అనుకూల దాంపత్యంబును పుత్రపౌత్రాది సంతతిని గలుగ జేయునదియును సర్వత్రజయమును గలుగఁజేయునదియును.

కిఁచ॥ శ్లో॥ మాఘేవామాధవేమాసి కార్తికేవాశుభేదినే ।

సంగ్రామారంభవేళాయాం యద్వాక్లేశస్యసంభవే ।

దారిద్ర్యశమనార్థంచ వ్రతం కార్యం వరైర్పృభిః॥

తా॥ మాఘమాసమందయినను, వైశాఖమాసమందయినా, లేక కార్తికమాసమందయినా పంచాంగశుద్ధిగల శుభదినంబున నీవ్రతము జరుపఁదగినది, యుద్ధమునకు వెళ్లు సమయంబున నీవ్రతమును జేసిరేని జయమునే బొందుదురు, మనఃక్లేశము గలుగు సమయంబున నీవ్రతమును జేసిరేని మనఃక్లేశములు శాంతించును. దారిద్ర్యముయొక్క నాశనము కొఱకు నీసత్యవ్రతము తప్పక చేయవలెను.

శ్లో॥ మాసేమాసేచ కర్తవ్యా వర్షేవర్షేథవాపునః ।

కర్తవ్యాతాస్తు సా విప్రయథావిభవసారతః॥

తా॥ ఓనారదా! యీవ్రతము ప్రతిమాసమునమందు ప్రతి సంవత్సరమందు చేయఁదగినది. శక్తికొలదిని యీవ్రతమును తప్ప చేయవలయును.

శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం పూర్ణిమాయాం రవిసంక్రమణేఽపివా।
వ్రతంకార్యంమునిశ్రేష్ఠ సత్యనారాయణస్యహి॥

తా॥ ఓనారదా! ఆప్రకారము ప్రతిమాసమందు ప్రతిసంవత్సరమందు చేయునప్పుడు ఏకాదశియందుగాని, పూర్ణిమయందుగాని సూర్యసంక్రమణ దినమందు గాని యీ వ్రతము చేయవలయును.

శ్లో॥ ప్రాతరుత్థాయనియతో దంతధావనపూర్వకం।
నిత్యకర్మవిధాయదా వేవంసంకల్పయేన్నరః।

తా॥ ఈ వ్రతమును జరుపునప్పుడు ఆదినంబున ప్రాతఃకాలమందు లేచి నియమముగలవాఁడై దంతధావనాది స్నానాంతర నిత్యకృత్యముల నిర్వర్తించుకొని మనుష్యుఁడు యీ చెప్పబోవు ప్రకారము సంకల్పమునుఁ జేయవలయును,

శ్లో॥ భగవన్దేవదేవేశ సత్యనారాయణవ్రతం।
త్వత్ప్రియార్థంకరిష్యామి ప్రసీదకమలాపతే॥

తా॥ ఓస్వామీ! లక్ష్మీభార్యగా గలవాఁడా! దేవతలకు దేవుఁడయిన యోవిభువా! మీకొఱకు సత్యవ్రతమును నేనుచేసెదను అనుజ్ఞ దయచేయుఁడని ప్రార్థించిన పిమ్మట సంకల్పము చేయవయును

శ్లో॥ ఏవంసంకల్ప్యమధ్యాహ్నే కృత్వామధ్యాహ్నికీఃక్రియాః।
సాయంకాలేపునస్నాత్వా యజేద్దేవంనిశాముఖే॥

తా॥ ఈ ప్రకారము సంకల్పముచేసి మధ్యాహ్నకాలమందు మధ్యాహ్న కృత్యములు తీర్చుకొని సాయంకాలమందు తిరుగ స్నానాది కృత్యము తీర్చికొని రాత్రి ప్రారంభ కాలంబున సత్యదేవుని పూజించవలయును

శ్లో॥ పూజాగృహం సమాసాద్య నానాలంకారశోభితం।
పూజాస్థానవిశుద్ధ్యర్థం గోమయేన విలేపయేత్।

తా॥ ఆప్రకారము సాయంకాల కృతములు దీర్చుకొని అనే కాలంకారములుగల పూజామందిరంబునఁ బ్రవేశించి అచ్చట స్థలశుద్ధి కొఱకు గోమయముచేత చక్కఁగా నలుకవలయును.

శ్లో॥ తతఃపంచవిధై శ్చూర్ణైః రంగవల్లీం ప్రకల్పయేత్ ।
తస్యోపరిన్య సేద్వస్త్రం సదశంనూతనందృఢమ్॥

తా॥ గోమయముచేత చక్కఁగా అలికిన తర్వాత అయిదు రంగులుగల ముగ్గులచేత నలంకరించి అందుమీఁద శ్రేష్ఠంబగు నంచు గల నూతనవస్త్రమును బఱచవలయును.

శ్లో॥ తండులంతత్రవిన్యస్య తస్మధ్యేకలశంన్యసేత్ ।
రాజతంవాఽథతామ్రంవా చారకూటేననిర్మితమ్॥

తా॥ ఆవస్త్రముపైని బియ్యముపోసి అందుపైని వెండిదైనా రాగిదైనా, ఇత్తడిదయినా కలశముంచవలెను.

శ్లో॥ ద్రవ్యాభావేమార్త్తికంవా విత్తశాఠ్యంనకారయేత్ ।
తస్యోపరిన్య సేద్వస్త్రం సదశంనూతనదృఢమ్॥

తా॥ ద్రవ్యము లేనియెడల మట్టిపాత్రనైనా నుంచవలెను. ద్రవ్యలోపము మాత్రము చేయకూడదు. ఆకలశముపయిన తిరుగ అంచుగల గట్టి నూతనవస్త్రము నుంచవలయును.

శ్లో॥ తస్యోపరిన్యసేద్దేవం సత్యనారాయణంప్రభుం।కర్షమాత్ర
సువర్ణేన తదర్థార్థేనవాపునః ప్రతిమాంకారయేద్విప్ర సత్య
దేవస్యసత్ప్రతేఃపంచామృతేననుస్నానమంటపాపరివిన్యసేత్॥

తా॥ ఈదేవునియొక్క ప్రతిమను ఎనుబది గురుగింజలఎత్తుగాని, అందు సగముగాని, లేక అందు సగముగాని బంగారముతో శక్తి కొలదిని చేయించవలెను. పిమ్మట ఆ ప్రతిమను దెచ్చి చక్కఁగా పంచామృత స్నానము చేయించి మంటపమందుంచవలయును.

శ్లో॥ విఘ్నేశః పద్మజావిష్ణుర్మహాదేవశ్చ పార్వతీ ।
ఆదిత్యాదిగ్రహాస్సర్వేశక్రాద్యష్టదిగీశ్వరాః ।
అఙ్గాంగదేవతాః ప్రోక్తాస్తస్మాదగ్రేప్రపూజయేత్॥

తా॥ ముందుగా విఘ్నేశ్వరుఁడు, లక్ష్మీదేవి, విష్ణువు, శివుఁడు, పార్వతీదేవి, సూర్యుఁడు మొదలయిన నవగ్రహములును, ఇంద్రుఁడు మొదలగు నష్టదిక్పాలకులు నీ వ్రతమునకు ముఖ్యదేవతలుగాఁ జెప్పబడిరి, కనుక వారిని ముందుగా పూజింపవలెను

శ్లో॥ అగ్రతః కలశేదేవం వరుణంపృథగర్చయేత్ ।

తా॥ ముందుగా కలశమందు వరుణదేవుని దిక్పాలకులలోనుండు వరుణదేవుని కంటె వేరుగాఁ బూజింపఁవలెను,

శ్లో॥ గణేశప్రభృతీన్పంచ కలశస్యోత్తరేన్యసేత్ ।
తత్తన్మంత్రైః ప్రోక్తః మాస్త్యాపూజనీయాః ప్రయత్నతః॥

తా॥ ఈ చెప్పఁబడిన యంగదేవతలలో ముందు జెప్పఁబడిన ఐదుగురిని కలశమునకు నుత్తరభాగంబున తూర్పు సమాప్తిగా వారిఁ మంత్రములచే పూజించవలెను.

శ్లో॥ కలశస్యతుపశ్చాద్వై గ్రహాన్సూర్యపురస్సరాః ।
ఉదక్సమాస్త్యాసంస్థాప్య పూజనీయాఃప్రయత్నతః॥

తా॥ కలశముయొక్క పశ్చిమభాగమందు సూర్యుఁడు మొదలగు నవగ్రహముల నుత్తరసమాప్తిగా పూజించవలెను.

శ్లో॥ పూర్వాదిదిక్షుచేంద్రాదీన్పూజయేచ్ఛ్రద్ధమానసః।
తతోనారాయణం దేవం కలశేపూజయేత్సుధీః॥

తా॥ పిమ్మట దిక్పాలకులను తూర్పు మొదలగు దిక్కుల యందు స్థాపించి స్థిరచిత్తులై పూజింపవలెను, పిమ్మట సత్యనారాయణ దేవుని కలశమునందుంచి షోడశోపచారములచేత మంచిమనస్సుతో గూడుకొని పూజింపవలెను.

శ్లో॥ చాతుర్వర్ణైర్వ్రతంకార్యం స్త్రీభిర్వాపిమునీశ్వర। పౌరాణికై ర్వైదికైశ్చ మంత్రైర్బ్రాహ్మణసత్తమః । కల్పోక్తవిధినా కుర్యాత్సత్య దేవస్యపూజనం । పౌరాణికై రేవమంత్రైః। కుర్యాత్పూజాంద్విజేతరః॥

తా॥ ఓ నారదా! నాలుగువర్ణముల వారు స్త్రీలుగూడ నీవ్రతము జేయవచ్చును. బ్రాహ్మణులు కల్పమందు చెప్పినట్లుగ పురాణోక్త వేదోక్తమంత్రములతో చేయవలయును. ద్విజేతరులు చేయు పక్షంబునఁ పురాణోక్త మంత్రములచేతనే జరుపవలెను.

శ్లో॥ యస్మిన్కస్మిన్దినేమర్త్యో భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ।
సత్యనారాయణందేవం యజేచ్చైవ నిశాముఖే॥

తా॥ మనుష్యుఁడు యేదినమందయినను భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి సాయంకాలంబున సత్యనారాయణదేవుని విధిగా పూజించవలెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణైర్బాంధవైశ్చైవ సహితోధర్మతత్పరః ।
నైవేద్యం భక్తితో దద్యాత్సపాదంభక్ష్యముత్తమమ్॥

తా॥ ఈ వ్రతమునకు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులను బంధువులను పిలిచి వారితోకూడా కూడుకొని ధర్మబుద్ధిగలిగి యీవ్రతము నాచరించవలెను. ఇందు నివేదన ద్రవ్యమును భక్తిగ నీయవలెను. సపాదమనఁగా నాల్గవవంతు మిగిలియుండునటులు శేరుంపావు అర్ధశేరు నవటాకు ఈ తీరున నుండుట శ్రేష్ఠంబైనది,

కించ॥ శ్లో॥ రంభాఫలంఘృతంక్షీరం గోధూమస్యచచూర్ణకం ।
అభావేశాలిచూర్ణంవా శర్కరాంచగుడంతథా ।
సపాదంసర్వభక్షాణి చైకీకృత్యనివేదయేత్॥

తా॥ ప్రసాదవస్తువులు, అరటిపండ్లు, నెయ్యి, గోధుమపిండి, పంచదార, గోధుమపిండి లేనప్పుడు బియ్యపు పిండియయినను అందు బెల్లముచేర్చి ప్రసాదముగా నుండులాగున చక్కగా కల్పి స్వామికి నివేదనచేయవలెను.

శ్లో॥ విప్రేభ్యోదక్షిణాందద్యాత్కథాంశ్రుత్వాజనైస్సహ ।
తతశ్చబంధుభిస్సార్థం విప్రాన్ సప్రీతిభోజయేత్॥

తా॥ నివేదనమును జేసినతర్వాత బంధుమిత్రజనులతో కూడా కూడుకొని వ్రతకథ వినవలెను పిదప బ్రాహ్మణులకొరకు దక్షిణలను యివ్వవలెను. బ్రాహ్మణులతోనున్న వ్రతదేవతయందు భక్తి

గలుగునట్లుగా భుజింపఁ జేయవలెను.

శ్లో॥ సపాదంభక్షయేద్భక్త్యా నృత్యగీతాదికంచరేత్ । తతశ్చ స్వగృహంగచ్ఛే త్సత్యనారాయణంస్మరన్ । ఏవంకృతేమనుష్యాణాం వాంఛాసిద్ధిర్భవేద్ధ్రువమ్ । విశేషతః కలియుగే లఘూపాయోఽస్తిభూతలే॥

తా॥ దేవునియొక్క నివేదనద్రవ్యమును భక్తితో భక్షింపవలెను. నాట్యము మొదలగు వానిని జరిపి స్వామిని స్మరింపుచు తన యింటిని గూర్చి వెళ్ళవలెను ఈ వ్రతము యీప్రకారముగా జేసిన యెడల మనుష్యులకు సమస్తకోరికలు నిశ్చయముగా సిద్ధించును. కలియుగంబున విశేషముగా భూలోకమందుండు జనులందఱికిని యీ వ్రతము సులభోపాయము (యీ వ్రతము దేవాలయాది పుణ్యస్థలములయందు జరుపవలెను. ఇతి ప్రథమాధ్యాయ స్సమాప్తః॥

—: అథ ద్వితీయోఽధ్యాయ ప్రారంభః :—

సూతః॥ శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి కృతంయేనపురాద్విజాః ।
కశ్చిత్కాశీపురేరమ్యే ఆసీద్విప్రోఽతినిర్ధనః ।
క్షుత్తృడ్భ్యాంవ్యాకులోభూత్వా నిత్యంబభ్రామభూతలే॥

తా॥ ఓ శౌనకాదిమహామునులారా! మఱియొక కథను జెప్పుచున్నాను. పూర్వకాలమందు యీ వ్రతము యెవ్వరిచేత చేయఁబడిదో దానినిఁ జెప్పెదను. సుందరమయిన కాశీపట్టణమందు వేదమును చదివిన దరిద్రుడయిన యొక బ్రాహ్మణుఁడు కలడు. ఆయన యాకలి దప్పికలచేత బాధపడుచు నిత్యము భూమియందు దిరుగుచుండెను.

శ్లో॥ దుఃఖితం బ్రాహ్మణం దృష్ట్వా భగవాన్బ్రాహ్మణప్రియః ।
వృద్ధబ్రాహ్మణరూపస్తం ప్రపచ్ఛద్విజమాదరాత్॥

తా॥ దుఃఖముగల యీబ్రాహ్మణుని ముసలిబ్రాహ్మణ రూపముగల భగవంతుఁడు ఆదరణతో జూచి ఒకానొక ప్రశ్ననడిగెను.

శ్లో॥ కిమర్థం భ్రమసేవిప్రమహీంనిత్యం సుదుఃఖిత ।

తత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామి కథ్యతాం ద్విజసత్తమ॥

తా॥ ఓయీ! బ్రాహ్మణుఁడా నీ వెందుకు దుఃఖపడుచు భూమిని దిరుగుచున్నావు. ఆవృత్తాంతమంతయును నావినవలెనని కోరిక కలదు గాన నాకుఁ జెప్పవలెనని భగవంతుఁడగు నా బ్రాహ్మణుఁడు అడిగెను.

బ్రాహ్మణః॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మణోఽతిదరిద్రో౽హం భిక్షార్థం వై భ్రమే మహీం।
ఉపాయం యదిజానాసి కృపయా కథయ ప్రభో॥

తా॥ ఓయీ! మహానుభావా! నేను బ్రాహ్మణుఁడను మిక్కిలి దరిద్రుఁడను. భిక్షునిమిత్తము భూమిని దిరుగుచున్నాను. నా దారిద్ర్యము పోగొట్టు నుపాయము తమకుఁ దెలిసియున్నయెడల దయచేతఁ జెప్పుమని యాబ్రాహ్మణుఁడు భగవంతుని అడిగెను.

వృద్ధబ్రాహ్మణః॥ శ్లో॥ సత్యనారాయణో విష్ణు ర్వాంఛితార్థఫలప్రదః।
తస్యత్వం పూజనం విప్ర కురుష్వ వ్రతముత్తమమ్॥

తా॥ కోరిన కోరికనిచ్చు సత్యనారాయణుఁడను పేరుగల విష్ణుమూర్తి యొక్క పూజను నీవు జేయుము

శ్లో॥ యత్కృత్వా సర్వదుఃఖేభ్యో ముక్తో భవతి మానవః॥

తా॥ ఈ వ్రతమును జేసిన మనుజుఁడు సమస్త దుఃఖములనుండి విడువఁబడును.

శ్లో॥ విధానం చ వ్రతస్యాస్య విప్రాయాభాష్య యత్నతః।
సత్యనారాయణో వృద్ధ స్తత్రైవాంతరధీయత॥

తా॥ ఆవృద్ధరూపుఁడగు సత్యనారాయణమూర్తి యాబ్రాహ్మణునితో వ్రతవిధిని లెస్సగా చెప్పి యచ్చటనే కనపడకపోయెను.

శ్లో॥ తద్వ్రతం శ్వః కరిష్యామి యదుక్తం బ్రాహ్మణేన వై।
ఇతిసంచింత్య విప్రో౽సౌ రాత్రౌ నిద్రాం నలబ్ధవాన్॥

తా॥ పిమ్మట ఆవృద్ధబ్రాహ్మణునిచే జెప్పఁబడిన యావ్రతమును చేయుటకు నిశ్చయించినవాడై యాబ్రాహ్మణుఁడు ఆరాత్రియందు నిద్రనుకూడా బొందక యుండెను.

శ్లో॥ తతః ప్రాతస్సముత్థాయ సత్యనారాయణవ్రతం ।
కరిష్యఇతిసంకల్ప్య భిక్షార్థమగమద్ద్విజః॥

తా॥ తెల్లవారిన తరువాత ఉదయకాలంబున లేచినవాఁడై సత్యనారాయణ వ్రతమును జేయఁగలనని సంకల్పమును జేసినవాఁడై భిక్షాటన నిమిత్తము బయలు వెడలెను.

శ్లో॥ ఏకస్మిన్దివసేవిప్రః ప్రచురంద్రవ్యమాప్తవాన్ ।
తేనైవబంధుభిస్సార్థం సత్యస్యవ్రతమాచరేత్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుఁడు యాసత్యవ్రత మహిమచే ఆదినమందే విస్తారమయిన ద్రవ్యమును సంపాదించినవాఁడై యాద్రవ్యముచేతనే సత్యనారాయణదేవుని యొక్క వ్రతమును బంధువులతోఁకూడా కూడుకొనిన వాఁడై చేసెను.

శ్లో॥ సర్వదుఃఖవినిర్ముక్త స్సర్వసంపత్సమన్వితః ।
బభూవసద్విజశ్రేష్ఠో వ్రతస్యాస్యప్రభావతః॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడు సత్యవ్రత మహిమచే సమస్త దుఃఖములనుండి విడువఁబడినవాఁడై సమస్తసంపత్తులు గలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తతఃప్రభృతికాలంచ మాసిమాసివ్రతంకృతమ్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుఁడు అది మొదలుకొని ప్రతిమాసమందు సత్యవ్రతమును చేసినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ ఏవంనారాయణస్యేదం వ్రతంకృత్వాద్విజోత్తమః ।
సర్వపాపవినిర్ముక్తో దుర్లభంమోక్షమాప్తవాన్॥

తా॥ ఆ బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడు కల్పోక్తవిధిగా యీవ్రతమును జేసి సర్వపాపములనుండి విముక్తిని బొందినవాఁడై పొందశక్యము గాని మోక్షమును బొందిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ వ్రతమస్యయదావిప్రః పృథివ్యాంసంకరిష్యతి ।
తదైవసర్వదుఃఖంచ మనుజస్యవినశ్యతి॥

తా॥ ఈ వ్రతముభూమియందు యేమనుష్యుఁడు యెప్పుడుచేయునో అప్పుడే సమస్త దుఃఖములు ఆమనుష్యుని విడిచిపోవును.

శ్లో॥ ఏవంనారాయణేనోక్తం నారదాయమహాత్మనే ।
మయాతత్కథితంవిప్రాః కిమన్యత్కథయామివః॥

తా॥ ఈ ప్రకారము నారదమునికొఱకు విష్ణుమూర్తిచేత నీవ్రతమహిమ యావత్తు జెప్పఁబడెను దానిని మీకుఁ జెప్పితిని. ఓశౌనకాదులారా! ఇంకామీకు దేనిని జెప్పవలెనో అడగండి.

ఋషయః శ్లో॥ తస్మాద్విప్రాచ్ఛ్రుతం కేన పృథివ్యాంచరితంమునే।
తత్సర్వంశ్రోతుమిచ్ఛామ శ్రద్ధాఽస్మాకంప్రజాయతే॥

తా॥ ఓయి సూతమహాముసీ! ఆబ్రాహ్మణునివలన విని యీలోక మందు యెవనిచేత చేయఁబడినదో దానిని సవిస్తరముగా చెప్పవలెను. ఆవృత్తాంతమంతయు మాకు వినవలెనని కోరికగలిగియుండెను.

సూతః॥ శ్లో॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే వ్రతం కేనకృతంభువిః ।
ఏకదాసద్విజవరో యథావిభవవిస్తరైః ।
బంధుభిస్స్వజనైస్సార్థం వ్రతంకర్తుంసముద్యతః॥

తా॥ ఓ మునులారా। ఈ వ్రతము ఆ బ్రాహ్మణునివలన విని యెవనిచేత చేయఁబడినదో దానిని జెప్పెదను వినుఁడు ఆబ్రాహ్మణుఁడు ఒకానొకప్పుడు తన సంపత్తుకుఁ దగినట్లుగా బంధువులతోను, స్వజనులతోను, కూడుకొని యీ వ్రతమును చేయుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ ఏతస్మింనన్తర కాలే కాష్ఠక్రేతాసమాగతః।
బహిఃకాష్ఠానిసంస్థాప్య విప్రస్యగృహమాయయ॥

తా। ఆ బ్రాహ్మణుఁడు వ్రతముచేయు కాలమందు ఒకానొక కట్టెలమ్మువాడు వచ్చి కట్టెలను వెలుపలనుంచి యీబ్రాహ్మణియొక్క గృహములోనికి వెళ్ళినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తృష్ణయాపీడితాత్మాచ దృష్ట్వావిప్రంకృతవ్రతం।
ప్రణిపత్యద్విజంప్రాహ కిమిదంక్రియతేత్వతా ।
కృతేకింఫలమాప్నోతి విస్తరాద్వదమేప్రభో॥

తా॥ ఆకట్టెలమ్మువాడు దాహముగలవాఁడై వ్రతముచేయు చున్న యీబ్రాహ్మణుని జూచి నమస్కరించినవాడై యిదియేమి

యీ వ్రతమును జేసినయెడల యేమి ఫలమును బొందుదురు. సవిస్తరముగ నాకు జెప్పుడని యా బ్రాహ్మణుని నడిగెను,

విప్రః॥ శ్లో॥ సత్యనారాయణస్యేదం వ్రతంసర్వేప్సితప్రదం !
తస్యప్రిపూజనేసర్వం ధనధాన్యాదికంమహత్॥

తా॥ ఇది సత్యనారాయణ దేవునియొక్క వ్రతము. ఇది అన్ని కోరికలనిచ్చునది. దీనివలన ధనధాన్యాది గొప్ప సంపత్తులు కలుగును.

శ్లో॥ తస్మాదేతద్వ్రతంజ్ఞాత్వా కాష్ఠక్రేతాఽతిహర్షితః ।
పపౌజలం ప్రసాదంచ భుక్త్వాస్వనగరంయయౌ॥

తా॥ కట్టెలమ్మువాడు ఆ బ్రాహ్మణునివలన యీవ్రతఫలమును దెలిసికొని సంతుష్టమనస్సుగలవాడై ఉదకమునుపానముచేసి తర్వాతప్రసాదంను భక్షించిన తనపట్టణమునుగూర్చి వెళ్ళినవాడాయెను.

శ్లో॥ సత్యనారాయణందేవం మానసేనేత్యచింతయేత్ ।
కాష్ఠవిక్రయతో గ్రామే ప్రాప్యతేచాద్యయద్ధనం ।
తేనైవసత్యదేవస్య కరిష్యే వ్రతముత్తమం ।
ఇతిసంచిత్యమనసా కాష్ఠంకృత్వాతుమస్తకే॥

తా॥ ఓ సత్యనారాయణస్వామీ! మీ పూజను చేయుటకు ఉపక్రమించినాను. ఈకట్టెలమ్ముటవలన నాకు యెంతద్రవ్యము లభ్యమగునో ఆద్రవ్యముచేతనే మీవ్రతమును చేయగలను. అని పలికినవాడై ఆకట్టెలమోపును శిరస్సునందుంచుకొనెను.

శ్లో॥ జగామనగరేరమ్యే ధనినాంయత్రసంస్థితిః । తద్దినేకాష్ఠమూల్యంచ ద్విగుణంప్రాప్తవానసౌ । తతఃప్రసన్నహృదయస్సుప్రక్వంకదళీఫలం। శర్కరాఘృతదుగ్ధంచ గోధూమస్యచచూర్ణకం । కృత్వైకత్రసపాంచ గృహీత్వాస్వగృహంయయౌ॥

తా॥ పిమ్మట సుందరమైన యానగరమందు ధనవంతులున్న వీధికి వెళ్లెను. ఆ కట్టెలమ్మువాడా దినమందు సత్యదేవుని మహిమచేత రెట్టింపుధనమును బొందిన వాడై పిమ్మట నిర్మలమైన మనస్సుగలవాడై చక్కగాపండిన యరటిపండ్లును పంచదారయును, నెయ్యి,

పాలు, గోధుమపిండియును సమపాళ్ళు గలుగునట్లుగా తీసికొని తన యింటికిఁ వెళ్ళిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతో బంధూన్సమాహూయ చకార విధినావ్రతం।
తద్వ్రతస్య ప్రభావేన ధనపుత్రాన్వితో భవేత్ ।
ఇహలోకే సుఖంభుక్త్వా చాంతేసత్య పురంయయౌ ॥

తా॥ పిమ్మట బంధువులను బిలుచుకొని కల్పోక్త విధిగా నీవ్రతమును జేసెను. ఈ వ్రతమహిమచేత ఆ కట్టెలమ్మువాడు ధనము తోను, పుత్రులతోను నిండియుండెను. ఇహ లోకంబున సమస్త సుఖములు ననుభవించి జీవితాంతంబున వైకుంఠమును బొందు వాడాయెను. ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయ స్సమాప్తః

—౦—౦—౦—

అథ తృతీయోఽధ్యాయ ప్రారంభః

సూతః॥ శ్లోః ప్రసంగేన ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం మునిసత్తమా ।
పురాచోల్కా ముఖోనామ నృపశ్చాసీన్మహీపతిః॥

తా॥ ఓ మునులారా! ఇప్పుడు తిరిగి మరియొక కథను జెప్పు చున్నాను వినుఁడు. పూర్వకాలమందు ఉల్కాముఖుఁడను పేరుగల యొకరాజు భూమికధిపతిగా నుండెను.

శ్లో॥ జితేంద్రియస్సత్యవాదీ గచ్ఛన్ దేవాలయంప్రతి ।
దినేదినే ధనందత్వా ద్విజాన్సంతోష యేత్సుధీః ॥

తా॥ ఆ రాజు ఇంద్రియ నిగ్రహము కలవాడు. సత్యము పలుకువాడు, ప్రతిదినమందు దేవాలయమును గూర్చి వెళ్ళువాడు. ప్రతిదినంబును బ్రాహ్మణులను సంతోష పఱచుచు ద్రవ్యదాత యని పించు కొని యుండెను.

శ్లో॥ భార్యాతస్య ప్రముగ్ధాచ సరోజవదనాసతీ ।

భద్రశీలానదీతీరే సత్యస్యవ్రతమాచరేత్ ॥

తా॥ ఆ రాజునకు సుందర మయిన పతివ్రతయగు భార్యకలదు. వారుభయులు భద్రశీలా నదీ తీరంబున సత్యదేవుని వ్రతమును జేసిరి.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర సాధురేకస్సమాగతాః ।
వాణిజ్యార్థం బహుధనైః రనేకైః పరిపూరితామ్ ॥
నావం సంస్థాప్య తత్తీరే జగామన్నృపతిం ప్రతి ।
దష్ట్వాచ వ్రతినం భూపం పప్రచ్ఛ వినయాన్వితః ॥

తా॥ ఈ వ్రతమును జేయుకాలమందు నతనికడ కొకకు సాధువను నొక కోమటి బహువిధములయిన ద్రవ్యములతో గూడ వచ్చిన వాడై ఓడను ఆ భద్రశీలా నదీ తీరంబున నుంచి ఆ నదీ తీర మందు సత్యవ్రతమును జేయుచున్న యా రాజునుజూచి వినయముతో నొకప్రశ్న జేసిన వాడాయెను.

సాధుః॥ శ్లో॥ కిమిదం కురుషే రాజన్ భక్తి యుక్తేనచేతసా ।
ప్రకాశం కురుతత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామి సాంప్రతమ్ ॥

తా॥ ఓ రాజా! భక్తితోఁజేయు నీ వ్రతము ఏమి, ఇది సవిస్తరముగా జెప్పుము వినుటకు నాకా శక్తి గలిగి యుండెనని ప్రశ్న చేసెను.

రాజా॥ శ్లో॥ పూజనం క్రియతే సాధో విష్ణోరతుల తేజసః ।
వ్రతంచ స్వజనైస్సార్థం పుత్రాద్య వాప్తి కామ్యయా॥

తా॥ ఓ కోమటీ! నిరుపమాన తేజశ్శాలియగు శ్రీ సత్యనారాయణ వ్రతముయొక్క పూజను చేయుచున్నాను. ఈ వ్రతము నేను స్వజనులతో గూడ కూడుకొని పుత్రాది ప్రాప్తికై చేయుచుంటినని రాజు వణిక్కునితో జెప్పెను.

శ్లో॥ భూపస్య వచనం శ్రుత్వా సాధుః ప్రోవాచ సాదరం ।
మమాపి సంతతిర్నాస్తి హేతస్మాజ్జాయతే ధునమ్ ॥

తా॥ ఆ వర్తకుడు రాజుయొక్క వాక్యమును విని యాదరణ

కలుగునట్లుగా నీ క్రింది వాక్యమును బలికెను. ఓ రాజా! నాకును సంతానము లేదు. ఈ సత్యవ్రతము వలన నిశ్చయముగా సంతానముకలుగునని పలికెను.

శ్లో॥ తతోనివృత్య వాణిజ్యా త్సానందో గృహమాయయౌ॥
భార్యాయై కథితం సర్వం వ్రతం సంతతి సంతతి దాయకమ్ ॥

తా॥ అనంతర మా వర్తకుఁడు వర్తకము మానివేసి యానందముతోఁ గూడిన వాఁడై తనయింటికి వెళ్ళి సంతానము నిచ్చు నట్టి యీ సత్యవ్రతమును భార్యకుఁ జెప్పిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తదావ్రతం కరిష్యామి యదామే సంతతిర్భవేత్ ।
ఇతి లీలావతీం ప్రాహ పత్నీం సాధుస్స సత్తమః ॥

తా॥ నాకు నెప్పుడు సంతానము కలుగునో యప్పుడే యీ సత్యవ్రతమును జేసెదనని సాధువు తన భార్యతోఁ జెప్పెను.

శ్లో॥ ఏకస్మిన్దివసేతస్య భార్యా లీలావతీసతీ ।
భర్తృయుక్తాఽనందచిత్తాఽభవద్ధర్మ పరాయణా ॥

తా॥ అతని భార్యయైన లీలావతి ఒకానొక దినంబున ధర్మమందాసక్తి గలిగి పెనిమిటితోఁ గూడి యానందమును బొందు చుండెను. (అనగా సంభోగము చేసిరనుట.)

శ్లో॥ గర్భిణీసాఽభవత్తస్య భార్యాసత్య ప్రసాదతః ।
దశమేమాసి వైతస్యాః కన్యారత్న మజాయత ॥

తా॥ ఈ లీలావతి సత్యదేవుని యొక్క యనుగ్రహము వలన గర్భము ధరించినదాయెను. పదియవ మాసంబున యోగ్యతగల కుమార్తె జన్మించెరు.

శ్లో॥ దినేదినే సావవృధే శుక్ల పక్షే యథాశశీ ।
నామ్నా కళావతీ చేతి తన్నామ కరణం కృతమ్ ॥

తా॥ ఆ చిన్నది పుట్టినదిమొదలు శుక్ల పక్ష చంద్రుని వలె

వృద్ధి పొందుట చేత ఆ చిన్నదానికి కళావతియని నామకరణము చేసిరి.

శ్లో॥ తతో లీలావతీ ప్రాహ స్వామినం మధురం వచః ।
సంకల్పితం కిం న కరోషి పురాసంకల్పితం వ్రతం ॥

తా॥ అనంతరము లీలావతియను సతని పెనిమిటిని గూర్చి స్వామీ! పూర్వము తమరు సంకల్పించిన వ్రతమెందు నిమిత్తము చేయరని యడిగెను.

సా॥ శ్లో॥ వివాహ సమయే తస్యాః కరిష్యామి వ్రతంప్రియే ।
ఇతి భార్యాం సమాశ్వాస్య జగామ నగరం ప్రతి ॥

తా॥ ఓ ప్రియురాలా! పుత్రికయొక్క వివాహ కాలమందు సత్యవ్రతము చేసెదను అని యీ ప్రకారము తన భార్యయైన లీలావతి తో చెప్పిన వాడై ఆమెను సమాధాన పఱచి పిమ్మట వర్తకము కొఱకు పట్టణమును గూర్చి వెళ్ళిన వాడాయెను

శ్లో॥ తతః కళావతీ కన్యా వవృధే పితృవేశ్మని ।
దృష్ట్వా కన్యాంతతస్సాధుః నగరేసఖి భిస్సహ ॥
మంత్రయిత్వా ద్రుతందూతం ప్రేషయామాస ధర్మవిత్ ।
వివాహార్థంచ కన్యాయావరం శ్రేష్ఠం విచారయ ॥

తా॥ పిమ్మట కళావతియను చిన్నది తండ్రియొక్క గృహమందు వృద్ధి బొందు చుండెను. కొంత కాలమునకు స్నేహితురాండ్రతో కూడ కూడుకొని యాడుకొను చున్న తనకుమార్తెను జూచినవాడై ధర్మము తెలిసిన యా వర్తకుండు ఆ చిన్నదాని వివాహ కాలము సమీపించినదని తెలిసికొని త్వరితముగా తనదూతను తన కుమార్తె యొక్క వివాహము కొఱకు శ్రేష్ఠుడయిన వరుని విచారింపుమని ఆజ్ఞ యిచ్చిన వాడాయెను.

శ్లో॥ తేనాజ్ఞప్తశ్చ దూతోఽసౌ కాంచనం నగరంయయౌ ॥
తస్మాదేకం వణిక్పుత్రం సమాదాయాగతోహిసః ॥

తా॥ పిదప ఆ భటుఁడు వర్తకునిచే ఆజ్ఞబొందిన వాఁడై

కాంచనమను పట్టణమును గూర్చి వెళ్ళిన వాఁడాయెను. అచ్చోటనుండి ఒక వర్తకునియొక్క పిల్లవానిని తీసికొని యథాస్థానమునకు వచ్చిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాతం సుందరం బాలం వణిక్పుత్రం గుణాన్వితం ॥
జాతిభిర్బంధుభిస్సార్థం వృతుష్టేన చేతసా ।
దత్తవాన్సాధుః పుత్రీంతాం కన్యాం విధివిధానతః ॥

తా॥ అప్పుడా సాధువు మంచి గుణములు గల సుందరుఁడైన వణిక్పుత్రునిఁ జూచి జ్ఞాతులతోఁ బంధువులతోఁ గూడి సంతుష్ట మనస్సు గల వాఁడై తన కుమార్తెను శాస్త్రోక్త విధిగా కన్యాదానము చేసెను.

శ్లో॥ తతో భాగ్యవశాత్తేన విస్మృతం వ్రతముత్తమం।
వివాహ సమయేతస్యా స్తేన రుష్టోఽభవత్ప్రభుః ॥

తా॥ తర్వాత ఆ వర్తకుఁడు ధనాధిక్యముచేత వివాహకాలమందున్న సత్యవ్రతమును మఱచుట చేత సత్యనారాయణ స్వామి కోపము గల వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతఃకాలేన నియతో నిజకర్మ విశారదః ।
వాణిజ్యార్థం గతశ్శీఘ్రం జామాత్రు సహితో వణిక్ ।
రత్నసానుపురేరమ్యే స్థిత్వా సింధు సమీపతః ॥
వాణిజ్య మకరోత్సాధుర్జామాత్రా శ్రీమతా సహ ॥

తా॥ కొంతకాలమునకు పిమ్మట తనకర్మ పరిపాకమున శీఘ్రముగా నలుని దీసికొని వర్తకము నిమిత్తము బయలు వెడలి యతిరమ్యమైన రత్నసాను పురంబున సముద్ర తీరమందు భాగ్య మంతుఁడగు నల్లునితోఁ గూడి వర్తకము చేయుచుండెను.

శ్లో॥ తౌగతౌ నగరం రమ్యం చంద్రకేతోర్నృపస్యచ ।
ఏతస్మిన్నంతరే కాలే సత్యనారాయణః ప్రభుః ॥
భ్రష్ట ప్రతిజ్ఞ మాలోక్య శాపంతస్మై ప్రదత్తవాన్ ॥

తా॥ వారిద్దరు చంద్రకేతు మహానగరమునకుఁ బోయిరి. ఆ సమయంబున సత్యనారాయణ మూర్తి భ్రష్టప్రతిజ్ఞ గల వానిగా దెలిసికొని యావర్తకునికి శాపంబిచ్చెను.

శ్లో॥ దారుణం కఠినంచాస్య మహద్దుఃఖం భవిష్యతి ।
ఏతస్మిన్దివసే రాజ్ఞో ధనమాదాయ తస్కరః ।
తత్రైవచాగతశ్చౌర్యా ద్వణిజౌ యత్ర సంస్థితౌ ॥

తా॥ దారుణమైన కఠినమైన గొప్ప దుఃఖమును బొందుమని శపించెను. ఈ శాపం బిచ్చిన రోజుననే శాప మహిమ చేత నొక దొంగవాఁడు ఆ చంద్రకేతు మహారాజు యొక్క గృహమందు ధనమును దొంగిలించి యావర్తకులున్న స్థలమునకే వచ్చిన వాఁడై.

శ్లో॥ తత్పశ్చాద్ధావకాన్దూతాన్ దృష్ట్వాభీతేనచేతసా ।
ధనసంస్థాప్యతత్రైవ నతుశీఘ్రమలక్షితః ॥

తా॥ అతని యొక్క వెనుక తరుముచున్న భటులను జూచి భయము కలవాఁడై ధనమును వర్తకులున్న స్థలమందే యుంచి కనఁబడని వాఁడాయెను,

శ్లో॥ తతోదూతాస్సమాయాతాః యత్రాస్తే సజ్జనో వణిక్ ।
దృష్ట్వానృపధనంతత్ర బధ్వానీతౌ వణిక్సుతౌ ॥

తా॥ అనంతరము దూతలు వచ్చి సత్పురుషుఁడయిన యావర్తకుడు యెచ్చట నున్నాఁడో యచ్చటనే యాధనమును జూచి వీరలే దొంగలని యా వర్తకుల నిద్దరిని కట్టి తీసికొని వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ హర్షేణ ధావమానాశ్చ ఊచుస్నృప సమీపతః ।
తస్కరాద్వౌ సమానీతౌ విలోక్యాజ్ఞాపయ ప్రభో ॥

తా॥ ఆ దూతలు ఇద్దరు దొంగలను తీసికొని సంతోషముతో శీఘ్రముగా చంద్రకేతు మహారాజు వద్దకు వచ్చి ఓ రాజా! ఇద్దరు దొంగలను పట్టి తెచ్చితిమి. వీరలఁజూచి చేయుపని నాజ్ఞాపింపుఁడు అనియడిగెను.

శ్లో॥ రాజ్ఞాఽఽజ్ఞప్తా స్తతశ్శీఘ్రం దృఢం బద్ధ్వాతుతౌ ప్రభో ॥
స్థాపితౌచ మహా దుర్గే కారాగారేఽవిచారతః ॥

తా॥ అనంతర మాభటులు రాజుచే నాజ్ఞాపింప బడిన వారై విచారణ లేకుండ వర్తకు లిద్దఱిని సంకెళ్ళువేసి శీఘ్రముగా కఠినమైన బంధిఖానా యందుంచిన వారైరి.

శ్లో॥ మాయయా సత్యదేవస్య నశ్రుతంకై స్తయోర్వచః ।
తతస్త యోర్ధనం రాజ్ఞా గృహీతం చంద్రకేతునా ॥

తా॥ సత్యదేవుని యొక్క మహిమచేత వర్తకులు చెప్పుకొను చున్న సంగతులు ఎవరి చేతనున్ను వినబడని వాడాయెను. వారిని ఖయిదు చేసిన తర్వాత వారి సంబంధమయిన ధనము రాజుచే తీసి కొన బడెను.

శ్లో॥ తచ్ఛాపాచ్చత యోర్గేహే భార్యాచైవాతి దుఃఖితా ।
చోరేణాపహృతం సర్వం గృహే యచ్చస్థితం ధనమ్ ॥

తా॥ సత్యదేవుని శాపము వల్లనే వారి గృహ మందుండు భార్య కూడ మిక్కిలి దుఃఖము ననుభవించెను. అది యేమనగా గృహమందున్న ధనమంతయు దొంగలు అపహరించిరి.

శ్లో॥ ఆధివ్యాధి సమాయుక్తా క్షుత్పిపాసాది దుఃఖితా ।
అన్నచింతా పరానూత్వా బభ్రామచ గృహేగృహే ॥

తా॥ ఇంకా మనోవ్యధ శరీర బాధలు కలదై యాకలి దప్పులు కలిగి అన్న మెచ్చట దొరకునను విచారము కలిగి ప్రతి గృహమందు దిరుగు చుండెను.

శ్లో॥ కలావతీతి కన్యాఽపి బభ్రామ ప్రతివాసరం ।
ఏకస్మిన్దివసే యాతా క్షుధార్తా ద్విజ మందిరమ్ ॥

తా॥ కలావతియను నతని కుమార్తెయున్ను ప్రతి దినము యాచన కొఱకుం దిరుగు చుండెను. ఇట్లు తిరుగు చుండగా నొకా

నొక దినంబున ఆకలి కలదై ఒక బ్రాహ్మణ గృహమును గూర్చి వెళ్ళిన దాయెను.

శ్లో॥ గత్వాఽపశ్యద్వ్రతంతత్ర సత్యనారాయణస్యచ ।
ఉపవిశ్య కథాం శ్రుత్వా వరంప్రార్థిత వత్యపి ॥

తా॥ ఆ బ్రాహ్మణుని గృహమునకు వెళ్ళి సత్యనారాయణ వ్రతమునుజూచి తదనంతరంబున కూర్చుండి వ్రతకథను విని సత్యదేవుని గూర్చి మిక్కిలి ప్రార్థించిన దాయెను.

శ్లో॥ ప్రసాద భక్షణం కృత్వా యయౌ రాత్రౌ గృహంప్రతి ।
మాతా కళావతీ కన్యాం కథయామాస ప్రేమతః ॥

తా॥ ప్రసాదమును భక్షించి రాత్రియందె ఇంటికి వెళ్ళెను. తల్లి ప్రేమ గల తన కుమార్తెను ప్రశ్నించెను.

శ్లో॥ పుత్రీరాత్రౌ స్థితాకుత్ర కింతే మనసివర్తతే ।
కన్యాకలావతీ ప్రాహ మాతర ప్రతి సత్వరమ్ ॥

తా॥ రాత్రికాలము కొంత గడగుటచే వయఃకాలమందుండి పెనిమిటి సమీపమునందు లేకుండుటచేత తల్లి సంశయము కలదై ఓ పుత్రికా! యింతరాత్రి యచ్చట నున్నావు? నీ మనస్సులో నేమి సంకల్పము కలిగినదని శిక్షా పూర్వకముగా నడుగగా కలావతియను చిన్నది తల్లియొక్క మనస్సును తెలిసికొని ఆలోచన లేకుండ త్వరగా జవాబిచ్చెను.

శ్లో॥ ద్విజాలయే వ్రతం మాతః దృష్టంవాంఛిత సిద్ధిదం ।
తచ్ఛృత్వాకన్యకావాక్యం వ్రతం కర్తుం సముద్యతా ॥

తా॥ ఓ తల్లీ! బ్రాహ్మణుని యొక్క గృహమందు సమస్త కోరికలనిచ్చు సత్యనారాయణ వ్రతమును జూచితినని చెప్పెను. ఆ పుత్రిక యొక్క వాక్యమును వినగానే పూర్వము తన పెనిమిటి యొక్క ప్రతిజ్ఞజ్ఞాపకము తెచ్చుకొని యిందువల్ల గదా యింతకష్టముల పాలయితిమని యా వ్రతమును జేయుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ సాముదాతువణిగ్భార్యా సత్యనారాయణస్యవై ।
వ్రతం చక్రేతి దాసాధ్వీ బంధుభిస్స్వజనైస్సహ ॥

తా॥ వర్తకుని భార్యయైన లీలావతి బంధు జనులతో గూడ తత్క్షణమే సత్యవ్రతమును జేసెను.

శ్లో॥ భర్తృజామాతరౌక్షిప్రమాగచ్ఛేతాం స్వమాశ్రమం ।
అపరాధంచమే భర్తుర్జామాతుః క్షంతుమర్హసి ॥

తా॥ నా పెనిమిటి అల్లుడున్నూ త్వరగా నింటికి వచ్చెదరు గాక, వారియొక్క తప్పును క్షమించవలెనని ఆ దేవుని ప్రార్థించెను.

శ్లో॥ వ్రతేనానేన సంతుష్టో సత్యనారాయణః ప్రభుః ।
దర్శయామాస స్వప్నంహి చంద్రకేతేర్నృపస్యచ ॥

తా॥ సమర్థుండయిన యీ సత్యనారాయణ మూర్తి యీ వ్రతముచే సంతోషించినవాడై చంద్రకేతు మహారాజునకు స్వప్నమును కనబఱచెను

శ్లో॥ బంధితౌ మోచయ ప్రాతః వణిజౌ నృపసత్తమ ।
దేయంధనంచ తత్సర్వం గృహీతం యత్త్వయాఽధునా ॥

తా॥ ఓ రాజా! ఉదయమున బంధించియున్న వర్తకుల నిద్దరను ప్రాతఃకాలంబున విడిపించి నీవు తీసుకొనిన ధనమంతయు నియ్యతగినది.

శ్లో॥ నోచేత్త్వాం నాశయిష్యామి సరాజ్య ధనపుత్రకం ।
ఏవమాభాష్య రాజానం ధ్యానగమ్యోఽభవత్ప్రభుః ॥

తా॥ ఆ ప్రకారము చేయని యెడల నీ రాజ్యము, నీ ధనము నీ పుత్రులతోఁ గూడన నిన్ను నశింపఁజేసెదనని రాజును గూర్చి స్వప్నమందు జెప్పి సత్యనారాయణ మూర్తి యదృశ్యుఁడాయెను.

శ్లో॥ తతః ప్రభాత సమయే రాజాచ స్వజనైస్సహ ।
ఉపవిశ్య సభామధ్యే ప్రాహ స్వప్నం జనం ప్రతి ॥

తా॥ పిమ్మట ఆ చంద్రకేతు మహారాజు ప్రాతః కాలమందు స్వజనులతో గూడుకొని సభామధ్యంబున కూర్చుండి తనకు రాత్రి యందు సంభవించిన స్వప్నమును ప్రజలతో జెప్పిన వాడాయెను.

శ్లో॥ బద్ధౌమహాజనౌశీఘ్రం మోచయధ్వం వణిక్సుతౌ ।
ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా మోచయిత్వా మహాజనౌ ॥

తా॥ ఆ రాజు స్వప్న వృత్తాంతమును జెప్పి బంధిఖానాలో నున్న మహాత్ములయిన వర్తకులను విడిపింపుడని పలుకఁగా నా వాక్యమును విని యా మహాత్ములను విడిపించిరి.

శ్లో॥ సమానీయనృప స్యాగ్రే ప్రాహుస్తేన వినయాన్వితాః ॥
ఆ నీతౌద్వౌ వణిక్పుత్రౌ ముక్తౌని గళ బంధనాత్ ॥

తా॥ తీసుకొని వచ్చిరాజు ముందరను వినయము కలవారయిన భటులు వర్తకుల నిద్దరను సంకెళ్ళనుండి విడిపించి తీసుకొని రాబడిరని పలికిరి.

శ్లో॥ తతో మహాజనౌనత్వా చంద్రకేతుం నృపోత్తమం ।
స్మరంతౌ పూర్వవృత్తాంతం నోచర్భయ విహ్వలౌ ॥

తా॥ ఆ భటులు చెప్పిన తర్వాత మహాత్ములయిన యా వర్తకులు రాజశ్రేష్ఠుఁడయిన యా చంద్రకేతు మహారాజునకు నమస్కరించి విచారించి విచారణలేక శిక్షించిన పూర్వ వృత్తాంతమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని తిరిగి విచారణ లేకుండ యేమి శిక్ష వేయునోయని భయము చేత నేమియు పలుకక యూరకుండిరి.

శ్లో॥ రాజా వణిక్సుతౌ వీక్ష్యవచః ప్రోవాచ సాదరం ।
దైవాత్ప్రాప్తం మహద్దుఃఖ మిదానీం నాస్తివైభయమ్ ॥

తా॥ ఆ చంద్రకేతు మహారాజు వర్తకులనుజూచి యిదివరకు యీ గొప్ప దుఃఖము దైవాధీనముగా కలిగినది. ఇప్పుడు మీకు యేమియు భయము లేదని ధైర్య వాక్యము బలికెను.

శ్లో॥ తదానిగళ సంత్యాగం క్షౌరకర్మాద్య కారయత్ ।
వస్త్రాద్యలంకృతిం దత్వా పరితోష్య నృపశ్చతౌ ॥

తా॥ అప్పుడే సంకెళ్ళూడదీయించి క్షౌరకర్మ మొదలగు వానిని చేయించెను పిమ్మట వస్త్రాలంకారములిచ్చి వారిని సంతోషింపజేసి

శ్లో॥ పురస్కృత్య వణిక్పుత్రౌ వచసాతోషయద్భృశం ।
పురానీతంతు యద్ద్రవ్యం ద్విగుణీకృత్య దత్తవాన్ ॥

తా॥ ఆ వర్తకుల నిరువురను గౌరవించి స్తోత్ర వాక్యములచే మిక్కిలి సంతోష పఱచినవాడై పూర్వంబున తాను గ్రహించిన యే ద్రవ్యము కలదో ఆ ద్రవ్యమును రెట్టింపు చేసి తిరిగి యిచ్చిన వాడాయెను.

శ్లో॥ ప్రోవాచతౌ తతోరాజా గచ్ఛసాధో నిజాశ్రమం ।
రాజానం ప్రణిపత్యాహ గంతవ్యం త్వత్ప్రసాదతః ॥

తా॥ సత్కారము జరిగిన తర్వాత రాజు ఓ వర్తకులారా! మీ యింటికి వెళ్ళుడూ అని పలికెను: పిమ్మట ఆ వర్తకులు రాజునకు నమస్కరించి మీ యనుగ్రహము వలన నింటికి వెళ్ళుట కలిగినదని పలికెను. ఇతి తృతీయోఽధ్యాయ స్సమాప్తః ॥

—(०)—(०)—(०)—

—♦ అథచతుర్థోఽధ్యాయ ప్రారంభః ♦—

సూతః॥శ్లో॥ యతాత్రింకృత్వాతతస్సాధుర్మంగళా చారపూర్వకం ।
బ్రాహ్మణేభ్యో ధనందత్వా యయౌస్వనగరం ప్రతి ॥

తా॥ అటుపిమ్మట సాధువు మంగళాచార పూర్వకముగ యాత్ర జేసి యా సమయంబున బ్రాహ్మణులకు ధనమునిచ్చి తనపట్టణమునకు బయలు వెడలెను.

శ్లో॥ కియద్దూరంగతే సాధౌ సత్యనారాయణః ప్రభుః ।

జిజ్ఞాసాం కృతవాన్ సాధో నౌకాయాము స్తికింతవ ।

తా॥ కొంతదూరము వెళ్ళగా నప్పుడు శ్రీ సత్యనారాయణ ప్రభువు వీనిమనస్సును పరీక్షింప దలంపుతో విరాగిగా నచ్చటికి వచ్చి ఓ సాధూ! నీ పడవలో నున్నసరుకేమిటి యని యడిగెను.

శ్లో॥ తతోమహాజనౌ మత్తౌ హేళయాచ ప్రహస్యవై ।
కథం పృచ్ఛసిభోదండిన్ ముద్రాంనేతుంకి మిచ్ఛసి ॥

తా॥ అప్పుడావర్తకులు మత్తులయి పరిహాసము జేయుచు నో సన్యాసీ! డబ్బుతీలుకొను తలంపు నీ కున్నది గాబోలు మాపడవలో.

శ్లో॥ లతాపత్రాదికం చైవ వర్తతే తరణౌమమ ।
ఇత్యుక్తం వచనం శ్రుత్వా సత్యం భవతు తే వచః ॥

తా॥ అనంతర మా వర్తకులు ప్రారబ్ధ వశముచేత ఆ నావ యందు ఆకులు తీగలున్నవని యనగా నా పరుష వాక్కును స్వామి విని నీవుపలుకుమాట సత్యమగును గాక యని పలికెను?

శ్లో॥ ఏవముక్త్వాగతశ్శీఘ్రం దండీతస్య సమీపతః ।
కియద్దూరం తతోగత్వా స్థితస్సింధు సమీపతః ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము సన్యాసి ఆవర్తకుని దగ్గఱ పలికిన వాడై సముద్రమునకు కొంత దూరము వెళ్ళి ఆ సముద్రసమీప మందే యుండిన వాడాయెను.

శ్లో॥ గతేదండిని సాధుశ్చ కృతసత్య క్రియ స్తథా ।
ఉత్థితాం తరణీం దృష్ట్వా విస్మయం పరమంయయౌ ॥

తా॥ అంతట సాధువు నిత్యకృత్యముల దీర్చుకొని మిక్కిలి తేలి యున్న పడవను చూచి గొప్పయాశ్చర్యము కలిగెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాలతాదికంచైవ మూర్ఛితో న్యపతద్భువి ।
లబ్ధసంజ్ఞో వణిక్పుత్ర స్తతశ్చింతాన్వితోఽభవత్ ॥

తా॥ పడవ యందున్న యాకులు. తీగెలు, మొదలయిన వానిని

జూచి తానుంచిన పెట్టెలు లేకపోవడము చేత మూర్ఛను బొందిన వాఁడయి భూమియందు పడి దొర్లుచు కొట్టుకొనుచు తెలివిలేక కొంత సేపుండిన పిమ్మట తెలివి తెచ్చుకొని ధనమంతా వృధాగా ఆకులయి పోయెనని విచారము గలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తదాతు దుహితుః కాంతో వచనం చేద మబ్రవీత్ ।
కిమర్థం క్రియతే శోక శ్శాపోద త్తశ్చ దండినా ॥

తా॥ ఆ విచారమును బొందు కాలమందు అల్లుడు ఓ మామా! యెందుకు దుఃఖించడము, ఆ సన్యాసిచే శాపమియ్యబడినదని పలికెను.

శ్లో॥ శక్యతే తేన సర్వంహి కర్తుంచాత్రనసంశయః ।
అతస్తం శరణం యామో వాంఛితార్థో భవిష్యతి ॥

తా॥ ఈ సన్యాసి సమస్తమును సృష్టించుటకును, సంహరించుటకును, సమర్థుడు కనుక వారిని శరణు జొచ్చెదము. వారు మన దుఃఖమును నిశ్చయముగ పోగొట్టగలరు. మనకోరికలు సిద్ధింపగలవని అల్లుఁడనెను.

శ్లో॥ జామాతుర్వచనం శ్రుత్వా తత్సకాశంగతో వణిక్ ।
దృష్ట్వాచ దండినం భక్త్యా నత్వాప్రోవాచ సాదరం ॥

తా॥ అల్లునియొక్క వాక్యమును సన్యాసి యొద్దకు వెళ్ళిచూచి భక్తిచే నమస్కరించి ఆదరణతో కూడినవాఁడై ఒకవాక్యము పలికెను.

శ్లో॥ క్షమస్వచాపరాధంమే యదుక్తం తవసన్నిధౌ ।
ఏవం పునఃపునర్నత్వా మహాశోకాకులోఽభవత్ ॥

తా॥ ఓ బాబా! మహానుభావా! మీవద్ద యే యనృతవాక్యము పలుకబడెనో దానివంతను దానివంతను క్షమింపుమని మాటిమాటికి నమస్కరించు చున్న వాఁడై గొప్ప దుఃఖమును బొందు చున్న వాఁడాయెను.

శ్లో॥ ప్రోవాచవచనం దండీ విలపంతం విలోక్యచ ।
మారోదీశ్శృణుమద్వాక్యం మమపూజా బహిర్ముఖః ॥

మమమాయాజ్ఞయా చదుర్బుద్ధే లబ్ధం దుఃఖం ముహుర్ముహుః॥

తా॥ పిమ్మట సన్యాసి దుఃఖించుచుండిన వర్తకుని జూచి ఓ వర్తకుఁడా! మాటలను వినుము ఓ జ్ఞానహీనుఁడా! నా పూజను విడచి వేయుటచే నా యాజ్ఞవలన మాటి మాటికి దుఃఖము సంభవించు చున్నదని చెప్పెను,

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వా భగవద్వాక్యం స్తుతింకర్తుం సముద్యతః ॥

తా॥ ఆ భగవంతుని వాక్యమును విని స్తోత్రమును జేయుటకు ప్రారంభించెను.

సాధుః॥శ్లో॥ త్వన్మాయా మోహితాస్సర్వే బ్రహ్మాద్యాస్త్రిదివౌకసః ।
నజానంతి గుణా న్రూపం తవాశ్చర్య మిదం ప్రభో ॥

తా॥ ఓయి మహానుభావా! బ్రహ్మాదులగు సమస్త దేవతలు దేవరవారి మాయచే మోహపెట్టఁబడి యాశ్చర్యకరమగు నీ సగుణ రూపమునే తెలిసికొన లేక యుండగా నిర్గుణస్వరూపము మనోవాక్కుల కందనిది తెలిసికొన శక్యముగాదు స్వామీ.

శ్లో॥ మూఢోఽహం త్వాం కథంజానే మోహితస్తవ మాయయా ।
ప్రసీద పూజ యిష్యామి యథావిభవ విస్తరం ॥

తా॥ నేను మూఢుడను దేవరవారి మాయచే మోహింపబడి మిమ్మెట్టి ప్రకారము దెలిసికొనఁగలను? ఇంతటినుండి నా విభవము కొలఁది మిమ్ముపూజించెదను అనుగ్రహింపుము.

శ్లో॥ పురావిత్తంచ యత్సర్వ మనుగృహ్ణీష్వతత్ప్రభో ।
పాహిమాం పుండరీకాక్ష త్వా మద్యశరణాగతమ్ ।
శ్రుత్వా భక్తి యుతం వాక్యం పరితుష్టో జనార్దనః ।
వరంచ వాంఛితం దత్వా తత్రైవాంతర ధీయత ॥

తా॥ ఓ స్వామీ! నా పూర్వధనమునంతను అనుగ్రహింపుము. (ఇమ్ము) ఓ పుండరీకాక్షా! శరణాగతుఁడనయిన నన్ను నిప్పుడు రక్షింపుము. అను భక్తిగల యా వర్తకుని వాక్యమునువిని సంతో

షము గలవాఁడై విష్ణుమూర్తిఁ గోరిన కోరికల నిచ్చి అచ్చటనే కన బడక పోయెను.

శ్లో॥ తత్రో నావం సమారుహ్య దృష్ట్వా విత్తప్రపూరితాం। కృపయా
సత్యదేవస్య సఫలం వాంఛితంమమ। ఇత్యుక్త్వా స్వజనైస్సార్థం
పూజాంకృత్వా యథావిధి। హర్షేణచాభవత్పూర్ణస్సత్యదేవ
ప్రసాదతః। నావంసంయోజ్యకృతవాన్ స్వదేశగమనం తతః॥

తా॥ అంతర్ధానమయిన తర్వాత నావనుయెక్కి ధనముచేనిండిన దానిగాజూచి సత్యనారాయణుని దయచేత నాకోరిక ఫలయుక్తమయిన దనిపలికి తన స్వజనులతో కూడి సత్యవ్రతము జేసి సత్య నారాయణుని యనుగ్రహము వలన సంతోషము గలవాఁడై పిమ్మట ఆ ఓడను చక్కగా సిద్ధపరచి తన దేశమునకు ప్రయాణము చేసెను.

శ్లో॥ సాధుర్జామాతరం ప్రాహపశ్య రత్నపురీం మమ॥
దూతంచ ప్రేషయామాస నిజవిత్తస్య రక్షకమ్॥

తా॥ పిమ్మట ఓ యల్లుడా! నా రత్నపురిని చూడమని వర్తకుడు అల్లుని గూర్చిపలికెను. తన ధనసంరక్షకుఁడయిన భటుని ఆ పట్టణమునకుఁ బంపెను.

శ్లో॥ దూతోఽసౌ నగరం గత్వాసాధు భార్యావిలోక్యచ।
ప్రోవాచాత్మ హితం వాక్యం నత్వాబద్ధాంజలి స్తదా॥

తా॥ తరువాత ఆ భటుడు నగరమునకు వెళ్ళి వర్తకుని భార్యను జూచి నమస్కరించి అంజలిని పట్టిన వాఁడయి ఆమెకు హిత వాక్యము బలికెను.

శ్లో॥ నికటే నగరస్యైవ జామాత్రా సహితో వణిక్।
ఆగతో బంధు వర్గైశ్చ స్వజనైర్బహుభిర్యుతః॥

తా॥ ఓ యమ్మా! మీ పెనిమిటియైన వర్తకుఁడు మీ యల్లుని తోకూడి బంధువులతోను. నౌకర్లతోను, కూడిన వారై గ్రామ సమీపమునకు వచ్చియున్నారని పలికెను.

శ్లో॥ శ్రుత్వాదూత ముఖాద్వాక్యం మహా హర్షవతీ సతీ।
సత్యపూజాం తతః కృత్వా ప్రోవాచతనుజాం ప్రతి ॥

తా॥ సంతోషముగల పతివ్రతయైన నావర్తకుని భార్య భటుని వల్లఆవార్తను విని వెంటనే సత్యనారాయణ పూజను చేసి కుమార్తెను గూర్చి ఒకానొకవాక్యము బలికెను.

శ్లో॥ వ్రజామి శీఘ్రమాగచ్ఛ సాధు సందర్శనాయచ ।
ఇతి మాతృ వచశ్శ్రుత్వా వ్రతం కృత్వా సమాప్యచ ।
ప్రసాదంచ పరిత్యజ్య గతాసాఽపిపతిం ప్రతి ॥

తా॥ ఓ యమ్మాయీ! నేను నీ తండ్రి గారిని చూచుటకు వెళ్ళుచున్నాను. నీవును శీఘ్రముగా సత్యనారాయణ పూజను చేసికొని రమ్ము. ఇట్లు తల్లి కుమార్తెతో చెప్పగా ఆమెవిని వెంటనే సత్యనారాయణ పూజను చేసికొని ప్రసాదమును విడిచివేసి పెనిమిటిని జూచుటకు వెళ్ళినదాయెను.

శ్లో॥ తేనరుష్టస్సత్యదేవో భర్తారం తరణీ తదా ।
సంహృత్యచ ధనైస్సార్ధం జలేతస్మిన్న మజ్జయత్ ॥

తా॥ ఆ కుమార్తె ప్రసాదమును వదలి పెట్టుటచే సత్యనారాయణ మూర్తి కోపము గలవాడై ఆ చిన్నదాని పెనిమిటిని నావను కనబడకుండా చేసి సముద్రముయొక్క ఉదకమందు ధనములతో కూడా ముంచివేసిన వాడాయెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వా తథావిధాం నావం కన్యాంచ బహుదుఃఖితాం ।
భీతేనమనసాదుఃఖ మా పురాశ్చర్య మంతికాః ॥

తా॥ దగ్గఱనున్న జనులు మునిగిన నావను దుఃఖముగల యీ చిన్నదానిని జూచివర్తకుడు తమవలన గలిగినదని యను నేమోయను భయముచేత దుఃఖమును ఆకస్మాత్తుగా సంభవించినదని యాశ్చర్యము బొందుచుండిరి.

శ్లో॥ చింతమానాశ్చతే సర్వే బభూవుస్తీరవాసకాః ।

తతో లీలావతీ కన్యాం దృష్ట్వా సా విహ్వలాభవత్ ॥

తా॥ ఆ తీరవాసు లందఱును విచారము గలవారై యుండిరి. పిమ్మట లీలావతియను నావర్తకుని భార్య దుఃఖమును బొందుచుండిన కుమార్తెను జూచి పరవశురాలై యుండెను.

శ్లో॥ విలలాపాతి దుఃఖేన భర్తారంచేద మబ్రవీత్ ।
ఇదానీం నౌకయా సార్ధం కథంసోఽభూదలక్షితః ॥

తా॥ అనంతర మందతని భార్య అతిదుఃఖము గలదై దుఃఖించెను పెనిమిటిని గూర్చి ఒకానొక వాక్యము పలికెను, అది యేమనగా యిప్పుడు మన యల్లుడు ఓడతో గూడా కనబడకుండా యే హేతువచే నుండెను.

శ్లో॥ నజానేకస్య దేవస్య హేలయానౌశ్చసాహృతా ।
సత్యదేవస్య మాహాత్మ్యం జ్ఞాతుం వక్తుం నశక్యతే ॥

తా॥ ఏ దేవుని విలాసము చేత యీ ప్రకారము జరిగినదో తెలియకున్నది సత్యదేవుని యొక్క మహిమను తెలిసికొని జెప్పుటకు యెవరితరము గాదని పలికెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వా విలలాపైవ తతశ్చ స్వజనైస్సహ ।
తతో లీలావతీ కన్యాం క్రోడీకృత్వా రురోదహ ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము పెనిమిటిని గూర్చి పలికి బంధు జనులతో కూడా లీలావతియను వర్తకుని భార్య కుమార్తెను కౌగలించుకొని యల్లుని గూర్చి దుఃఖించెను.

శ్లో॥ తతః కలావతీ కన్యా నష్టేస్వామిని దుఃఖితా ।
గృహీత్వా పాదుకాం తస్య హ్యనుగంతుం మనోదధౌ ॥

తా॥ పిమ్మట కలావతి యను నావర్తకుని కుమార్తె పెనిమిటి కనపడని హేతువు వలన ఆ చిన్నది మఱియొక తలంపుతో భర్తయొక్క పాదరక్షలను తీసికొని సహగమనము చేయుటకొఱకు ప్రయత్నించెను.

శ్లో॥ కన్యాయాశ్చరితం దృష్ట్వా సభార్యస్స్వజనో వణిక్ ।
అతిశోకేన సంతప్తః చింతయామాస సధర్మవిత్ ॥

తా॥ భార్యాబంధువులతో గూడినవాడై ధర్మము తెలిసిన యా వర్తకుడు కన్యయొక్క సహగమన ప్రయత్నము చూచి మిక్కిలి దుఃఖముగలవాడై విచారించెను.

శ్లో॥ హృతావా సత్యదేవేన భ్రాంతో౽హంసత్యమాయయా।
సత్యపూజాం కరిష్యామి యథావిభవ విస్తరం ।
ఇతిర్వ్యాన్సమాహూయ కథయిత్వా మనోగతం ।
నత్వాచదండవద్భూమౌ సత్యదేవం పునఃపునః ॥

తా॥ సత్యనారాయణ మూర్తిచే నపహరింప బడినదా! నేనతని మాయచే భ్రాంతినందితినా! అనివిచారించి సత్య నారాయణ మూర్తియొక్క మహిమచేతనే కలిగినదని నిశ్చయించు కొని సత్యనారాయణపూజను నా వైభవమునకు తగినట్లు చేయగలనని యిదివఱకు వలె మనస్సున నుంచిన మఱపు కలుగునని సాక్ష్యము కొఱకు నందరను పిలిచి చెప్పి వర్తకుడు యాదేవునకు నమస్కారముచేసి యూరకుండెను

శ్లో॥ తతస్తుష్ట స్సత్యదేవో దీనానాం పరిపాలకః ।
జగాదవచనంచైవ కృపయా భక్తవత్సలః ॥

తా॥ ఆ ప్రకారము వర్తకుడు మ్రొక్కిన తర్వాత దీనులను రక్షించు నట్టిన్ని భక్తులయందు ప్రేమగల సత్యనారాయణ మూర్తి వారిభక్తికి మెచ్చి దయచేత నొకానొక వాక్యము పలికెను

శ్లో॥ త్యక్త్వాప్రసాదం తే కన్యాపతిం ద్రష్టుం సమాగతా ।
అతో౽దృష్టో౽భవత్తస్యాః కన్యకాయాఃపతిర్ధ్రువమ్ ॥

తా॥ నీ కుమార్తె ప్రసాదమును భక్షింపక నిరాకరించి వచ్చినది. అందువల్ల నీ యల్లుడు కనబడుటలేదు. నిశ్చయము.

శ్లో॥ గృహంగత్వా ప్రసాదంచ భుక్త్వా సాయాతిచేత్పునః ।
లబ్ధ భర్త్రీసుతా సాధో భవిష్యతి నసంశయః ।

తా॥ ఓ వర్తకుడా! నీ కుమార్తె తిరిగి యింటికి వెళ్ళి ప్రసాదమును భుజించి తిరిగి వచ్చిన యెడల పెనిమిటిని చూడగలదు. సంశయము లేదు అని పలికెను

శ్లో॥ కన్యకాతాదృశం వాక్యం శ్రుత్వాగగన మండలాత్ ।
తక్షిప్రంతదాగృహం గత్వా ప్రాసాద మనుభుజ్యచ ।
సాపశ్చాత్పునరాగత్య దదర్శసజనం పతిమ్ ॥

తా॥ ఆ చిన్నది యాకాశమునుండి వాక్యమును విని త్వరలో యింటికి వెళ్ళి ప్రసాదమును భుజించి తిరిగి వచ్చి పరివారముతో గూడిన పెనిమిటిని జూచెను

శ్లో॥ తతః కలావతీ కన్యాం జగాదపితరం ప్రతి ।
ఇదానీం స్వగృహం యాహి విళంబం కురుషేకథమ్ ॥

తా॥ పిమ్మట కళావతి యనుచిన్నది తండ్రిని గూర్చి ఆలస్యము చేయక యింటికి వెళ్ళుదమని పలికెను

శ్లో॥ తచ్ఛ్రిత్వాకన్యకావాక్యం సంతుష్టో౽భూద్వణిక్సుతః ।
పూజనం సత్యదేవస్య కృత్వా విధి విధానతః ।
ధనైర్బంధుగణైస్సార్ధం జగామ నిజమందిరం ॥

తా॥ పిదప నా చిన్నదాని వాక్యమును విని వర్తకుడు సంతోషయుక్తుడై సత్యనారాయణవ్రతము జేసి ధనముతో బంధు జనులతో గూడి తనయింటికి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ పౌర్ణమాస్యాంచ సంక్రాంతౌ కృవాన్సత్య పూజనం ।
ఇహలోకేన సుఖంభుక్త్వా చాంతే సత్యపురంయయౌ ॥

తా॥ అది మొదలు వర్తకుడు ప్రతి పూర్ణిమా సంక్రాంతుల యందు సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసిన వాడై ఇహ లోకమందు సుఖము ననుభవించి జీవితాంతంబున వైకుంఠము చేరెను.

ఇతి చతుర్థో౽ధ్యాయ స్సమాప్తః

——(o)— —

అథ పంచమోఽధ్యాయ ప్రారంభః

సూతః॥శ్లో॥ అథాన్యత్సం ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం మునిసత్తమాః ।
ఆసీత్తుంగ ధ్వజో రాజా ప్రజాపాలన తత్పరః ॥

తా॥ అనంతరము ఓ ముని శ్రేష్టులారా! మఱియొక కథను చెప్పుచున్నాను వినుండు. ప్రజలను చక్కగా పరిపాలించు చున్న తుంగధ్వజుడను నొకానొక రాజుగలడు.

శ్లో॥ ఏకదాసవనంగత్వా హత్వాబహువిధాన్పశూన్ ।
ఆగత్యబిల్వ మూలంచ దృష్ట్వా సత్యస్య పూజనమ్ ॥

తా॥ ఆ రాజు ఒకానొకప్పుడు వనమును గూర్చి వెళ్ళి అనేక విధములైన మృగములను జంపి ఒక మారేడు వృక్షమూలమునకువచ్చి సత్యనారాయణమూర్తి యొక్క వ్రతమును జూచెను.

శ్లో॥ గోపాకుర్వంతి సంతుష్టా భక్తియుక్తాస్స బాంధవాః ।
రాజాదృష్ట్వాతు దర్పేణ నగత్వాతం ననామసః ॥

తా॥ గొల్లలు బంధువులతో గూడి సత్యనారాయణ వ్రతమును మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధలతో కూడినవారై సంతోషయుక్తముగ జేయుచున్నారని ఆ రాజు తెలిసికొని గర్వముచేతను ఆ సత్యదేవుని గూర్చి ఆ స్థలమునకు వెళ్ళక్నీ నమస్కరించని వాడాయెను.

శ్లో॥ తతో గోపగణాస్సర్వే ప్రసాదం నృప సన్నిధౌ ॥
సంస్థాప్య పునరాగత్య భుక్త్వాంస్సర్వే యథేప్సితమ్ ॥

తా॥ పిమ్మటగోపాలకులందఱు రాజువచ్చినాడను గౌరవముతో ప్రసాదమును రాజు సమీపము నందుంచి తిరిగి వచ్చి స్వేచ్ఛగా భుజించిరి.

శ్లో॥ తతః ప్రసాదం సంత్యజ్య రాజా దుఃఖమవాపసః ।
తస్యపుత్రశతం నష్టం ధనధాన్యాది కంచయత్ ॥

తా॥ అటుపిమ్మట ఆరాజు ప్రసాదమును పరిహరించి చాలా దుఃఖమును బొందెను. ఆ దుఃఖ మేమనగా నతనికి నూఱుగురు పుత్త్రులు నశించిరి ఇదిగాక ధనధాన్యములు మొదలగునవికూడా నష్టమాయెను.

శ్లో॥ సత్యదేవేనతత్సర్వం నాశితంమమనిశ్చితం ।
అతస్తత్రైవగచ్ఛామి యత్రదేవస్యపూజనం ।
మనసేతివినిశ్చిత్య యయౌగోపాలసన్నిధిమ్ ॥

తా॥ పిమ్మట ఆరాజు సత్యదేవుని ప్రసాదమును విడిచివేయుట చేతనే తనయొక్క పుత్రులును, తనయొక్క ధనములును యావత్తు నశించినవని తెలిసికొని ఆ సత్యవ్రతమును చేయు స్థలమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ తతోఽసౌసత్యదేవస్య పూజాంగోపగణైస్సహ ।
భక్తిశ్రద్ధాన్వితోభూత్వా చగారవిధినానృపః ॥

తా॥ వారి సమీపమునకు వెళ్ళినతర్వాత ఆ గోపాలకులతో గూడినవాఁడై యారాజు సత్యదేవునియొక్క వ్రతము మిక్కిలి భక్తి శ్రద్ధలతో కూడినవాఁడై కల్పోక్తవిధిగా చేసెను.

శ్లో॥ సత్యదేవప్రసాదేన ధనపుత్రాన్వితోఽభవత్ ।
ఇహలోకే సుఖంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంయయౌ ॥

తా॥ ఈ వ్రతము జేసిన తర్వాత ధన పుత్త్రులతోకూడా కూడినవాడై ఇహలోకంబున సకల సుఖముల ననుభవించి అంతకాలమందు వైకుంఠమును బొందెను.

శ్లో॥ యఇదంకురుతే సత్యవ్రతం పరమదుర్లభం ।
శృణోతిచకథాంపుణ్యాం భుక్తిముక్తిఫలప్రదాం ।
ధనధాన్యాదికంతస్య భవేత్సత్యప్రసాదతః ॥

తా॥ ఎవరు దుర్లభమయిన యీ సత్యవ్రతమును చేయునో

పవిత్రమయిన యీ కథను వినునో వారికి సత్యదేవుని యనుగ్రహము వలన ధనధాన్యాది సంపత్తులు కలుగును.

శ్లో॥ దరిద్రోలభతేవిత్తం బద్ధోముచ్యేతబంధనాత్ ।
భీతోభయాత్ప్రముచ్యేత సత్యమేవనసంశయః

తా॥ దరిద్రుడుగానుండు మనుష్యుడు యీ వ్రతమును జేసి నట్టాయెనా ధనమును బొందును సంకెళ్ళు వేయబడినవాడు చేసి నట్టాయెనా సంకెళ్ళనుండి విడువంబడును. భయముగలవాడు చేసి నట్టాయెనా భయమునుండి విడువఁబడును. నిజము సంశయములేదు.

శ్లో॥ ఈప్సితంచఫలంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంవ్రజేత్ ।
ఇతివఃకథితంవిప్రా స్సత్యనారాయణవ్రతమ్ ॥

తా॥ ఓ మునులారా! ఈవ్రతము నాచరించువారు కోరినకోరి కల ననుభవించి అంత్యకాలంబున వైకుంఠము జేరుదురు. ఈ ప్రకా రము మీకు సత్యవ్రతమును జెప్పితిని.

శ్లో॥ యత్కృత్వాసర్వదుఃఖేభ్యో ముక్తోభవతిమానవః ।
విశేషతఃకలియుగే సత్యపూజాఫలప్రదా ।
కేచిత్కాలంవదిష్యంతి సత్యమీశంతమేవచ ।
సత్యనారాయణంకేచి త్సత్యదేవంతథాఽపరే ॥

తా॥ సత్యవ్రతమును జేసిన మనుష్యుడు సర్వదుఃఖములనుండి విడువఁబడిన వాడగును. ఈవ్రతము కలియుగంబున విశేషఫలము నిచ్చునది. ఈ దేవుని కొందఱు ఈశ్వరుఁడనియు కొందఱు సత్యనారా యణుడనియు, మఱికొందఱు సత్యదేవుడనియు, పిలుతురు.

శ్లో॥ నానారూపధరోభూత్వా సర్వేషామీప్సితప్రదః ।
భవిష్యతికలౌసత్య వ్రతరూపిసనాతనః॥

తా॥ సత్యనారాయణమూర్తి అనేక రూపములను ధరించి

సమస్త జనులకు కోరిన కోరికల నిచ్చువాఁడై కలియుగంబున సత్యవ్రత రూపమును ధరించియుండెను.

శ్లో॥ కథాంవాశృణుయాద్యస్తు పశ్యేద్వావ్రతముత్తమం ।
తస్యనశ్యంతి పాపాని సత్యదేవప్రసాదతః ॥

తా॥ ఈ కథ నెవ్వరు వినుచున్నారో, ఎవ్వరీవ్రతమును జూచుచున్నారో, వారి కందఱికినిగూడ సత్యదేవుని ప్రసాదమువలన సమస్త పాపములు పరిహరింపఁబడును.

శ్లో॥ ఇత్థమాపంచమాంశ్రుత్వా కామ్యాఽకామ్యఫలాన్వితాం।
ప్రసాదమాహాత్మ్యయుతాం కథాంబంధుజనైస్సహ ॥
తతోభోజయితవ్యావై బంధుభిస్సహబ్రాహ్మణైః ।
తతశ్శృణుస్కథాం శేషాం రాత్రిమాప్రేతరావహేత్ ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము పంచమాధ్యాయ పర్యంతము కామ్యములయినటువంటిన్ని మోక్షప్రదమయినటువంటిన్ని, ఫలములతోకూడిన అనఁగా కామ్యఫల మోక్షఫలములను జెప్పునట్టి ప్రసాద మహాత్మ్యముతో కూడిన పైకథలను బంధుజనులతో గూడ గూడుకొని విని పిమ్మట బ్రాహ్మణ సమారాధనము బంధుసమారాధనము చేయవలయును పిమ్మట ఆఱవ అధ్యాయము మొదలు మిగిలిన కథలను వినుచు రాత్రిని గడపవలయును.

ఇతి శ్రీ స్కాందపురాణే రేవాఖండే పంచమోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—: అథ షష్ఠాధ్యాయః :—

శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
పురారామోవనంయాతో వర్షాణ్యేవచతుర్దశ ॥

తా॥ ఓ మునులారా ! మరియొక కథను చెప్పెద వినుఁడు. పూర్వకాలమందు రాముఁడు పదునాలుగు సంవత్సరములు వనవాసము చేసెను. అది యెట్లనిన

శ్లో॥ న్యవసత్పంచవట్యాంచ ససీతస్సహలక్ష్మణః ।
తత్రైవవసతస్తస్య రామస్యవిదితాత్మనః ।
రావణేనహృతాభార్యా భిక్షురూపధరేణచ ॥

తా॥ రాముడట్లు వనవాసము చేయునప్పుడు సీతాదేవి లక్ష్మణులతోగూడ పంచవటీ క్షేత్రమందుండెను. అచ్చట నుండగా ఆత్మజ్ఞానముగల రామునియొక్క భార్యను రావణుఁడు సన్యాసిరూపమును ధరించి యెత్తుకొనిపోయెను

శ్లో॥ తేనదుఃఖేనరామోఽసౌ మోహమప్యగమత్తదా ।
వ్రజన్జటాయుషంభూమౌ దదర్శవిగతాయుషమ్ ॥

తా॥ ఈరాముఁడు భార్య కనపడకుండుటచేతనయిన దుఃఖముచేత జ్ఞానియయినను లోకానుసరణముచేత సంసారభ్రాంతి కలవాఁడై తన భార్యను వెదకుటకు బయలుద్దేరి మార్గమధ్యమందు చచ్చుటకు సిద్ధముగానున్న జటాయువును జూచెను

శ్లో॥ కబంధోనిహతఃపశ్చాద్భ్రమన్నారణ్యమధ్యగః।
సుగ్రీవేణసమంతస్య సఖిత్వంసమజాయత
వానరాణామనేకాని సాహాయ్యర్థంప్రేషితానిచ॥

తా॥ పిమ్మట సీతను వెతుకుచు అరణ్యమందున్న కబంధుడను రాక్షసుని జంపెను. పిదప సుగ్రీవుడను వానరరాజుయొక్క స్నేహము కలిగి వానివలన పంపఁబడిన వానరసైన్యమును గ్రహించెను.

శ్లో॥ తతోహనుమతాదృష్టా లంకోద్యానేతుజానకీ
రామస్యాజ్ఞాం నివేద్యాథ దూతకర్మమహత్కృతమ్॥

తా॥ పిమ్మట నాసేనలో నొకడయిన హనుమంతుడు లంకాపట్టణము ప్రవేశించి ఉద్యానవనమందు సీతాదేవిని జూచెను. ఆ ప్రకారము సీతనుగూర్చి యింకా శత్రుబలాబలములను దెలిసికొనుట మొదలగు కార్యములు భటుఁడు చేయవలసిన కర్మము చేసెను.

శ్లో॥ సమేత్య రామస్యపున స్సర్వంతత్రనివేదితం ।

అథశ్రుత్వారామచంద్రో వాక్యతశ్చహనూమతః ।

తా॥ పిమ్మట తిరిగివచ్చి రామునికి ఆలంకయందున్న సంగతుల నన్నిటిని జెప్పెను. పిధప రాముడా సంగతులు విని హనుమంతుని వాక్యప్రకారము.

శ్లో॥ సుగ్రీవప్రముఖై స్సార్థం ప్రస్థానం సమరోచయత్ ।
సగత్వాశనకై స్తీరం తతోసదనదీపతేః ॥

తా॥ సుగ్రీవుఁడు మొదలయిన వానరులతో మెల్లగా సముద్ర తీరము చేరెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాతుదుస్తరం రామో విస్మితోఽభూద్విశేషతః ।
ప్రోత్ఫుల్లనయనో భూత్వా లక్ష్మణం వాక్యమబ్రవీత్ ।

తా॥ అటుపిమ్మట సముద్రమును దాట నశక్యమైన దానిగా దెలిసికొని మిక్కిలి యాశ్చర్యము గలిగిన లక్ష్మణునితో నొకానొక వాక్యమును బలికెను.

శ్లో॥ సౌమిత్రే కేన పుణ్యేన తరిష్యే వరుణాలయమ్॥

తా॥ ఓలక్ష్మణా! యేపుణ్యముచేత నీ సముద్రము దాటగలను.

లక్ష్మణః॥ శ్లో॥ ఆదిదేవ స్త్వమేవాసి పురాణపురుషోత్తమ॥

తా॥ ఇట్లని రాముఁడు పలుకగా లక్ష్మణుఁడు చెప్పుచున్నాఁడు ఓ రామా! నీవే ప్రధాన పురుషుఁడవు, నీవే సనాతన పురుషశ్రేష్ఠుఁడవు, నీకు తెలియనిదేమున్నది. అయినను నన్నడిగితివి గావున చెప్పెదను వినుము.

శ్లో॥ బకదాల్భ్యముని శ్చాత్ర మహానాశ్రమ మధ్యగః ।
అస్మాత్థానాద్యోజనార్ధ మాశ్రమస్తస్యరాఘవ ॥

తా॥ ఓ రాముఁడా! యిచ్చట బకదాల్భ్యుఁడను మహర్షి యొక్క ఆశ్రమము గలదు. ఆ యాశ్రమము నిచ్చటికి రెండు క్రోసులుండును.

శ్లో॥ అనేనదృష్టాబహవో బ్రహ్మణో రఘునందన ।
తత్పృచ్ఛత్వారాజేంద్ర పురాణం మునిపుంగవమ్ ॥

తా॥ ఓ రాఘవా ! యీ బకదాల్భ్యమునిచేత ననేక బ్రహ్మ కల్పములు జూడఁబడినవి కనుక అనేక రామావతారములను కూడ చూచినవాఁడు. కనుక ప్రాచీనుడైన యీ మునిని నడుగుము.

శ్లో॥ ఇతివాక్యంతతశ్శ్రుత్వా లక్ష్మణస్యాఽతిశోభనం ।
జగామరాఘవోద్రష్టుం బకదాల్భ్యం మహామునిమ్॥

తా॥ అనంతర మీప్రకారము చెప్పబఁడిన లక్ష్మణుని మంచి మాటనుగ్రహించి ఆ బకదాల్భ్యుని చూచుట కా యాశ్రమమునకు వెళ్ళెను.

శ్లో॥ సనామ మునినాపృష్టః కుతో రామ సమాగమః ।
ఏవముక్తస్తు మునినా రామోవాక్య మథాబ్రవీత్ ॥

తా॥ ఆశ్రమమునకు వెళ్ళి బకదాల్భ్యునికి నమస్కరించి వానిచే నీవు ఎందుకై వచ్చినావని అడుగఁబడి ఆ మునికి తిరుగ నుత్తరమిచ్చెను.

శ్లో॥ త్వత్ప్రసాదా దహంవిప్ర తీరంనదనదీపతేః ।
ఆగతోఽస్మిససైన్యోఽద్య లంకాం జేతుంసరాక్షసామ్।

తా॥ నేను నీ యనుగ్రహమువల్ల రాక్షసులతోగూడి లంకా పట్టణమును జయించుటకు సేనలతోగూడ సముద్రతీరమునకు వచ్చి యుంటిని.

శ్లో॥ భవత్ప్రసాదాదుదధిం తరిష్యామిసచాన్యదా ।
తదుపాయంవదమునే ప్రసాదంకురుసువ్రత॥

తా॥ ఓ మంచి ప్రవర్తనగల బకదాల్భ్యమునీ ! నీయనుగ్రహమువల్ల సముద్రము దాటవలయును గాని లేనియెడల దాట నలవి కాకున్నది. కనుక నాయందనుగ్రహించి దాటు నుపాయము సెలవిమ్ము.

శ్లో॥ ఏతస్మాత్కారణాద్విప్ర త్వత్సమీపముపాగతః ।
ఇత్యుక్తోరామచంద్రేణ మునిః ప్రోవాచసాదరమ్॥

తా॥ ఈ హేతువువల్ల నీ సమీపము చేరితినని రామునిచే విన్నవింపఁబడిన వాఁడై వకదాల్భ్యముని తిరిగి ప్రత్యుత్తరమాదరణతో పలికెను.

శ్లో॥ శృణురాఘవ వక్ష్యామి సర్వదుఃఖ వినాశనం ।
ఏకాగ్రమానసోభూత్వా వ్రతమే తత్సమాచర॥

తా॥ ఓ రామా! సమస్త దుఃఖ నాశకరమగు వ్రతము నొక దానిని చెప్పెద, స్థిరచిత్తముకలిగి చేయువలెను.

శ్లో॥ సత్యనారాయణోవిష్ణు ర్వాంఛితార్థఫలప్రదః ।
తస్మైనపూజనాద్రామ విజయస్థో భవిష్యసి॥

తా॥ సత్యనారాయణ రూపుఁడైన విష్ణుమూర్తి సమస్త కోటికలనిచ్చువాఁడు ఆదేవుని నీవు తప్పక పూజించిన జయము కలుగును.

శ్లో॥ నిస్సంశయం సముద్రంత్వం తరిష్యసిసవానరః ।
తద్వ్రతోక్తవిధానేన పూజయస్వసకృత్రిణః॥

తా॥ నిశ్చయముగా నీవీ యగాథమయిన సముద్రము దాట గలవు ఆ వ్రతమునకు చెప్పిన విధితో లక్ష్మణునితో కూడిన వాడవయి పూజింపుము.

శ్లో॥ సంక్రాంతిదివసేప్రాప్తే కుంభమేకంతుకారయేత్ ।
హేమం వారాజతంవాపి తామ్రంవాప్యథమృణ్మయమ్॥

తా॥ సంక్రాంతి దినము వచ్చినపుడు బంగారపుదయినా, లేక వెండిదయినా, లేక రాగిదయినా, లేక మట్టిదయినా ఒక కలశమును చేయించవలెను.

శ్లో॥ స్థాపయేద్ద్యోతితం కుంభం జలపూర్ణంస పల్లవం ।
తస్యోపరిన్యసేద్దేవం హైమం నారాయణం ప్రభుమ్॥

తా॥ ప్రకాశించుచున్న యీ కలశమును జలపల్లవములతో గూడ స్థాపించి ఆ కలశముమీద సమర్థుడయిన సత్యనారాయణ దేవుని బంగారు ప్రతిమను నుంచవలయును

శ్లో॥ సాయంకాలే శుచిర్భూత్వా నద్యాం స్నానం సమాచరేత్ ।
నిశ్చలం స్థాపయేత్కుంభం గంధమాల్యానులేపనైః ॥

తా॥ సాయంకాలమందు పరిశుద్ధుండై నదియందు స్నానము చేసి గంధముచే తను, పుష్పమాలికలచేతను నలంకరించి నిశ్చలమైన మనస్సుతో సత్యదేవుని పూజించవలెను.

శ్లో॥ దాడిమైర్నారికేళైశ్చ పూరయేచ్చవిశేషతః ।
నవధాన్యైరథస్థస్య మంటపంకారయేద్బుధః ॥

తా॥ ఆకలశమును దాడిమ్మ ఫలములచేతను, కొబ్బరికాయ చేతను నలంకరించి ఆ కలశముయొక్క క్రిందిభాగమునందు నవధాన్యముల చేత మంటపమును నిర్మించవలెను.

శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మేనసంవేష్ట్య నవరత్నైశ్చశోభితే ।
తస్మిన్కుంభేస్య సేద్దేవం ప్రతిష్ఠాం చ సమాచరం॥

తా॥ నవరత్నములతో కూడిన ఆ కలశమునందు రెండు వస్త్రములను చుట్టి సత్యదేవుని ప్రతిమనుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠను చేయవలెను.

శ్లో॥ గంధైర్ధూపైశ్చదీపైశ్చ నైవేద్యైర్వివిధైస్తథా ।
పూజయిత్వాకథాంశ్రుత్వా వాంఛితం ఫలమాప్నుయాత్॥

తా॥ ఆదేవుని గంధధూపదీప నైవేద్యములచే పూజించి సత్యవ్రతకథను వినినయెడల కోరిన కోరికలను బొందును.

శ్లో॥ రాత్రౌజాగరణంకృత్వా నృత్యగీతాదికారయేత్ ।
ప్రాతరుత్థాయమేధావీ మార్తాండ స్యోదయేసతి॥

తా॥ రాత్రియందు మేలుకొని నృత్యము గానము మొదలైన వానిచే కాలము గడుపవలయును. ప్రాతః కాలమందు లేచి సూర్యుం డుదయించుచుండగా.

శ్లో॥ గంధపుష్పాక్షతైస్సమ్య క్పూజయిత్వాయథావిధి ।
ప్రతిమాంస్వర్ణకుంభంచ ప్రదద్యాద్బ్రాహ్మణాయచ॥

తా॥ గంధపుష్పాక్షతలచేత యథావిధిగా పూజించి, సత్యనారాయణ ప్రతిమనున్నూ, బంగారు కలశమునున్నూ బ్రాహ్మణుని కీవ్వవలెను.

శ్లో॥ కుంభేన సహరాజేంద్ర మహాదానానివాపయేత్ ।
అనేన విధినారామ పూజయస్వలక్ష్మణః ॥

తా॥ ఓ రాజశ్రేష్ఠుండయిన రామా! తర్వాత కలశముతో కూడా షోడశ మహాదానములను జేయించవయును. ఈ చెప్పిన విధిగా లక్ష్మణునితో గూడ సత్యదేవుని పూజించుము.

శ్లో॥ కురువ్రతం ప్రయత్నేన విజయస్తోభవిష్యసి ।
ఇతిశ్రుత్వాతతో రామః యథోక్తమకరోత్తదా॥

తా॥ ఓ రామా! నీకు జయము కలుగును. ఈ వ్రతమును తప్పక చేయుమని బకదాల్భ్యుండు చెప్పిన విధిని విని తర్వాత రాముని చెప్పిన రీతిగా వ్రతమును అప్పుడే చేసెను

శ్లో॥ కృతేవ్రతేన విజయః బభూవ రఘునందనః ।
ప్రాప్తాసీతాజితాలంకా పౌలస్త్యోనిహతోరణే॥

తా॥ ఆ బకదాల్భ్యుడీ చెప్పిన రీతిగా రాముండు వ్రతమును జేసి జయము గలవాడాయెను. అది యెదనంగా, రావణుని జయించి లంకాపట్టణమందు సీతాదేవిని బొందెను.

శ్లో॥ అనేన విధినావిప్రాయే కుర్వంతి వ్రతోత్తమం ।
పఠనాచ్ఛ్రవణాచ్చైవ విజయం ప్రాప్నుయుర్ధ్రువమ్॥

తా॥ ఈప్రకారమీ సత్యనారాయణ వ్రతము నెవరు చేయుదురో, విందురో పఠించెదరో వారు నిశ్చయముగా జయమును బొందగలరు. సమస్త పాపములు పోవును.

ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయ స్సమాప్తః

—♦ అథ సప్తమోఽధ్యాయ ప్రారంభః.

శ్లో॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే పునర్వైవకృతంభువి ।
ద్వాపరస్యయుగస్యాదౌ పురామాహిష్మతీపురీ॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మునులారా ! తిరిగి భూలోకమందెవనిచే చేయఁబడినదో దానిని మీరందఱు వినవలెను. పూర్వకాలంబున ద్వాపరయుగము ప్రారంభమగు చుండగా మహిష్మతియను నొక పట్టణము గలదు.

శ్లో॥ తస్యాం మహీజితో రాజా ఖ్యాతం రాజ్యంచకారహ ।
తతోఽస్యవసత ప్రాప్తః కాలోబహుతరోగతః ॥

తా॥ ఆ పట్టణమందు మహీజిత్తను రాజు ప్రసిద్ధిగ రాజ్యము చేయుచుండెను. అట్లు రాజ్యము చేయుచుండగా తనదీర్ఘమయిన పూర్వజన్మార్జితమయిన ఆయుర్దాయము చాలవఱకు గడచినది.

శ్లో॥ దృష్ట్వాత్మానం ప్రవయసం రాజాచింతాకులోఽభవత్ ।
జనాన్నాహసభామధ్యే విషణ్ణవదనోవచః ॥

తా॥ రాజు తన దేహమును జీర్ణమయిన దానిగ తెలిసికొని దుఃఖముగల వాఁడై, వాడిన ముఖముగలవాఁడై సభామధ్యమందు జనులను గూర్చి యొక వాక్యమును బలికెను.

శ్లో॥ ఇహజన్మ నిభోలోకా నమయాపాతకం కృతం ।
అన్యాయోపార్జితం విత్తం విత్తకోశేమమాద్యన॥

తా॥ ఓ జనులారా ! ఈ జన్మమందు నేనేమియు పాపముచేసి యుండలేదు. అన్యాయముగా సంపాదించిన ధనమయినా ధనాగార మందు నిలువచేసి యుండలేదు.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణస్యక్వచిద్ద్రవ్యం నగృహీతం మయాబలాత్ ।
దుష్టేషుపాతితో దండో నాదండ్యేషుకదాచన॥

తా॥ ఆ పాపము లేకుండుటచే వివరించుచున్నాడు. (నవిషం విషమిత్యాహు ర్బ్రహ్మస్వం విషముచ్యతే) యను న్యాయముచేత

బ్రాహ్మణుల ద్రవ్యము విధిచోదితమయిన షడ్భాగాదికము తప్ప యితరముగా నెప్పుడు గ్రహించబడలేదు. దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ యను రాజధర్మముచే దుష్టులే శిక్షించబడిరి. గాని సత్పురుషుల నెప్పుడు శిక్షించిన వాడనుగాను

శ్లో॥ ఇత్యేవం వ్రజతో మార్గే ధర్మయుక్తే ద్విజోత్తమాః ।
కస్మాన్మమగృహే పుత్రో నజాత స్తద్విమృగ్యతామ్॥

తా॥ ఓ బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులారా! యీ ప్రకారము ధర్మ మార్గమందు నడుచుచున్న నాకు, పుత్రుడు కలుగకుండుటకు కారణ మును విచారించుడని రాజు సభయందు పలికెను.

శ్లో॥ ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా సప్రజాస్సపురోహితాః ।
మంత్రయిత్వా నృపహితం జగ్మశ్చవిజనం వనమ్॥

తా॥ ఈప్రకారము పలికినరాజు పలుకులువిని సభాజనులు పుత్ర మిత్ర పురోహితులతో గూడి రాజుకు శ్రేయస్సు యెట్లు కలుగునని యాలోచించి జనరహితమయిన యరణ్యమునకు వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ నృతేర్హితమిచ్ఛంతో దదృశుర్మునిసత్తమం ।
నిరాహారంజితాత్మానం జితక్రోధం సనాతనం॥
లోమశం ధర్మతత్వజ్ఞం సర్వశాస్త్ర విశారదం ।
దీర్ఘాయుషం మహాత్మాన మనేకబ్రహ్మసంయుతమ్॥

తా॥ ఆ జనులు వనమునకువెళ్ళి రాజక్షేమమును కోరినవారు గనుక దానికి తగినట్టుగా ఆహారము లేనివాడును, ధర్మములను శాస్త్రములను దెలిసినవాడును, జితేంద్రియుడును, నసేక బ్రహ్మ కల్పములు చూచిన వాడునైన లోమశుడను నొక మహామహిమగల మునిశ్రేష్ఠుని జూచిరి.

శ్లో॥ కల్పేకల్పేగతేతస్య చైకలోమగతోఽభవత్ ।
తస్మాల్లోమశనామాఽసౌ త్రికాలజ్ఞో మహామునిః॥

తా॥ ఆ మహామహునకు నొక బ్రహ్మకల్పము వెళ్ళినట్టుగా

వాకరోమము నశించునుండును. అట్లు నశించుటచే త్రికాలమును గుర్తెరిగిన యీ మహాత్ముని లోమశుడను పేరుగలవాడాయెను

శ్లో॥ తం దృష్ట్వా హర్షితాస్సర్వే జగ్ముస్తస్య చ సన్నిధిం।
గతోగత్వానమః కృత్వా యథార్హం వివిశుశ్చతే॥

తా॥ ఆ ప్రజలు లోమశుని జూచి సంతోషము గలవారై దగ్గఱచేరి పిదప నమస్కరించి వారివారికి తగిన యాసనముల నలంకరించి యుండిరి.

శ్లో॥ వినయావనతాస్సర్వే ఊచుశ్చైవం పరస్పరం।
రాజ్ఞోభాగ్యవశాదేవ ప్రాప్తోఽయం మునిసత్తమః॥

తా॥ వారందరారీతిగా నాసనముల నలంకరించి వినయయుక్తులై తమలో తాము మన ప్రభువుయొక్క అదృష్టమువల్ల నిట్టి మహాత్ముడయిన ముని మనకు లభించినాడని సంభాషించుకొనిరి.

లోమశః॥ శ్లో॥ కిమర్థమిహసం ప్రాప్తాః కథయధ్వంతు కారణం।
మమదర్శన సహ్లాదా న్మాంస్తువంతో భృశంనుకిమ్॥

తా॥ లోమశుండు వచించుచున్నాడు. మీరెందుకై యిచ్చటకు విచ్చేసినారో చెప్పుడు నన్నుచూచి మిక్కిలి సంతోషముతో స్తోత్రము చేయుచున్నారెందువల్ల.

శ్లో॥ అసంశయం కరిష్యామి భవతాం యన్మనోగతం।
పరోపకృతయేజన్మ మాదృశానాం నసంశయః॥

తా॥ సంశయములేక మీ మనస్సునందున్న కోఱికల నెఱవేర్చెద. మావంటి పురుషుల జన్మ పరుల కుపకారముచేయుటే ముఖ్యమైన ప్రయోజనముగా గలది గదా నెను.

జనాః॥ శ్లో॥ శ్రూయతామభిధాస్యామో యదర్థమిహచాగతాః।
సంశయచ్ఛేదనార్థాయ తవసన్నిధిమాగతాః॥

తా॥ ఓ లోమశ మహామునీ! మేము మీయొద్దకు వచ్చిన పనిని జెప్పెదము. కొంత సంశయముగల వారమై మీవంటివారివల్ల

ఆ సంశయము తీరునను కోరికతో మీ సాన్నిధ్యము చేరినాము.

శ్లో॥ పద్మయోనేః పరతరః త్వత్తః శ్రేష్ఠోనవిద్యతే ।
అతః కార్యవశాత్ప్రాప్తా స్సమీపం భవతోవయమ్॥

తా॥ నీవు బ్రహ్మకన్న ప్రాచీనుడవు. నీకన్న ప్రాచీనులు యోగ్యులు నీలోకమందు లేరు కావున నొక కార్యావసరముచే మీ సాన్నిధ్యము చేరుట కలిగినది.

శ్లో॥ మహీజిన్నామరాజాఽస్తి పుత్రహీనస్తుసాంప్రతం।
వయం తస్యప్రజాబ్రహ్మ న్నృతవత్తేనపాలితాః॥

తా॥ ఆకార్యమేమనిన మహీజిత్తను నొకరాజు పుత్రులులేని వాఁడై "అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి" యను వాక్యము ననుసరించి పుత్రులు లేనందున పుమను నరకమును దాటించువారు లేరుగదా యని దుఃఖసముద్రమందు మునిగియున్నవాడు. మేము వానిచే పుత్రప్రేమచే పరిపాలించబడిన వాని రాజ్యమందుండు జనులము.

శ్లో॥ తంపుత్రరహితంద్రృష్ట్వా తస్యందుఃఖేనదుఃఖితా ।
తపఃకర్తుమిహాయాతా మతింకృత్వాతునైష్ఠికీమ్ ॥

తా॥ మేమట్లుపుత్రదుఃఖము గల రాజును చూచి రాజుయొక్క సత్య సత్యపరిపాలనచే ననురక్తులమయి యతని దుఃఖముగా తలచుకొని కృత జ్ఞతనుజూపుటకై మేముతపస్సుజేసి రాజునకు పుత్రసంతతిని కలుగజే యుదమను స్థిరమైన తలంపుతో నీవనము జేరితిమి.

శ్లో॥ తత్వ్ర్యభాగ్యవశాద్దృష్టో హ్యస్మాభిస్త్వంద్విజోత్తమ ।
మహతాందర్శనేనైవ కార్యసిద్ధిర్భవేన్నృణామ్॥

తా॥ మహారాజుయొక్క పూర్వార్జితపుణ్యముచే ఓబ్రాహ్మణశ్రే ష్ఠుఁడా!నీవు చూడబడితివి గదా ఇట్టి మహానుభావుల దర్శనము కార్య మును తప్పక నొసగూర్చుట లోకవిదితమే గదా.

శ్లో॥ ఉపదేశంవదమునే రాజ్ఞః పుత్రోయథాభవేత్ ।
ఇతితేషాంచవ్రచ్ఛ్రుత్వా ముహూర్తంధ్యానమాస్థితః ॥

తా॥ కావున ఓమహానుభావా ! మారాజునకెట్లు సంతానము

కలుగునో యటువంటి యొకానొక యుపదేశము జేసిన యెడల దాని ననుష్ఠించి రాజునకు కృతజ్ఞతను చూపెదమని పలికిన ప్రజల పలుకులాలకించి కొంతతడవు ధ్యానము జేసెను.

శ్లో॥ ప్రత్యువాచమునిర్జ్ఞాత్వా తశ్యజన్మపురాతనమ్॥

తా॥ అట్లు ముని కొంతకాలము ధ్యానించి ఆరాజుయొక్క పూర్వజన్మ వృత్తాంతము తెలిసికొని తిరుగ నుత్తరమిచ్చెను.

లోమశః॥ శ్లో ॥ పూర్వజన్మని వైవశ్యోఽయం ధనహీనోనృశంసకః।
వాణిజ్యనర్మనిరతో గ్రామాద్గ్రామాంతరంభ్రమన్॥

తా॥ ఓ జనులారా ! ఈరాజు వెనుకటిజన్మ యందుదుష్ప్రవృత్తి గల దరిద్రుడైన యొక వర్తకుఁడు. వర్తకమందలి నేర్పుకలవాడై యొక గ్రామమునుంచి మరియొక గ్రామము తిరుగువాఁడై.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసేసితేపక్షే ద్వాదశ్యాందివసేతదా ।
మధ్యస్థేచదివానాథే గ్రామాభ్యాసేజలాశయే ॥

తా॥ జ్యేష్ఠమాస శుక్లపక్ష ద్వాదశిరోజు మధ్యాహ్నము ఒకానొక గ్రామసమీపమందొకానొక సరస్సమీపమునకు చేరినవాఁడై యుండగా.

శ్లో॥ అకృత్రిమజలంద్రుష్ట్వా జలపానమనోరథా ।
సద్యఃప్రసూతాసవత్సా ధేను స్తత్రసమాగతా ॥

తా॥ ఆమడుగు సమీపమునకుఅప్పుడే ప్రసవించినదై దూడతో కూడినదై స్వచ్ఛమైన యామడుగునందుండు జలము జూచి దప్పికొని త్రాగునిచ్ఛగలదై యాసరస్సు సమీపమునకుఁ జేరెను.

శ్లో॥ తృష్ణాతురాంనిదాఘార్తాం తస్మిన్పాతుంజలంగతాం ।
పిబతీంవారయిత్వాఽసౌ పశ్చాత్తో యంపపౌవణిక్ ।

తా॥ ఎండచే చాలడస్సినదై యామడుగు నందుండు జలము పానముజేయు నభిప్రాయముగలదై త్రాగుచున్న గోవు నావల తరిమి తా నా మడుగున నుదకపానమునుచేసిన పాపిసుమా యీావర్తకుఁడు.

శ్లో॥ కుబుద్ధిస్తేనపాపేన పుత్రహీనోనృపోఽభవత్ ।
కస్యజన్మనఃపుణ్యా త్ప్రాప్తంరాజ్యమకంటకమ్ ॥

తా॥ అట్టి చెడుబుద్ధిగల యావర్తకుడు పూర్వార్జితమైన యా పాపముచేత పుత్రులేని రాజ జన్మకలవాఁడాయెను. అట్టిపాపికి రాజ్య మెట్లు వచ్చెనంటే తత్పూర్వజన్మార్జిత మైన పుణ్యవిశేషముచేఁ గలిగిన జెప్పెను.

జనాః॥శ్లో॥ పుణ్యాత్పాపంక్షయంయాతి పురాణంశ్రూయతేమునే ।
పుణ్యోపదేశంకథయ తేనపాపక్షయోభవేత్ ॥

తా॥ అయ్యా! పుణ్యముచేసినయెడల పాపమునశించునని పెద్దలు పురాణములయందు వచించిరి గదా. ఆవాక్యము ననుసరించి నాకు పుణ్యము కలుగ 'నుపదేశము చేసిన యెడల నాపుణ్యముచే పూర్వజన్మార్జితమైన రాజుచేసిన పాపము నశించునని ప్రజలు నుడివిరి.

లోమశః॥శ్లో॥ ఏకాగ్రమానసోభూత్వా సత్యస్యవ్రతమాచరేత్ ।
వ్రతస్యాస్యప్రభావేన పుత్రవాన్సభవిష్యతి ॥

తా॥ ఆప్రజల పలుకులాలకించి లోమశ మహాముని ఓ జనులారా! యారాజు స్థిరచిత్తుఁడై సత్యనారాయణ వ్రతముచేయనగునట్లు చేసినచో నావ్రత ప్రభావముచే పుత్రవంతుఁడగును.

శ్లో॥ వ్రతపుణ్యంప్రదాతవ్యం యుష్మాభిస్తుకృతవ్రతైః ।
ఏవంశ్రుత్వాతతోవాక్యం ప్రణమ్యద్విజసత్తమమ్ ॥

తా॥ రాజసుడైన యరాజట్లు చేయనొల్లనిచో మీరావ్రతము చేసి దానివల్ల కలిగిన పుణ్యము నారాజున కర్పింపుడు అనిపలికిన ముని పలుకు లాకర్ణించి యామునిశ్రేష్ఠుని గూర్చి నతులొనర్చిరి.

శ్లో॥ జగ్ముస్తేస్వపురంపశ్చా ద్రాజ్ఞోఽర్థేవ్రతముత్తమం ।
కృత్వాసర్వేతత్రపుణ్యం తస్మైరాజ్ఞేదదుర్జనాః ॥

తా॥ పిమ్మట తమపట్టణమునుగూర్చి వెళ్ళిరి. వెళ్ళినతక్షణము, ఆప్రజలు రాజునుద్దేశించి సత్యనారాయణ వ్రతమాచరించి యారాజునకర్పించిరి.

శ్లో॥ దత్తేపుణ్యేతురాజ్ఞీచ గర్భమాధత్తశోభనం ।
పరిపూర్ణేతుతత్కాలే సాతుపుత్రమజీజనత్ ॥

తా॥ అట్లు ప్రజలు పుణ్యమును సమర్పించిన వెంటనే పట్టపు

దేవిగర్భము దాల్చినదయి దశమాసము పూర్తియైన వెనుక పుత్రు నొకని కనెను.

శ్లో॥ వ్రతప్రభావాత్పుత్రస్య ప్రాప్తారాజ్ఞోనరోత్తమాః ।
పూర్ణిమాయాంతు సంక్రాంతా వేకాదశ్యాంతథైవచ ।
కృత్వావ్రతం తేపత్యస్య చాంతేసత్యపురంయయుః ॥

తా॥ ఆవ్రతమహిమ తే పుత్రుడు కలిగిన రాజును దృష్టాంతముగా గ్రహించి అది మొదలుఆప్రజలు మరణాంతమువరకు పూర్ణిమ సంక్రాంతి ఏకాదశీ మొదలగు పర్వములయందా వ్రతము చేసివైకుంఠమునకు బొందిరి.

శ్లో॥ఏతద్వఃకథితంవిప్రాః సత్యస్యవ్రతముత్తమం ।
యత్కృత్వాపురుషాణాం ప్రాప్యతేఫలమీప్సితమ్ ॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మహామునులారా ! ఏవ్రతముచేత పురుషుడు కోటికల నొందునో అట్టి సత్యనారాయణ వ్రతము మీకు నాచే చెప్పబడినది.

ఇతి సప్తమోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—౦ అథ అష్టమోఽధ్యాయ ప్రారంభః. ౦—

శ్లో॥ అథాన్యాంసంప్రవక్ష్యామి కథాంపాపౌఘనాశినీం ।
శృణుధ్వంమునయస్సర్వే పుణ్యాంపరమపావనీం ॥

తా॥ ఓ శౌనకాదిమహామునులారా ! పాపములను బోద్రోట్టు పవిత్రమైన మఱియొక కథను చెప్పెదను వినుడు.

శ్లో॥ కదాచిత్కౌశికీతీరే దుష్టబుద్ధిరితిశ్రుతః ।
కశ్చిత్కిరాతచిత్తోఽస్తి నిర్గుణోమానవాధమః ॥

తా॥ ఒకానొక కాలమందు కౌశికీనది ఒడ్డున సుగుణములులేని మనుష్యాధముడైన దుష్టబుద్ధియను పేరుగల యొకానొకదుర్మార్గుడు కలడు.

శ్లో॥ విద్యాహీనో దరిద్రశ్చ నిత్యం చరతి పత్తనే ।
ఏవంవిధోఽప్య సౌమూఢో ధనార్జన ముపాయవిత్ ॥

తా॥ మూఢుఁడైన యీ దుష్టబుద్ధి యనువాఁడు విద్యాధనము లులేనివాఁడై సనుధనమును సంపాదించు నుపాయమును మాత్రము తెలిసిన వాఁడై ధనసంపాదన నిమిత్తము ప్రతి పట్టణమందు దిరుగు చుండెను.

శ్లో॥ అన్యాయోపార్జిత విత్తం గోటిద్వయము పేయువాౕ ॥
దానధర్మ విహీన స్సద్రవ్యార్జన పరోభవత్ ॥

తా॥ ఆ దుష్టబుద్ధియనువాఁడు అన్యాయముగా రెండు కోట్ల ద్రవ్యమును సంపాదించిన్ని, దానధర్మములను చేయుట యందాసక్తి లేకనే యింకను ద్రవ్యమును సంపాదించుట యందే యభిప్రాయము కలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ దైవతారాధనం లోకే మూఢాః తుర్వంత్య పండితాః ।
సత్యనారాయణం దేవం యజంత పరమాద్భుతం ॥

తా॥ మూఢులు జ్ఞానము లేక లోకములో దేవతారాధనము చేయుచున్నారు. ఈ సత్యనారాయణుని పూజించుట చాల ఆశ్చ ర్యముగానున్నది.

శ్లో॥ బుద్ధిహీనాశ్చతే సర్వే ద్రవ్యం వ్యర్థంత్యజంతిహా ।
దేవతారాధనే నైవ ధనప్రాప్తిః కథంభవేత్ ॥

తా॥ ఈ దేవతారాధనము చేయు మూఢులందఱు జ్ఞానము లేక ద్రవ్యమును వృథాగా వ్యయము చేయుచున్నారు. ఈ దేవతా రాధనము వల్ల ధనలాభము ఎట్లు కలుగును.

శ్లో॥ భూయోనుస్సర్వ లోకాశ్చ ధనవంత స్తథాసతి ।
మయాపూజా కృతాకస్య దేవస్య సుదృఢం సదా ॥

తా॥ దేవతా పూజ వల్ల ధనము కలిగే యెడల లోకము ధనము గలవియే యగును. నేను ధనవంతుడ నగుటకు నేనే దేవ్రుని పూజన్ను బాగుగా చేసితిని.

శ్లో॥ త్వయాచారాధి తస్సత్యం సత్యనారాయణప్రభుః ।
దదాతి ధనమే తత్తైనోచేద్ద్రవ్యం కథంభవేత్ ॥

తా॥ నీచేత సత్య నారాయణ మూర్తిః పూజించ బడియెనో? ఈ ధనము కలుగ జేసినాడు అట్లుకాని యెడల నీకు ద్రవ్యము యెట్లు కలుగునని యన్నట్లయితే.

శ్లో॥ పశ్యామి సత్యమాహాత్మ్యం మద్విత్తం నాశితం యది ।
దుష్టబుద్ధి కరోతీతి సత్యహేళన మస్వహమ్ ॥

తా॥ ఆ సత్యనారాయణ మూర్తిః నాద్రవ్యము నశింప జేసి నట్లయితే అతని మహాత్మ్యము చూచెదనని దుష్టబుద్ధి ప్రతి దినము సత్యనిందంచేయుచుండెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరే దుష్టబుద్ధేర్మతి రథాభవత్ ।
వాణిజ్యార్థం సస్త్యైన్యోహం వ్రజామి విషయాంతరం ॥

తా॥ ఈ విధముగా సత్యదేవుని హేళన చేయు కాలమందు సపరివారము దేశాంతరమునకు వర్తకము కొఱకు వెళ్ళవలయునను బుద్ధి దుష్టబుద్ధికి గలిగినది.

శ్లో॥ ఇతినిశ్చిత్య మనసా ప్రయాణమకరోత్తదా ।
వృభభాన్భార వాహాంశ్చ శకటాన్విత్త పూరితాః ।
వివిధాః రత్నసంఘూతాః ఆదాయానంత ధీరయమ్ ॥

తా॥ ద్రవ్యమును సంపాదించుటయందే బుద్ధిగల యా దుష్ట బుద్ధి యీ ప్రకారము మనస్సుచే నిశ్చయించినవాడై తత్క్షణమందే బఱువు మోయగల యెద్దులతోను బండ్లతోను అనేక రత్నసమూహ ములను తీసికొని దేశాంతరములను గూర్చి ప్రయాణమాయెను

శ్లో॥ విక్రీయసర్వరత్నాని తత్ర తత్ర మహోత్యసౌ ।
అమితం ద్రవిణం ప్రాప్య పరానందమ వాప్నుయాత్ ॥

తా॥ ఈ దుష్టబుద్ధి గొప్పవెలగల యారత్నములను అచ్చటచ్చ టవిక్రయించినవాడై అందువలన విస్తార ధనమును బొంది మిక్కిలి సంతోషించెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేత్ర కశ్చిద్బ్రాహ్మణ సత్తమః ।
వ్రతంచసత్య దేవస్య చకారమతి మాన్శుచిః ॥

తా॥ వర్తకము కొఱకు దేశాంతరము తిరుగుకాలమందచ్చట ఒకానొక బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుఁడు జ్ఞానముగలవాఁడై పరిశుద్ధుడయి సత్య నారాయణ మూర్తి యొక్క వ్రతమును జేసెను.

శ్లో॥ వ్రతం ద్రష్టుమనాహూతాః కేచిదాయాంతిమందిరం ।
ఆహూతాః కేచిదాయాంతి పారమార్థికయాధియా ॥

తా॥ ఆ బ్రాహ్మణుని గృహమునకు సత్యనారాయణ వ్రతము జూచుటకు అందఱుపిలువబడినవారై కపటములేనిబుద్ధితో వచ్చుచుండిరి.

శ్లో॥ ప్రార్థితో దుష్టబుద్ధిస్తు నాయాతి సపదిద్విజాః ।
అనాగతోఽపిసత్యస్య హేళనం కృతవానితి ॥

తా॥ ఈ దుష్టబుద్ధి యా బ్రాహ్మణునిచే ప్రార్థన పూర్వకముగా పిలువఁబడియు వెళ్ళక పోయెను. ఆ వ్రతమునకు వెళ్ళక పోవడమేగాకుండ నీ ప్రకారము సత్యదేవుని యొక్క పూజను గుఱించి నింద కూడా చేసిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ ఆపయోరంతరం హిత్వాలజ్జా మస్యతి మూఢధీః ॥
మామప్యాహూతవాన్మూఢః కింపశ్యేకాల వక్రతామ్ ॥

తా॥ ఈ బ్రాహ్మణుఁడు నేను ధనికుడను తాను దరిద్రుడను విచారణలేని బుద్ధిగలవాఁడై సిగ్గును విడనాడి నన్నుకూడా పిలచిన వాఁడాయెను. అహా ఏమికాలముయొక్క మహిమయనినిందించినవాడు.

శ్లో॥ శిరసశ్చాలనం కృత్వా స్వదేశ గమనం ప్రతి ।
ప్రేషయామాసతాన్ సర్వాన్ సైన్యాన్ ధనసమన్వితాన్ ॥

తా॥ ఈ బ్రాహ్మణుని పొగరిట్లున్న దాయని తలను పంకించి వెంటనే తనసేనలను ధనముతో కూడా తనదేశమునకు ప్రయాణము చేసెను.

శ్లో॥ కాంతార మార్గమధ్యేతు దస్యవోదదృశుర్ధనమ్ ।
తాన్హత్వా సర్వరత్నాని గృహీత్వా తదనంతరం ॥

తా॥ తర్వాత మార్గమధ్యమందున్న యడవియందు దొంగలు యీ ధనమును జూచి సేనలను కొట్టి ధనమును తీసికొని.

శ్లో॥ దుష్టబుద్ధిం ప్రిగృహ్యేథబబంధుఃకంఠపాదయోః ।
సమ్యక్సంతాడ్యతంత్యక్త్వా యయుశ్చోరాయథాగతమ్ ॥

తా॥ తర్వాత దుష్టబుద్ధిని పట్టి మెడకు కాళ్ళకు అంటకట్టిన వారై విశేషముగా దెబ్బలు కొట్టిన వారై పిమ్మట యథాస్థానమును గురించి చోరులు వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ ఏకాకీ నిర్ధనోభూత్వా మనసేతివ్య చింతయత్ ।
సత్యపూజామదృష్ట్వాఽహ మనాదృత్యత్వరాన్వితః ।
స్వదేశ గమనం కృతవాంస్తస్మా ద్దుఖం ప్రజాయతే ।
ఇతి నిశ్చిత్య మనసా శపథం కృతవాం స్తదా ॥

తా॥ ఆ చోరులు పారిపోయిన తర్వాత ధనముపోయిన వాడై ఒంటరిగా నరణ్య మందుండుండి యిట్లుగా పలికెను. నేను సత్యదేవుని పూజనుజూడక స్వామిని తిరస్కరించిన వాడనయితిని. అందు వలన నిట్టి దుఃఖము సంభవించెనని నిశ్చయించి ఒకానొక ప్రతిజ్ఞను జేసెను.

శ్లో॥ మత్తైన్యం మద్ధనం సర్వం పునరాగత్యమాం విశేత్ ।
తదా విత్తాను సారేణ పూజయిష్యామి మాధవ ॥

తా॥ ఓ విష్ణుమూర్తి ! యెప్పుడు నా సేనయున్నూ, నా ధనముయావత్తును తిరిగి నాకు చేరునో తక్షణము నా సంపత్తునకు దగినటులు మీ పూజను చేయుదునని దుష్టబుద్ధి యనువాడు పలికెను.

శ్లో॥ ఇతి ప్రార్థనతో దేవోదస్యు పాదాన్బంధసః ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము ప్రార్థింప బడిన పిమ్మట సత్యనారాయణ మూర్తి దొంగల పాదములు కట్టివేసెను.

శ్లో॥ అస్మాకం పాదచలనం కిమర్థం నశ్యతిస్వయం ।
ఇతిచింతాం సమాపన్నా దదృశుర్ధన పేటికాః ॥

తా॥ దొంగలు చెప్పుచున్నారు మాకు కాళ్ళు కదులుట లేదు కారణము లేకుండా యెందుకై నశించు చుండెను, అని

యీలాగున దుఃఖము బొందినవారై ధనము గలపెట్టెలను జూచిరి.

శ్లో॥ తాసువృశ్చికసర్పాశ్చ స్థితాబుసబుసాయితా ।
పేటికాస్థధనంసర్వంచిత్రమంతరధీయుతాః ॥

తా॥ అట్టిపెట్టెలయందుండు ధనము అంతర్థానమై యుండెను. ఆపెట్టెల యందు తేళ్ళు, పాములు బుసబుస యని ధ్వని చేయుచున్నవై యుండెను. ధనమంతయు ఆశ్చర్యము కలుగునట్లు కనపడక పోయెను.

శ్లో॥ కిమిదంకస్యమాహాత్మ్యంమనోవాచామగోచరం ।
ధనినస్తస్యసామర్థ్యమితిచక్రుర్వినిశ్చయమ్ ॥

తా॥ ఇది యేమి, మనోవాక్కులకు దెలియని మాహాత్మ్యము యెవరిది యని విచారించి యా మహాత్ము ధనాధిపతియైన దుష్టబుద్ధి యొక్క సామర్థ్య మని నిశ్చయించిరి.

శ్లో॥ ఐంద్రజాలికవిద్యాయాంసుదృఢస్సధనీకిల ।
అస్మాభిర్బహుధాపూర్వం మాయాభిజ్ఞఇతిశ్రుతః ॥

తా॥ దుష్టబుద్ధి యనువాఁడు యీద్రవ్యమున కధిపతి. ఇతఁడు ఇంద్రజాల విద్య యందు సమర్థుఁడని పూర్వకాలమందనేక మారులు మాచేత వినబడినవాఁడు

శ్లో॥ ద్రవిణంత్వీశ్వరోవేత్తి ప్రాణాఃకంఠగతాఃఖలు ।
ప్రాణాస్తిష్ఠంతిచేద్ద్రవ్యంసుసంపాద్యంపునఃపునః ॥

తా॥ ఆహా ! ద్రవ్యమును దేవుఁడెఱుఁగును. ప్రాణములు పోవుచున్నవి. ప్రాణములు నిల్చియుంటే ద్రవ్యమును సుఖముగా తిరిగి సంపాదింప వచ్చును.

శ్లో॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా దుష్టబుద్ధేర్దదుర్ధనమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారము నిశ్చయించి ఆధనమును దుష్టబుద్ధికిచ్చిరి.

శ్లో॥ పునర్లబ్ధాధనంసర్వం తత్రైవబహుభక్తితః ।
సత్యనారాయణందేవం పూజయిత్వాయథావిధి ।
దుష్టబుద్ధిస్తుసంతుష్టః స్వస్థచిత్తోఽభవత్తదా ।

తా॥ అప్పుడు ఈదుష్టబుద్ధి యనువాఁడు తిరిగి యాధనమును బొంది ఆరణ్యమందే శాస్త్రప్రకారము సత్యనారాయణ వ్రతము జేసి సంతోషయుక్తుఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తతఃప్రయాణంకృతవాన్ దుష్టబుద్ధిర్మహాధనీ ।
శకటేస్వర్థమాదాయ తదాస్వనగరంప్రతి ॥

తా॥ పిమ్మట గొప్ప ధనికుడైన దుష్టబుద్ధి బండ్లతో ధనము తీసుకొని తన పట్టణమును గూర్చి వెళ్ళిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ గచ్ఛన్మార్గేదదర్శాసౌ వగాధాం మహతీంనదీం ।
తర్తుకామో దుష్టబుద్ధి స్సమాసీయత్వరాన్వితః ॥

తా॥ ఆ దుష్టబుద్ధి వెళ్లుచూ మార్గ మధ్య మందు లోతైన గొప్పనదిని జూచి దాటవలయునని కోరిక గలిగి తొందర గలవాఁడై ధనమును దీసి.

శ్లో॥ శకటస్థం ధనంసర్వం నావ్యామారోపయత్తతః ॥
సయ్వచ బంధుభిస్సార్థం నావమారుహ్య గచ్ఛతి ॥

తా॥ ధనమును బండ్లనుండి తీసి పడవ యందుంచి తాను బంధువులతో కూడి పడవనెక్కి వెళ్ళుచుండెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర సత్యనారాయణః ప్రభుః ।
జజ్ఞాస్తుస్తస్యహృదయం వృద్ధబ్రాహ్మణరూపధృత్ ॥

తా॥ నావయందు ధనమునుంచి దాటు కాలమందు సమర్థుఁడయిన సత్యదేవుఁడు దుష్టబుద్ధి యొక్క మనస్సును తెలిసికొను నిచ్ఛ కలిగి ముసలి బ్రాహ్మణ రూపమును ధరించినవాఁడై

శ్లో॥ తందృష్ట్వాబుద్ధింస మధురంశ్లక్ష్ణ మబ్రవీత్ ॥
బ్రాహ్మణోఽహం దరిద్రశ్చ సత్యనారాయణవ్రతమ్ ।
కర్తుకామోఽస్మిహేదుష్ట తదర్థమహామాగతః ।
మహ్యమిచ్ఛానుసారేణ దేయంకించిద్ధనం త్వయా ॥

తా॥ ఆ ముసలిబ్రాహ్మణుడైన సత్యదేవుఁడు దుష్టబుద్ధిని జూచి యీ దిగువ వాక్యమును యింపుగా మృదువుగా బలికెను. అది

యేమనఁగా నేను బ్రాహ్మణుఁడను ధనములేని వాడను. సత్యనారా
యణవ్రతము చేయవలయునను కోరిక గల వాడను. ఓ దుష్టుడా!
తాఁదినుటకన్న పరులకిచ్చుట యెక్కువ ఫలము గనుక ఆ కోరికను
తీర్చుకొనుటకు వచ్చిన నా కొఱకు కొంచము ధనము నిమ్మా.

శ్లో॥ కించిన్మాత్రేణసంతుష్టో యాస్యేఽహమవిలంబితం ।
త్వద్దత్తేనధనేనైవ కరిష్యే వ్రతముత్తమమ్ ॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ! నీవిచ్చు ధనముచే నాకు సంతుష్టి కలుగు
నో లేదో యీ ధనము నింకొక రీతిగ వ్యయ పరచెద నేమో యను
సందేహము వలదు. నీ విచ్చినంతతో సంతోషించి దానిచే సత్య
వ్రతమును త్వరలో చేసెదను.

శ్లో॥ వ్రతేన తుష్టోభవవాం స్తవశ్రేయోవిధాస్యతి ।
ఇత్యుక్తవంతం తంవిప్రం దుష్టబుద్ధి ప్రహస్యచ ।
ఇదానీం నాస్తిమే విత్తం గచ్ఛ గచ్ఛ ద్విజోత్తమ ।
తతోవిప్రస్తదాకర్ణ్య విస్మితస్తం జగాదహ ॥

తా॥ ఈ ధనమును గ్రహించి నే జేయు సత్యవ్రతముచే భగ
వంతుఁడు సంతోషించి నీకు మంచిని గలుగ జేయునని చెప్పిన యా
ముదుసలి బ్రాహ్మణుని గూర్చి నవ్వి హాస్యముచేసి ఓ బ్రాహ్మణుడా!
యిప్పుడు నా వద్ద ధనము లేదు. వెళ్ళు వెళ్ళుమని కఠినముగా పలి
కెను. పిమ్మట బ్రాహ్మణుఁడా వాక్యమును విని యేమి యీ దుష్టుడు
ధనముండగా లేదని వచించి నాడను నాశ్చర్యము గలిగి తిరుగ
నుత్తరమిచ్చెను.

శ్లో॥ శకటే ధనమాదాయ చాగతోఽసిధనాధిక ।
ఇమాంనదీం తర్తుకామో నౌకయా ధృడయాఽధునా ।
తదర్థపేటికానావ్యాం నిక్షిప్తాః పశ్యతోమమ ॥
నాస్తీతి వచసం కష్టం తేనార్హతి భవాన్ధనీ ॥

తా॥ ఓ ధనమదాంధుడా! ధనమును బండ్లతో తెచ్చి నదిని
దాటుటకు నేను చూచు చుండగా పడవ యందుంచిన దానిని లేదని

చెప్పుట యెంత కష్టము ? నీవు ధనవంతుడ వగుటచే దానము చేయుటకు తగినవాడవు

శ్లో॥ దేశే కాలేచ పాత్రేచ దత్తమక్షయ మశ్నుతే ।
పాత్రో౽హం బ్రాహ్మణోరిక్తః పూర్ణిమా తిథిరుత్తమా ॥

తా॥ యోగ్యమయిన దేశమందు కాలమందు నిచ్చు ధనము సంపూర్ణ ఫలము నిచ్చునను న్యాయము కలదు. కనుక నేను దరిద్రుండనగు బ్రాహ్మణుండనగుటచే దానపాత్రుడను. శ్రేష్ఠమయిన పూర్ణిమా తిథియగుటచే కాలము కూడ యోగ్యమైనది గదా.

శ్లో॥ త్వద్దత్తేన కరిష్యామి సత్యనారాయణవ్రతం ।
సర్వంధనం యాచే౽హమల్పాన్మే ప్రీతిరుత్తమా ॥

తా॥ నీవు దానము చేసిన ధనముచే సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెదను. ధనమంతయు నాకక్కర లేదు. కొద్ది ధనము చేతనే మిక్కిలి సంతోషించెను.

శ్లో॥ రూపికాం వాతదర్ధంవా దేయం వాకణికాపివా ।
నోచేద్గచ్ఛామితేస్వస్తి స్యాదన్యంయాచయామ్యహమ్ ॥

తా॥ ఒకరూపికనో, అర్ధరూపికనో, పావలానో యిప్పింపుము. అదియు లేదంటివేని నీకుమంగళము గలుగుగాత నేనన్యునియాచించెద.

శ్లో॥ తతో దుష్టజనో మత్తో హేలయాతం ప్రహస్యచ ।
విప్రవేషధరశ్చోర స్త్వధనం హర్తుమాగతః ॥

తా॥ బ్రాహ్మణుడీ రీతిని పలికిన పిదప ధనముగల దుష్టబుద్ధి నిర్లక్ష్యముచే హాస్యముచేసి బ్రాహ్మణ వేషముచే ధనమునపహరించుటకు వచ్చినావా యేమియని పలికెను.

శ్లో॥ మర్మభేదక వాక్యంహి దుష్టబుద్ధి రువాహచ ।
నిష్ఠురంచ వచశ్శ్రుత్వా సత్యనారాయణ ప్రభుః ।
నవీన రోష సంయుక్తశ్శ శాపకంఠినం తదా ॥

తా॥ పిమ్మట మర్మములను భేదించు నట్టి దుష్టబుద్ధి యొక్క కఠినవాక్యమును విని సమర్థుడయిన సత్యనారాయణ మూర్తి . యి ది

వరలో నశించి తిరిగి యీ వాక్యమువల్ల సంకురించిన నూతనమయిన కోపముగలిగి కఠినముగ శాపమిచ్చెను.

శ్లో॥ దుష్టబుద్ధేఽతి మూఢ స్త్వం తవకష్టంభవిష్యతి ।
ఏవముక్త్వాత తశ్శీఘ్రం బ్రాహ్మణం కించిదంతరః ॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ ! నీవు మూఢుడవు. ఇట్లు హాస్యము చేయుటచే నీకతికష్టం గలుగు గాత అని శాపంబిచ్చి పిదప త్వరగా కొంచము దూరము వెళ్ళి చాటుననున్న వాఁడాయెను.

శ్లో॥ నిర్గతే బ్రాహ్మణే సద్యో నౌర్మమజ్జజలేఽద్భుతమ్ ।
దుష్టబుద్ధిర్వేణు దండల సమాలంబ్య శనై శ్శనైః ।
నిమజ్యోన్మజ్జ్య తత్తీర మావిశ ద్ద్విజసత్తమాః ॥

తా॥ ఆ బ్రాహ్మణుఁడు వెళ్ళిన తోడనే పడవ మునిగెను. దుష్టబుద్ధ మాత్రము పడవతీయు వెదురును తీసికొని మునుగుచు తేలుచు నదియొడ్డునకు జేరెను.

శ్లో॥ విలప్య బహుధాతత్ర మూర్ఛాప్రాప్య స్మృతింతదా ।
అవశిష్టోఽహమేకోవా సర్వం ద్రవ్యం బలం సమం ।
నౌకయానేహతో మేఽధః ప్రావిశన్మమకాగతిః ॥

తా॥ ఆ నదీతీరమందు క్రిందపడి విలపించి దేహ స్మారకము తప్పినవాఁడై కొంతతడవునకు తెలివి తెచ్చుకొని నేనొక్కఁడను మిగిలితిని. ధనము బలము పడవతో గూడ నొక్కమారు నదియందు మునిగెను, నాకు దిక్కెవరని విచారించెను.

శ్లో॥ అహమేవంగృహంగత్వా కింభోక్ష్యే సుఖముత్తమమ్ ।

తా॥ ఈ జగమున ధనమును బట్టియే భార్యాపుత్రాదులుప చారములు చేయుదురు, గాక అట్టి ధనమును విడిచి గృహమునకు వెళ్ళిన యేమి సుఖము ననుభవించెదను.

శ్లో॥ హాతాతతా తేతిరుదన్కరాభ్యామురస్సమావిధ్యపపాతభూమౌ।
మూర్ఛాంగతోధప్రతిపద్యసంజ్ఞామేవంవదన్శోకమవాపమూఢః॥

తా॥ మూఢుఁడయిన యీ దుష్టబుద్ధి యెంత యాపత్కాల

మందయిన భగవంతుని తలచక నాయనా యనియే తలచుకొనుచు, చేతులచే నెత్తిని బాదుకొనుచు, నేడ్చుచు భూమిపై బడెను. అట్లుమూర్ఛిల్లి కొంతతడవునకు మేల్కాంచి యీ దిగువ నుదహరించు రీతిగ దుఃఖమును జెందెను.

శ్లో॥ అదన్కాదన్నంకృపణేనవృత్త్యాపి బన్యవాగూంలవణేనహీనాం ।
శ్రమేణవిత్తంసముపార్జితంయత్తదద్యనష్టంప్రతికూలదైవాత్ ॥

తా॥ ఆ వాక్యములేవి యనిన దీనవృత్తిచే నతిధిపూజాధికము లేక నిందితమైన యన్నము భుజించి ఉప్పులేని గంజిత్రాగి కష్టముచే నార్జించిన ధనము నేటికి దైవానుగ్రహము దప్పి నశించెను.

శ్లో॥ మజ్జిష్యేఽజలేత్వద్య కింగృహం కిమువల్లభా ।
లజ్జాంహిత్వా గృహంగత్వా కింకరోమి తతఃపరమ్ ॥

తా॥ నేనిప్పుడు జలపాతముచే మరణము నొందెదను. ధనము లేనిచో భార్యాగృహాదులుండియు నైహిక ప్రయోజన మేమియు లేదు. సిగ్గునువిడచి ధనహీనుడనై యిల్లుచేరి పిదప చేయుపనియేమి.

శ్లో॥ ఏవంచింతయ స్తస్య మతిరాసీత్తదోత్తమా ।
యాచ్ఞార్థమాగతో విప్రోమయా సమ్యక్ప్రతారితః ॥

తా॥ ఇట్లు విచారసాగరమందు మునుగుచు తేలుచున్న దుష్టబుద్ధికి ఆ సముద్రము దాటుటకు తెప్పవలె నొక యుపాయము తోచినది. అదియేమనిన యిదిరలో యాచించుటకై వచ్చిన వేదపారగుడగు బ్రాహ్మణుని నేను మిక్కిలి తిరస్కరించితిని.

శ్లో॥ తస్మాదేతనహద్దుఃఖం జాతం తత్రన సంశయః ।
విప్రవేషధరోనూనం సత్యనారాయణః ప్రభుః ।
బ్రహ్మవాశం కరోవాస్యాన్నోచే దేవంభవత్కథమ్ ॥

తా॥ ఆ బ్రాహ్మణుని తిరస్కరించిన మూలముగ యిట్లు గొప్ప దుఃఖము కలిగినది. ఈ బ్రాహ్మణ రూపుడగువాడు సత్యనారాయణమూర్తియో, బ్రహ్మయో, సాంబమూర్తియోనైయుండవలెను. లేకున్న యిట్లు పలికిన వెంటనే కష్టమెట్లు కలుగును.

శ్లో॥ తదన్యో బ్రాహ్మణః కర్తుం నశక్నోతిన సంశయః ।
అతస్త్వం శరణం యామి వాంఛితార్థప్రదోభవేత్ ॥

తా॥ అట్లు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులలో నొకరు గాకున్న నితర బ్రాహ్మణుఁడిట్లు కష్టము కలుగ జేయుటకు సమర్థుఁడు కాఁడు. సంశయము లేదు. కాన కోరిన కోరికలిచ్చు నాబ్రాహ్మణుని రక్షింపుమని వేఁడెదను.

శ్లో॥ క్షమస్వచాపరాధం మే యదుక్తం తవసన్నిధౌ ।
ఏవముక్త్వా పునర్నత్వా మహాశోకాకులోఽభవత్ ॥

తా॥ ఇట్లు మనస్సున నూహించిన వాఁడై పిదప యిదివరలో నీ వద్ద పలికిన దోషపు పలుకును క్షమింపుమని పలికి తిరిగి నమస్కరించి మిక్కిలి దుఃఖమును జెందెను.

శ్లో॥ తతాంతరే మహావిప్రోహ్యా విరాశీద్ధ సన్ముఖః ।
ప్రోవాచ వచనం విప్రో విలపన్తం ధనాధిపమ్ ॥

తా॥ అంతలో నా బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుఁడు నవ్వుచు ప్రత్యక్షమాయెను. అట్లు ప్రత్యక్షమయి దుఃఖించుచున్న దుష్టబుద్ధిని గూర్చి ఈ దిగున రీతిగా వచించెను.

శ్లో॥ మాఽరోదీః శ్రుణు మద్వాక్యం మమపూజాబహిర్ముఖః ।
మామవజ్ఞాయ దుర్బుద్ధే లబ్ధవాఁ దుఃఖమీదృశమ్ ॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ! నీవు దుఃఖించకుము. నా మాట వినుము. పూజచేయక నన్నవమానించుటచే నీ కిట్టి కష్టములు సంభవించెను.

శ్లో॥ వ్రతంకర్తుం ప్రతిజ్ఞాయ గృహంగత్వా తతఃకురు ।
సత్యనారాయణం దేవం మాంవిద్ధి కరుణానిధిమ్ ॥

తా॥ వెంటనే సత్యనారాయణ వ్రతము చేసెదనని పలికితివి. గాన యీ వ్రతము మీ గృహంబున జరుపుము, నన్ను దయా సముద్రుఁడైన సత్యదేవునిగ నెఱుంగుము.

శ్లో॥ త్వదభిప్రాయమాజ్ఞాతుం ప్రాదుర్భూత్వా సమాహితః ।
ఏతత్సర్వమహంకుర్వే మదన్యో బ్రాహ్మణో నహి ॥

తా॥ నేను నీ మనోగతమగు నభిప్రాయము తెలిసి కొనుటకు ప్రత్యక్షమై నా రూపమును తెలియపర్చక గంభీరుడనై యుంటిని. ఈ సమస్తమయిన కార్యజాతమును నేనే జేయు చున్నాను. నా రూపము బ్రాహ్మణ రూపముగా తెలిసికొనుము.

శ్లో॥ అజ్ఞాత్వామమ మాహాత్మ్య మనుభూతంత్వయాధునా ।
తచ్ఛ్రుత్వా భగవద్వాక్యం స్తోత్రం చక్రేప్రహృష్టధీః ॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ! నా మహత్తును తెలిసి కొనలేక యిట్టి కష్టముల ననుభవించితివని పలుకఁగా నా వాక్యమునువిని సంతోషము కలవాడై స్తోత్రము చేసెను.

శ్లో॥ నౌరున్మమజ్జసబలా సధనా తత్క్షణాత్తతః ।
దుష్టబుద్ధి స్తదాదాయ బలంద్రవ్యం గృహం యయౌ ॥

తా॥ స్తోత్రము చేసిన వెంటనే బలముతో ధనముతో గూడ నావ తేలెను. దుష్టబుద్ధి సేసను నావను తీసుకొని యింటికి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ అత్యుత్సాహా మనస్కస్స వ్రతంచక్రేయథావిధి ।
నిరోగంశుభమాయుష్యం సధనం ప్రాప్తవాన్సుఖమ్ ॥

తా॥ మిక్కిలి సంతోషముతో యింటివద్ద సత్యనారాయణ వ్రతము యథావిధిగ చేసెను. అట్లు చేయుటచే ధనము సమృద్ధి గలవాఁడయి రోగము లేకుండ నూఱు సంవత్సరములు ఆయుస్సు కలిగి సుఖమనుభవించెను.

శ్లో॥ పక్షేపక్షే వ్రతంచక్రే సానందో భక్తి సంయుతః ।
తదాది దుష్టబుద్ధిస్తు సబుద్ధి రితివిశ్రుతః ।
ఇహలోకే సుఖం భుక్త్వా సకళత్రస్సపుత్రకః ॥

తా॥ అదిమొదలు దుష్టబుద్ధి ప్రతిపక్షమందు భక్తి యుక్తమయిన యానందముతో సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెను. అట్లు చేయుటచే దుష్టబుద్ధి యనువాడు పూర్వనామము వదలి సుబుద్ధి యను పేరును బొందెను. ఈ భూలోకమందు భార్యాపుత్త్రులతో సమస్త సుఖముల ననుభవించెను.

శ్లో॥ సురపతి వరలోకే దేవతా సుందరీణాం ।
కుచతట పరిఘుష్టే నూనదళ ప్రవక్షూః ।
సకల సుర మునీ ద్రైస్సేవ్య మానస్సభాయాం ।
సకృత సుకృత భోగా న్దేవ రాజస్య భుక్త్వా ॥

తా॥ దేహానంతరము స్వర్గ లోకమందు దేవతా స్త్రీలతో సంభోగము గలవాడై సమస్త మునులచే సేవించ బడువాడై తాను చేసిన పుణ్యముల చేత దేవలోకమందు దేవేంద్రభోగము ననుభవించెను.

ఇత్యష్టమోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

✲—✲—✲—✲—✲—✲

అథ నవమోఽధ్యాయ ప్రారంభః

సూతః॥శ్లో॥ అథాన్యత్సం ప్రవక్ష్యామి సత్యనారాయణ ప్రభోః ॥
మాహాత్మ్యం సర్వపాపఘ్నం వక్తౄణాంశృణ్వతామపి ॥

తా॥ ఇటు పిమ్మట చెప్పువారలకు వినువారలకు సమస్త పాపములను నశింప జేయు సమర్థుడగు సత్యనారాయణ మూర్తి యొక్క మఱియొక మహిమను చెప్పెదను.

శ్లో॥ అవంతికానామపురీ కాచిదస్తి మహీతలే ।
సర్వ సంపత్సమాయుక్తా సర్వసౌభాగ్య సంయుతా ।

తా॥ ఓ శౌనకాది మునులారా! భూతలమందు సమస్త సంపత్తులు గలదై సమస్త మంగళములు గలిగి నట్టి యవంతి యనునొక పట్టణము గలదు.

శ్లో॥ స్వాశ్రమాచార యుక్తానాం బ్రాహ్మణానాం వివేకినాం ।
క్షత్రియాణాం విశుద్ధానాం నీతిశాస్త్రాను గామినాం ।
అధఃకృత కుబేరాణాం వైశ్యానాం ధనసంపదా ।
బ్రహ్మశుశ్రూషణ ధియాం శూద్రాణాం శుద్ధచేతసాం ।

ఏతేషాంస్థాన భూతాయాం పుర్యామాస్తే పతివ్రతా ॥

తా॥ తమతమ యాశ్రమచార సంపన్ను లయిన వివేకులగు బ్రాహ్మణులకును, నీతిశాస్త్రము ననుసరించి నడుచు పరిశుద్ధులయిన రాజులకును, విశేష ధనసంపత్తు గలవారై కుబేరుని తక్కువగా చూచెడు కోమట్లకును, చిత్తశుద్ధి గలిగి బ్రాహ్మణ పరిచర్యయందా సక్తి గల బుద్ధిమంతులగు శూద్రులకును యిట్టి నాలుగు వర్ణములకు నునికిపట్టయిన యా యవంతియను పట్టణ మందొకానొక పతివ్రత యయిన స్త్రీ కలదు.

శ్లో॥ కౌముదీతి ప్రసిద్ధాఖ్యా కౌముదీవ మనోరమా ।
పుణ్యశీలా దయామూర్తిః కాచిత్సాధ్వీ వణిక్సుతా ।
విష్ణుపూజా పరానిత్యం శివపూజా పరాసతీ ।
మాతాపితృ విహీనాచ పుత్రసోదర వర్జితా ।
అనింద్య కర్మణా కాల యాపనం క్రియతే సదా ॥

తా॥ ఆ పతివ్రత యయిన స్త్రీ కౌముది యను నామముచే ప్రసిద్ధి గలదై నామమునకు సార్థకముగా వెన్నెల వలెనే ఆహ్లాదము చేయునదై పవిత్రమయిన స్వభావము గలదై దయా యుక్తురాలై పతివ్రతయై యొకానొక వర్తకుని కుమార్తెయైన శివవిష్ణ్వా రాధన యుక్తురాలై తల్లిదండ్రులు లేనిదై పుత్రులును అన్నదమ్ములును కూడ లేనిదై యా పట్టణమందుండి దూషితము గాని పనుల నాచరింపుచు సర్వకాలము గడుపుచుండెను.

శ్లో॥ జన్మాంతర కృతాత్పాపా ద్బాల్యవైధవ్య సంయుతా ।
శ్వశ్రూశ్వశురహీనాచ దేవరాది వివర్జితా ॥

తా॥ ఇంక నెట్టిగుణములు కలదంటిరేని పూర్వజన్మమున సంపాదించిన పాపమువల్ల బాల్యమందే వైధవ్యమును బొందినదై అత్తమామలు లేనిదై మఱుదులయిన లేనిదై యుండెను.

శ్లో॥ తథాఽపిలోకే మహతీ పుణ్యాత్మాచ పతివ్రతా ।
గుణాలవాలా సాధ్వీచే త్యాహుర్బుధ జనాస్సదా ॥

తా॥ ఆ రీతిగ సమస్త బంధుజన రహిత మయినది. గనుకనే స్వేచ్ఛావిహారమందు స్వాతంత్ర్యము గలదయినను లోకమందు తన్ను పండితు లందఱును మిక్కిలి పతివ్రత, సద్గుణములు గలది, గొప్ప స్వభావముగలది, సాత్త్విక గుణము గలదని యెల్లప్పుడు వచించునట్లు ప్రవర్తించెను.

శ్లో॥ ఏవంస్థితే తత్ర పుర్యాం సత్యనారాయణ వ్రతం ॥
కుర్వంతి కారయంతిస్మ పుణ్యాత్మానో మహాధియః ।

తా॥ ఇట్లుండగా ఆ పట్టణమునందు పుణ్యాత్ములయిన పండితులు సత్యనారాయణ వ్రతమును చేయించుట తాముచేయుట మొదలయినవి జరుపు చుండిరి.

శ్లో॥ యేయే కుర్వంతిసత్యస్య వ్రతం వాంఛితం సిద్ధిదం ।
తేషాంతేషాం వాంఛితార్థో భవిష్యతి తదాతదా ॥

తా॥ అట్లు జనుగుకాలమందు యెవరెవరీ సత్య నారాయణ వ్రతము జేసియుండిరో వారివారి కోరికలప్పుడప్పుడు జఱుగుచుండెను.

శ్లో॥ ఏవజగతి విఖ్యాతం వత్తాంతం శ్రుణ్వతీసతీ ।
సంతానహీనా జగతి వంధ్యాస్తే లోకవిశ్రుతాః ॥

తా॥ ఇట్లు జగమునందు ప్రసిద్ధమైన వ్యాపారమును పతివ్రతయైన యొకవంధ్యవిన్నదై లోకమందు సంతానము లేనివారు వంధ్య అని చెప్పఁబడుదురుగదా యనుకొనెను.

సూతః॥శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర బ్రాహ్మణీకా చిద స్తిహి ।
సత్యదేవ ప్రసాదేన పుత్రరత్న మజీజనత్ ॥

తా॥ ఇట్లు జరుగుచుండగ నా పట్టణమందొకానొక బ్రాహ్మణ చిన్నది కలదు. ఆమెకు సత్యనారాయణానుగ్రహముచే శ్రేష్ఠుఁడైన పుత్రుఁడొకడు కలిగెను.

శ్లో॥ తద్వృత్తాంతం నిశమ్యాసా వంధ్యాహరిమథామబ్రవీత్
హేసత్యదేవ హేనాథ మమతం దదాసిచేత్ ।
మదైశ్వర్యాను సారేణ తవపూజాం కరోమ్యహమ్ ॥

తా॥ ఆ వృత్తాంతము నీ గొడ్డురాలయిన చిన్నదివిని విష్ణువును గూర్చి యీ చెప్పఁబోవు ప్రకారము పలికెను. ఓ సత్యనారాయణ మూర్తీ! ఓ పాలకుడా! నాకు పుత్రుని కలుగ జేసిన యెడల నా సంపదకు తగినట్లు మీ పూజ చేసెదను.

శ్లో॥ ఇతి సంప్రార్థ్యవచసా వైశ్యపత్నీ మువాచహ ।
భోవైశ్యపత్నిత్వంచాపి ప్రార్థయేత్యాహ పుత్రకమ్ ॥

తా॥ ఈ ప్రకారమా వంధ్య వాక్యముచే ప్రార్థించి సమీప మందున్న యా కోమటి భార్యను గూర్చి ఓ వైశ్యపత్నీ, నీవును కుమారుఁడు కలుగునట్లు ప్రార్థింపుమని పలికెను.

శ్లో॥ ఇతిహేళనావాక్యేన చోదయామాన సతాంతదా ।
తదాకర్ణ్య వచస్తస్యాః పరిహాసన పూర్వకం ।
దదాసిచేజ్జగన్నాథ కరిష్యే వ్రతమద్భుతమ్ ।
ఇతిహేళనయావాక్య ముక్త్వా తూష్ణీంబభూవహ ॥

తా॥ ఇట్లు పరిహాసముచే దిక్కులేని యా కోమటి భార్యను ప్రోత్సాహ పఱచెను. పరిహాస యుక్తమయిన గొడ్రాలి వాక్యమును విని ఓ జగన్నాథుడా! పుత్రుఁడు కలిగిన యెడల సత్యనారాయణ వ్రతము చేసెదనని పరిహాసముగా పలికెను.

శ్లో॥ తావన్మాత్రేణ సంతుష్ట స్సత్యనారాయణ ప్రభుః ।
స్వప్నకాలేతయాసార్థం సంగతిం కృతవాన్హరిః ॥

తా॥ సర్వ సమర్థుఁడయిన సత్య నారాయణ మూర్తి ఇట్లు పరిహాసముచే ప్రార్థించిన మాత్రముననే సంతోషము కలిగిన వాఁడై స్వప్నమందా స్త్రీతో సంగమము సలిపెను.

శ్లో॥ ప్రాతరుత్థాయ సానారీ జ్ఞాత్వాతత్స్వప్న చేష్టితం ।
కిమిదం మహదాశ్చర్యం స్వప్న చేష్టాభయంకరీ ॥

తా॥ ఆ స్త్రీ సూర్యోదయకాలమున లేచినదై స్వప్నమందు జరిగిన వృత్తాంతమును దెలిసికొని యిదియేమి, గొప్పవియాశ్చర్యముగ నున్నది. స్వప్న వ్యాపారము బహుభయంకరముగా నున్నదనుకొనెను.

శ్లో॥ గర్భోత్పత్తిర్భవేన్నూనం తదాతు మమకాగతిః ।
పగలోక భయం నాస్తి త్విహలోక భయంభవేత్ ॥

తా॥ ఈ స్వప్నచర్యచే నిశ్చయముగా గర్భము కాగలదు. అట్లు గర్భవతి నయినప్పుడు నాకు గతి యేమి ? సాక్షాత్తుగా శ్రీ హరివల్ల నిట్టికార్యము గలిగి నప్పుడు పరలోకమందు భయము లేదు గాని యిహలోకమందు తప్పక భయముకలుగును.

శ్లో॥ ఏకాకినీవి భర్త్రాఽహం సర్వబంధు వివర్జితా ।
అపవాదార్ణ వతర్తుమశక్నోమి రమాపతే ॥

తా॥ ఆ విధముగా నాలోచించి ఓ విష్ణుమూర్తీ ! పెనిమిటి లేని దానన్నై సమస్త బంధువులులేని నే నొక్కదానను యీ యప వాదమను సముద్రమును దాటుటకు సమర్థురాలను గాను.

శ్లో॥ శరీరంమృత్యుసంయుక్తం మలాద్యైరపిదూషితం ।
అస్థిస్తంభం స్నాయుబద్ధం పినద్ధంచర్మణా ధ్రువమ్ ॥

తా॥ విచారించి చూచిన నీశరీరము జన్మముగల వస్తువులవల్ల మరణము గలదను వ్యాప్తిచే నెప్పటి కయిన మరణించునదే అట్లు చనిపోయినను ప్రస్తుత మనుభ వించుటకు తగినదేమో యని యాలో చించినచో మలమూత్రాదులచే నిండినదై యెముకలను స్తంభములు కలిగి స్నాయువులచే కట్టఁబడి చర్మముచే కప్ప బడి యున్నది. ని శ్చ యః ము.

శ్లో॥ అస్థిరం మాంససంయుక్తం క్షణభంగురమధ్రువమ్ ।
ఏపద్దేహేకథంప్రీత్యా పరివాదధురాం వహే ॥

తా॥ ఇంక యెముకల తోను, మాంసము తోను కూడినదై క్షణములో నశించు స్వభావము గలది కనుక నస్థిరమైన యీ దేహమును కాపాడు ప్రేమతో స్థిరమయిన యీ యపవాదమను భారము నెట్లు వహించెదను.

శ్లో॥ తస్మద్ధాలాహాలంపీత్వా విస్సృజామ్యధ్రువాంతనుం ।
ఇతి నిశ్చిత్యమనసా విషం సంగృహ్యాయత్నితః ॥

పాత్రేసంస్థాప్య తత్పాతుం ప్రయత్నం కుర్వతీసతీ ॥

తా॥ ఆ హేతువుచే నీ యపవాదమును బోగొట్టు కొనుటకు విషపానము చేసి యస్థిరమయిన యీ దేహమును చాలించెదనని మనస్సున నిశ్చయ పఱచి విషమును ప్రయత్నముచే సంపాదించి యొక పాత్రయందుంచి త్రాగుటకు ప్రయత్నము చేయుచుండెను.

శ్లో॥ ఏవంస్థితేవిష్ణుమాయా రూపానిద్రాసమాగతా ।
ఆ వృత్యతాంచ ప్రజ్ఞాంతు చకారమహతీబలాత్ ॥

తా॥ ఇట్లు వ్రతముందుండగ విష్ణుమాయా స్వరూపు రాలయిన నిద్రాదేవి వచ్చినదై స్త్రీ నావరించి తెలివిలేని దానిగ జేసెను,

శ్లో॥ తత్కాలేసత్యదేవేన పాత్రంగరళ పూరితమ్ ।
హృతంపశ్చాత్ప్రబుద్ధాసా రురోదబహుధాభృశమ్ ॥

తా॥ అట్లు నిద్రాయుక్తు రాలయిన కాలమందు సత్యనారాయ ణునిచేత విషముతో నిండిన పాత్రనపహరించ బడెను. పిమ్మట కొంత తడవునకు నిద్ర మేల్కాంచినదై యా చిన్నది మిక్కిలి దుఃఖమును బొం దె ను.

శ్లో॥ అనేకశోఽనేకధాతు మృతౌయత్నపరాఽభవత్ ।
అనేకశోఽనేకధాతు కృతంవిఘ్నం మహాత్మనా ॥

తా॥ ఇట్లు జరిగిన పిదప ననేక మార్లు అనేక ప్రకారములుగా మృతినొందుటకు ప్రయత్నించెను. ఆ సత్యనారాయణుడును అనేక పర్యాయములనేక రీతులుగ నా ప్రయత్నమును విఘ్నము చేసెను.

శ్లో॥ విఘ్నైరప్రాప్తమరణా మనసాయిత్యచింతయత్ ।
అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మశుభాశుభమ్ ॥

తా॥ ఈ విధముగ విఘ్నముల చేత లభింపని మృతిగలదై మనస్సున నిట్లాలోచన చేసెను. జన్మాంతర కృతమయిన కర్మము మంచిదయినను చెడుదయినను అనుభవించియే తీరవలయును.

శ్లో॥ నాభుక్తం క్షీయతేపాపం కల్పకోటిశతైరపి ।
హరిణాపిహరేణాపి బ్రహ్మణాపి సురైరపి ।

లలాట లిఖితా రేఖా పరిమార్ష్టుం నశక్యతే ॥

తా॥ పాపము నూఱు కోట్లు కల్పములయినను అనుభవింపక తప్పదు. ఇంతయేల, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశులయిన దేవతలయిన నుదుట వ్రాయుగీతను తప్పించ లేరు.

శ్లో॥ ఇతిశాస్త్రం సమాలోచ్య స్వస్థచిత్తా బభూవహా ।
తతః ప్రభృతికాలేన గర్భచిహ్నే స్ఫురంతిహి ॥

తా॥ ఈ రీతిని శాస్త్రముల నాలోచించి స్థిర చిత్తురాలై యుండెను. అది మొదలు కొంతకాలమునకు గర్భిణీ లక్షణములు కాన్పించెను.

శ్లో॥ మిథోమిథశ్చతద్వార్తా తత్రతత్ర శ్రుతాఖిలు ।
ఇతికేచిద్వదంత్యత్ర సమయేకేచిదాగతాః ।
వ్రజంతి కర్ణౌ రంధ్రౌచి సంపిధాతాత్రి శీఘ్రతః ॥

తా॥ ఇట్లు జరుగు కాలమందు కొంత మంది వచ్చినవారై యొకరి కొకరు నీ వృత్తాంతమునే జెప్పుకొను చున్నారని చెప్పిరి. మఱియొక సమయమ్మందు కొంతమంది వచ్చి యీ వార్తను విని చెవులు మూసికొని త్వరగా వెళ్ళు చుండిరి.

శ్లో॥ కేచిద్వందతినానారీ దృఢచిత్తా పతివ్రతా ।
తత్రేదృశీకదాజాతా నకదా పీతినిశ్చయమ్ ॥

తా॥ కొందఱు ఈ స్త్రీ మిక్కిలి దృఢమయిన చిత్తము గల పతివ్రత. ఈమె యందిట్టివార్తయెన్నడుకలిగియుండదు. నిశ్చయమనిరి.

శ్లో॥ ఇత్యాది జనవార్తాసు ప్రవృత్తాసు తదాతదా ।
ప్రస్ఫుటందౌహృదం చిహ్నం దృష్ట్వాసర్వే మహాజనాః ।
చింతమానాస్తుతే సర్వే తూష్ణంభూతా స్తదాఽభవన్ ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము జనుల వార్తలప్పుడప్పుడు జఱుగుచుండగా సమస్తజనులు స్ఫుటమయిన గర్భిణీ చిహ్నమును చూచి కొంత తడవు విచారించిన వారై యూరకుండిరి.

శ్లో॥ గతేషునవమాసేషు దశమేమాసి కౌముదీ ।

సహస్రసూర్యసంకాశం సుందరం మదనోపమం ।
అసూత బాలకం వంద్యం వ్యోమ్నోమధ్యగ తేరవౌ ॥

తా॥ అంతట నవమాసంబులు వెళ్ళిన పిమ్మట పదవ మాస మందు ఆ కౌముదీయను కోమటి చిన్నది వెయ్యి సూర్యుల కాంతితో ప్రకాశింపుచున్న మన్మథుని బోలియున్న సౌందర్యముగల సర్వజన వందనీయుఁడగు పుత్రుని సూర్యుఁడాకాశ మధ్యమును బొంది యుండగా ప్రసవించెను.

శ్లో॥ దేవదుందుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాచ్చ్యుతా ।
సంజ్ఞానాం హృది బభూవాద్భుతా ప్రీతిరంజసా ॥

తా॥ ఆ ప్రసవ కాలమందు సత్యదేవుని మహిమచే కలిగిన వాఁడగుటచే దేవ వాద్యములు మ్రోగినవి. సత్పురుషుల యొక్క హృదయమందాశ్చర్యకరమయిన ప్రేమశీఘ్రముగా కలిగెను.

శ్లో॥ అక్షర స్వీకృతిం తస్య వర్షే పంచమ సంజ్ఞకే ।
కారయామాస తన్మాతా గురుణైవ ముదాసతీ ॥

తా॥ అట్లు జన్మించిన యీ పిల్లవానికి ఐదవసంవత్సరమురాగా నా పిల్లవాని తల్లిసంతోషముతో గురువుతో అక్షరాభ్యాసము చేయించెను.

శ్లో॥ విద్యారంభ తతశ్చక్రే గురుశ్శిష్యేఽతివత్సలః ।
సకృన్నిగదమాత్రేణ సర్వవిద్యా విశారదః ॥
అభూత్పరమకారుణ్య మూర్తినా గురుణాసమః ॥

తా॥ ఆ రీతిగా నక్షరాభ్యాసమయిన తర్వాత గురువు శిష్యుని యందలి ప్రేమ గల వాఁడాయెను. గురువు ఒక్క పర్యాయము మాత్రమే చెప్పిన వాఁడగుచుండగా సర్వవిద్యలయందు నేర్పుగలవాఁడై మిక్కిలి కరుణారూపుఁడై గురునితో సమానమయినవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వా జజ్ఞనాస్సర్వే లేభిరే హర్షముత్తమం ।
చక్రిరే దుర్జనాస్సర్వే ఉపహాసం పరమఘాతుకమ్ ॥

తా॥ సజ్జనులు పెనిమిటిలేని స్త్రీకి కలిగిన యీ పిల్లవాని జూచి

యీ చిన్నవాఁడు దైవ ప్రసాదముచే కలిగినవాఁడు. మహానుభావుడని తెలిసికొని మిక్కిలి సంతోషముతో నుండిరి. కొందఱు దుష్టులు జ్ఞానములేని మిక్కిలి చెడ్డదైన యసూయభావము నవలంబించిరి.

శ్లో॥ రండాపుత్రోఽయ మిత్యాహుర్బాలకం గుణజాలకం।
పితర్యస్వర్గతే పశ్చాత్త్వంజాతో సిత్యానామక ।

తా॥ అట్లు అసూయాభావముగలవారై మంచి గుణములుగల యీ పిల్లవానిని ఇతఁడు రండకు కలిగిన వాఁడని అనుచుండిరి. ఇట్లా పిల్లవానితో పలికి నీవు నీ తండ్రి చనిపోయిన తర్వాత కలిగితివి నీ యజ్ఞానమేమి తెలిసికొన లేకుంటివిగదా యని పలికిరి.

శ్లో॥ జానాసిచేత్పితా కుత్రవర్తతే వదనామకిం ।
వదస్వనోచేద ద్యైవ శిరోనత్వా వ్రజాధమ ॥

తా॥ లేక తండ్రి నెఱిఁగిన వాడవయిన యెడల నీతండ్రియెచ్చట నున్నవాఁడో యతని నామధేయమేమో చెప్పుము. అట్లు చెప్పని యెడల తలవంచుకొని యింటికి వెళ్ళుము. ఓ అధముడా యనిపలికిరి.

శ్లో॥ ఇతిబ్రువత్స్వసత్స్వేషు రోషవిస్మిత మానసః ।
పునర్నిగృహ్ణంతతోక్రోధం శాంతోఽభూదయమర్భకః ।

తా॥ దుష్టజనులీ ప్రకారము పలుకుచుండగా రోషాశ్చర్యములు కూడిన మనస్సుగలవాఁడైయీ పిల్లవాడు వచ్చిన కోపమును కనబఱచక శాంతిగలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ వరాటికాదిక్రీడాసు సర్వేషాముత్తమోత్తమః ।
నానాశాస్త్ర ప్రసంగేషు విజయీబహుసంసది ॥

తా॥ ఆ చిన్నవాడు గవ్వలాడుట మొదలగు నాటల యందు అందఱిలో శ్రేష్ఠుడగుచు ననేకమాఱులు సభల యందనేక శాస్త్ర ప్రసంగముల యందు జయము కలిగి యున్నవాడు.

శ్లో॥ భీమవన్మల్లయుద్ధేషు ప్రతి మల్లవిభీషణః ।
ఈర్ష్యయా దుష్టమనసో హంతుమారభిరేచతమ్ ॥

తా॥ ముష్టియుద్ధముల యందు భీముని వలె శత్రువులయిన

జెట్టీలకు భయముకు చేయువాడు. ఇట్లుండగ దుష్టులు సహించని వారై యా చిన్నవానిని చంపుటకు ప్రయత్నించిరి.

శ్లో॥ కదాచిత్సుప్తి కాలేతు పాదాబద్ధ్వాజలేఽక్షిపన్ ॥
తద్బంధచ్ఛేదనంకృత్వా తీరంప్రాపాతి శీఘ్రతః ॥

తా॥ అట్లు ఆ దుష్టులు చంపనిచ్ఛతో నొకానొక కాలమందు పాదములను కట్టి నదీజలమందు పడవైచిరి. అట్లు పడవేయఁగా నా బంధముల తెంచుకొని త్వరలో నదీతీరము చేరెను.

శ్లో॥ విషందదుర్దుష్ట చిత్తాః కేచిత్కుంతేన తాడితాః ।
కేచిద్దావాగ్ని మధ్యస్థం కారయామాసురర్భకమ్ ॥

తా॥ ఆ చిన్నవానికి కొంతమంది దుష్టులు విషము పెట్టిరి. కొంతమంది బల్లెములచే పొడిచిరి. కొంతమంది వనాగ్నియందుంచిరి.

శ్లో॥ విద్యావినిర్జితాస్సంతో ఘాతుకంకర్మచక్రిరే ।
దుష్టాత్మభిః పీడితోఽపి నాపాయంప్రాప్తవాన్సుధీ ॥

తా॥ ఆ చిన్నవాని విద్యలచే జయింపఁబడి యీ రీతిగ ననేక దుష్టకర్మలను చేసిరి. ఇట్లు దుర్మార్గులచే పీడింపఁబడియు నాతడు అపాయమును బొందని వాడాయెను.

శ్లో॥ పాపాత్మభిఃకృతంకర్మ నిష్ఫలం యాతిదుష్టవత్ ॥

తా॥ పాపులచే చేయబడు కర్మము దుర్బుద్ధిగల మనుజునివలె ఫలము లేనిది కనుక నా చిన్నవాని కపాయము కలుగక పోయెను.

శ్లో॥ తదంబాంకౌముదీనామ్నీం నిత్యంహేళన పూర్వకం ।
రండాచకులటాలజ్జా హీనాసాకత సాధ్వసా ।
ఉన్నమయ్యముఖలోకే కథంసంచర తీత్యహో ।
వదంతిలోకాస్తత్రస్థాః పామరాః క్రూరవృత్తయః ॥

తా॥ ఇట్లుండగా నా పట్టణమందు దుష్టవృత్తిగల జ్ఞానములేని జనులు ఆ చిన్నవాని తల్లిని కౌముదియను పేరుగల దానిని యిది పెనిమిటి చనిపోయిన తర్వాత గర్భముచేసి కొనినది రంకులాడి, సిగ్గు నువిడిచి భయములేనిదై లోకమందు తలయెత్తుకొని తిరుగుచున్నది.

ఎంత ఆశ్చర్యము అని పలుకుచుండిరి.

శ్లో॥ అయంకుమారోబలవాన్ విద్యావాన్గుణవాన్ఖలు ।
చతుష్షష్ఠికళాదక్షో వాణిజ్యేచాతి బుద్ధిమాన్ ॥

తా॥ ఈ చిన్నవాడు బలవంతుడును, విద్యగలవాడును, గుణముగలవాఁడును అఱువదినాలుగు విద్యల యందు సమర్థుఁడును వర్తకమందు నేర్పుగలవాఁడునై యుండెను.

శ్లో॥ పకీవాద స్తస్యలోకే బలవాన్జాయతేఽన్యవత్ ।
కథంనివృత్తిస్తస్యస్యా దిత్యాలోచ్యచ పండితైః ।
తాంస్తాన్గ్రామస్థితాన్సర్వాన్ సమాహూయసభాకృతా ॥

తా॥ ఇట్లుండ యిదియేమి, లోకమందు పామరునికి బోలె పండితుండయిన యీ చిన్నవానికి అపకీర్తి బలముగు చున్నది. ఈ యపకీర్తి యెట్లు నశించునని యాలోచించి గ్రామము ముందు జనులను పిలిపించి పండితులు సభ చేసిరి.

శ్లో॥ తస్యాంసభాయాం కేచిత్తు కౌముదీ గుణశాలినీ ।
తస్యామేవాపవాదోఽ యంజాయతే జనసంసది ॥

తా॥ అట్లు సభను చేయఁగా నాసభయందు కొందఱు యీ కౌముదియను చిన్నది మిక్కిలి గుణవంతురాలు. అట్టి గుణవంతురాలయిన యీమెకపకీర్తి జనులయందు పుట్టినది.

శ్లో॥ దైవానుగ్రహ మాత్రేణ సుతోత్పత్తిర్భవిష్యతి ।
మాతుర్భీమక వేల్నార్యాః పుత్రోత్పత్తిశ్చనశ్రుతా ॥

తా॥ దైవానుగ్రహముచేత పుత్రులు కలుగుట లోకమందు కలదు. దానికి దృష్టాంత మేమనిన, "భీమకవియను" వానితల్లికి యీ కవికలిగిన వాత మీచే వినఁబడలేదా.

శ్లో॥ కోలాహలస్య పత్న్యాంతు పుత్రోఽభూత్ జ్ఞానవాన్శివాత్ ।
కణికోవిధవాజ్జాతః ప్రసాద చ్ఛూల పాణినః ॥

తా॥ కోలాహలుఁడను వాని భార్యయందు శివానుగ్రహము వలన జ్ఞానము గలపుత్రుఁడు కలిగెను. కణికుఁడనువాఁడు శివునియను

గ్రహాము వలన విధవయందు కలిగెను.

శ్లో॥ తస్మాదస్మాదపి గ్రాహ్యాః కథంవదతభోజనాః ।
ఇత్యాహుః పరభీతేన మనసా తత్రసంస్థితాః ॥

తా॥ కావున నో జనులారా ! ఆమె యందపవాద మెట్లుండునో చెప్పుడీయని పరలోకభయముగల మనస్సుతో నా సభయందుండు జనులు పలికిరి.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వా నిర్గుణోనామ సభాయాం కశ్చిదుస్థితః ।
ధర్మాత్మా నస్సత్యపరా యూయంపరమనిందకాః ।
ఈర్ష్యాసూయ విహీనాశ్చ పరోపకృతిశాలినః ॥

తా॥ అట్లు కొందఱు చెప్పిన వాక్యమును నిర్గుణు డనువాడువిని సభయందు లేచినవాఁడై మీరందఱు ధర్మాత్ములు, సత్యవాదులు, కోపము లేని వారు, పరుల మేలును సహించు వారు పరుల కుప కారము చేయువారు.

శ్లో॥ తథాన్వహందురాత్మాచ నిందకః పరపంచకః ।
యమలోకస్య సంచారో మమాస్తి భవతాంనవా ॥

తా॥ మీరలటువంటి వారలగుదురు గాత. నేను దుష్టుడను. పరులను నిందించు వాఁడను, వంచన సేయు వాఁడను యముని లోకమందు సంచారము చేయువాఁడను. మీరట్టివారు కారు.

శ్లో॥ ఏషావేశ్యాసమావృత్యా దుర్భగా దుష్టచారిణీ ।
సర్వదా కౌముదీత్యాజ్యా సందేహోనాస్తి భోజనాః ॥

తా॥ ఈ కౌముది యను చిన్నది నడవడిక చేత వేశ్యతో సమానమైనది. దౌర్భాగ్యురాలు. దుష్ట సంచారము గలది ఓ జనులారా ! ఏ విధమున నయినను నీమె విడువఁ దగినది. సందేహము లేదు.

శ్లో॥ తస్మామోచ్చారణానర్హా తయాకిం పాపచేతసా ।
ఇత్యుదీర్య సభామధ్యే కేషాంచిత్కర్ణ గోళకే ।
మంత్రయిత్వాతదాతాంస్తాన్ సంఘీకృత్వా వతిష్ఠకే ॥

తా॥ దీని నామముకూడ తలంప కూడదు. పాపబుద్ధి గల దానితో మాకేమి అనిపలికి సభామధ్యమందు కొందఱితో నాలోచించి యప్పుడు కొంతమందిని తనపక్షము చేర్చుకొని యుండెను.

శ్లో॥ ఏవంతిష్ఠతి వైశ్యేచ నిర్గుణో నామకేఖలే ।
దద్భార్యాశీల సంపన్నా కమక్షీలాతి పిశ్రుతా ।
తాందృష్ట్వాగృహమధ్యేతు దాసీభ్రాంతిమ వాపసః ॥

తా॥ ఈ రీతిగ దుష్టుఁడయిన నిర్గుణుఁడను కోమటి కక్ష నవ లంబించి యుండగ పాతివ్రత్యస్వభావముగల కమలాక్షియను పేరుగల తనభార్యను తనగృహమందు చూచిన వాఁడై యా కోమటి దాసియను భ్రాంతి కలఁవాడాయెను.

శ్లో॥ కిమిదం గృహమధ్యస్థా కథయామాస దుర్భగే ।
ఇత్యుక్త్వా తచ్ఛిఖాం గృహ్ణాప్పాదేనాయడయత్తదా ॥

తా॥ అట్లు భ్రాంతికల వాఁడై యిదియేమి. ఓ దౌర్భాగ్యురాలా! ఏలగృహ మధ్య మందుంటివి చెప్పుమని దాని కొప్పును పట్టుకొని కాలితో తన్నెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వాప్రాణనాథంసా దౌవారికభ్రమంయయౌ ।
హస్తవర్త్యం కుశేనాశు తాడయామాసతంముహుః ॥

తా॥ ఆ సద్వృత్తిగలభార్యయు పెనిమిటినిజూచి ద్వారమందు కావలి యుండు వాడను భ్రాంతికలదై హస్తమందుండు నంకుశముతో నతనిని వేగముతో కొట్టినది.

శ్లో॥ కాత్వంనీచకులేజాతా మద్గేహంతః ప్రవిశ్యసి ।
దౌవారికాధమత్వంకో మాంతాడయసి నిష్ఠురమ్ ॥

తా॥ నీ వెవతవే నీచ కుల మందు పుట్టి నా గృహము లోనికి ప్రవేశించితివని నిర్గుణుఁడనఁగా నతనిభార్య ద్వారపాలకులలో నధముఁడవయిన నీవెవ్వఁడవు నన్ను కఠినముగా కొట్టెదవని పలికెను.

శ్లో॥ ఇత్యూచమానౌ తౌదృష్ట్వా వీథ్యాం వీథ్యాం ప్రవిశ్యచ ।
హస్తాభ్యాం పాదయుగ్మేన తాడయామాసతుర్భృశమ్ ॥

తా॥ ఈ రీతిని ఒకరికొకఱు ప్రాగల్భ్యముతో పలుకుకొనుచు పత్రి వీధియందు ప్రవేశించి చేతుల తోడను కాళ్ళ తోడను మిక్కిలి కొట్టుకొనిరి.

శ్లో॥ రండేతి రండా పుత్రేతి వాగ్వ్యాపారంచ కుర్వతౌ ।
కేశాకర్షణ సంరంభౌ ముష్టిఘాత సమన్వితౌ ।
దండప్రహారణౌ క్రుద్ధౌ నఖఘాతైశ్చ రంజితౌ ।
పరస్పర మజానంతౌ దంపతీ దృష్ట వాన్జనః ॥

తా॥ అట్లు కొట్టుకొనుచు రండ రండాపుత్రియను వాక్కులను పలుకుచు జుట్టుపట్టుకొని యీడ్చుకొనుచు, పిడికిలి గుద్దులు గుద్దుకొనుచు కఱ్ఱలతో కొట్టుకొనుచు గోళ్ళతో గిచ్చుకొనుచు కోపము గలవారై యొకరి నొకఱు తెలిసికొన లేక తిరుగు చున్న దంపతులను గ్రామమందుండు జనులు చూచిరి.

శ్లో॥ కిమిదంమహదాశ్చర్యం హేతుకేనచాభవత్ ॥
కలావతీమహాసాధ్వీ కమలాక్షు పతిప్రియా ॥

తా॥ అట్లు చూచి యిది యేమి గొప్ప యాశ్చర్యము! ఏ హేతువువల్ల కలిగినది. కలియుగమందీ కమలాక్షి యనునది బహు బుద్ధి కలదై పతివ్రతయై పెనిమిటి యందలి ప్రేమకలిగి యున్నది.

శ్లో॥ నిర్గుణఃక్రూరచిత్తోఽపి కీర్తిమాన్లోక విశ్రుతః ।
ఏతయోఃప్రాకృతం కర్మచేత్థం ఫలతి నాన్యథా ॥

తా॥ నిర్గుణుడనువాడు కఠిన మనస్సుకలవాడయినను గొప్ప కీర్తిగలవాడై, లోకమందలి ప్రసిద్ధుడయి యుండెను. వీరిద్దటి కిట్లు సంభవించ వలసినది కాదు. వీరిద్దఱకు పూర్వ జన్మార్జిత దుష్కర్మమిట్లు పరిణమించినది. మఱియొక కారణ మేమియు లేదు.

శ్లో॥ ఇత్యాలోచ్యజనాస్సర్వే పూర్వేద్యుస్తస్య చేష్టితం ।
కౌముదివిషయే క్రూరవాక్యం స్మృత్వాతతఃపరమ్ ॥

తా॥ సర్వజనులిట్లాలోచించి పూర్వదినము జఱిగిని కౌముదీ యనుచిన్నదాని విషయమై పలికిన కఠినవాక్యమును తలచిన పిమ్మట.

శ్లో॥ ఆహూయకౌముదీంపుత్ర విషయంవాక్యమబ్రువన్ ।
మాతఃకథయ పుత్రస్య వృత్తాంతం జనసంసది ॥

తా॥ కౌముది యను నామెను పిలిపించి పుత్రుని గూర్చి యొకానొక ప్రశ్న జేసిరి. అది యేమనిన నీ మహాజన సభయందు ఓ తల్లీ! నీ కుమారుని గూర్చి వాస్తవమైన వృత్తాంతము జెప్పుమనిరి.

శ్లో॥ యథార్థం వదనిశ్శేషం నభీఃకార్యాత్వయానఘే ।
ఇత్యుక్త్వాసా మహాసాధ్వీ వక్తుమారభతేతదా ॥

తా॥ నీకేమియు భయము లేదు. సత్యముగా వృత్తాంత మంతయు చెప్పుమని యా పతివ్రత సభయందడుగ బడినదై అప్పుడు చెప్పుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణ్యాఃపరిహాసార్థం వాక్యంశ్రుత్వాఽహమబ్రువం ।
మమాశుపుత్రోహే సత్యనారాయణ మహాప్రభో ।
పశ్చాద్వ్రతం కరిష్యామీ త్యుక్త్వా తూష్ణీంవసామ్యహమ్ ॥

తా॥ ఓ మహామహులారా! నేనొక బ్రాహ్మణ స్త్రీ యొక్క పరిహాసవాక్యమును విని యీ దిగువ రీతిగా పలికితిని. ఓ సత్యనారాయణ మూర్తీ! మహానుభావా! నాకు కుమారుఁడు కలిగి నట్లయిన పిమ్మట నీ వ్రతము తప్పక చేసెదనని పరిహాసముగ పలికి యూరకుంటిని.

శ్లో॥ తావన్మాత్రేణ సత్యస్య ప్రసాదాద్గర్భిణీ సతీ ।
తత్కాలే మరణోపాయా బహువారం మయాకృతాః ॥

తా॥ అంతమాత్రముననే సత్యనారాయణానుగ్రహము గలిగి గర్భవంతురాలయితిని. అట్టికాలమందు నా చేత అనేక మాఱులు మరణోపాయములు చేయబడినవి.

శ్లో॥ తేసర్వే మరణోపాయాస్తేన దేవేనవారితాః ।
తతఃపరం మనఃకృత్వా శిలారూపాం వసామ్యహమ్ ।

తా॥ అట్లు నాచే చేయఁబడిన 'మరణోపాయముల నన్నింటిని ఆ సత్యదైవుఁడు విఘ్నములచే నివారించెను. అటుపిమ్మట మనస్సును రాయి చేసికొని యుంటిని.

శ్లో॥ కుమారోదయమారభ్య భవద్భిర్జ్ఞాయతేఽఖిలం ।
ఏపస్మాదస్య వృత్తాంతం నజానామి సభాసదః ॥

తా॥ పిమ్మట పుత్రోత్పత్తి కలిగినది మొదలు జఱిగిన వ్యాపారము మీకు విశదమే కదా. ఇంతకు తప్ప మఱియొక వ్యాపారమును నేనెఱుగను ఓ సభ్యులారా యని విన్నవించెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వా విరరామాసౌ వాక్యం వాక్యవిచక్షణా ॥
శ్రుత్వాతు కౌముదీవాక్యం పరంవిశ్వాసమాయయుః ॥

తా॥ పలుకుటయందు నేర్పుగల కౌముది యను చిన్నది యీ రీతిని వాక్యమును వచించి విరమించెను. సభాజనులా కౌముదీ వాక్యమును విని మిక్కిలి నమ్మిక కలవారైరి.

శ్లో॥ కమలాక్షీ నిర్గుణశ్చ దంపతీ ప్రకృతింగతౌ ।
ఇదానీ మేవతాభ్యాం చేతా౯యిష్యా మహేవ్రతమ్ ॥

తా॥ ఈ కమలాక్షియు నిర్గుణుఁడను దంపతులు పూర్వస్థితిని బొందినయడల నిప్పుడే వారిచే సత్యనారాయణ వ్రతముచేయింపగలము.

శ్లో॥ ఇత్యుదీర్య జనాస్సర్వే పశ్యంతో దుష్టదంపతీ ।
జ్ఞాత్వాఽజ్ఞానాత్కృతం కర్మశిరోనత్వాఽపతుర్గృహమ్ ॥

తా॥ ఇట్లు పలికి జనులందఱు చూచుచుండఁగా దుష్టస్వభావము గల యాదంపతులీ కృత్యమును తెలియక చేసినదానిని తెలిసికొని తలవంచుకొని సిగ్గుచే గృహము ప్రవేశించిరి.

శ్లో॥ సంఘీభూయజనాస్సర్వే నిర్గుణంచేద మబ్రువ౯ ।
వ్రతంసత్యస్య దేవస్య కురుశీఘ్రమ తంద్రితః ॥

తా॥ పిమ్మట జనులందఱు గుమికూడి ఓ నిర్గుణుఁడా! తొందర లేనివాఁడవై త్వరగా సత్యనారాయణ దేవుని వ్రతముమ జేయుమనిరి.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాజనవాక్యంతు తదాచక్రే వ్రతోత్తమం ।
కౌముదీ ధైర్య మాపన్నా వ్రతంకర్తుంసముద్యతా ॥

తా॥ నిర్గుణుఁడను వాఁడు జనుల యొక్క వాక్యమును విని అప్పుడు శ్రేష్టమయిన సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెను కౌముదియు

నపవాదము తప్పినది గదాయని ధైర్యము గలదై సత్యనారాయణ వ్రతమును జేయుటకు ప్రయత్నము గలదాను.

శ్లో॥ సర్వాన్బంధూన్సమాహూయ వ్రతమాచరితంత్వయా ॥
వ్రతావసానే కేచిత్తు ప్రసాదగ్రహణం కథం ।
ఇతిసందిహ్యతత్రస్థా నోచుర్భయా సమన్వితా ॥

తా॥ సమస్త బంధువులను బిలచి ఆ కౌముది యను చిన్న దానిచే వ్రతము చేయఁబడినది. అట్లు వ్రతము జఱిగిన తర్వాత కొందఱు ప్రసాదమును గ్రహించుట యెట్లు అని సందేహము కలిగి యింతకుముందు జఱిగిన నిర్గుణుని వ్యాపారము వల్ల కలిగిన సందేహ మును భయముచే వెల్లడిచేయక యూరకుండిరి.

శ్లో॥ తత్రాంతరేతి గంభీరం వాక్యంగగనమండలాత్ ।
కౌముద్యాయద్యదుక్తం హితత్తత్సత్యంనసంశయః ।
విశ్వాసం యస్యమనసి నాస్తి తత్సర్వ సంపదః ।
హరిష్యేఽత్రన సందేహా ఇత్యశ్రావి మహాద్భుతమ్ ॥

తా॥ ఇట్లుండగా నాకాసమునుండి కౌముదియను చిన్నదానిచే నేది చెప్పఁబడినదో యదియంతయు నిజము. సంశయము లేదు. ఎవని మనస్సున నమ్మకము లేకుండానో వాని సమస్త సంపత్తుల నపహ రించెదను. ఈ విషయము సందేహములేదని మిక్కిలి ఆశ్చర్యముగా వినఁబడినది.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వా సకలావాణీం జనాస్సంతోషమాయయుః ।
నిర్గుణోనామ వైశ్యోఽపి పరాంప్రీతమవాపసః ॥

తా॥ ఆ యాకాశవాణి యొక్క వాక్యమును సంపూర్ణముగా విని సభాజనులు సంతోషమునుబొందిరి. ఈ నిర్గుణుఁడును కోమటియు మిక్కిలి ప్రేమను బొందెను.

శ్లో॥ కౌముదీసూనవేస్వస్య సుతాంప్రీత్యాచదత్తవాన్ ।
స్నుషాపుత్రసమాయుక్తా కౌముదీవిరరాజసా ॥

తా॥ ఆ నిర్గుణుఁడనువాడు కౌముది యొక్క కుమారునికి

తన పుత్రికను సంతోషముతో నిచ్చి వివాహము చేసెను. కౌముది యనుకోమటి చిన్నది కోడలితోను కుమారునితోను కూడి మిక్కిలి ప్రకాశించుచున్నది.

శ్లో॥ బుభోజ సర్వభోగాంశ్చాఽవసానే హరిమందిరమ్ ।
ప్రాప్యకల్పముషిత్వాచ తతః కైలాసమన్వగాత్ ॥

తా॥ పిమ్మటభూలోకమందే సమస్త భోగముల ననుభవించి దేహాంతమందు వైకుంఠమును జేరియొక కల్పకాలముండి యంతట కైలాసమును బొందెను.

శ్లో॥ తత్రస్థిత్వా కల్పమేకం జగామబ్రహ్మణఃపదం ।
తత్రానుభూయతద్భోగాన్ విముక్తింయాతిబ్రహ్మణా ॥

తా॥ ఆ కైలాసమందు ఒక కల్పమునుండి బ్రహ్మలోకము వచ్చి చేరెను, ఆ బ్రహ్మలోకమందు కొంతతడవు భోగముల ననుభవించి బ్రహ్మతోగూడ ముక్తిని బొందెను.

శ్లో॥ యఇదం శృణుయాన్నిత్యం భక్తియుక్తేన చేతసా ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా హ్యంతేస్వర్గమవాప్నుయాత్ ॥

తా॥ ఈ కథను యెవరు భక్తిగల చిత్తముతో వినునో వారు యీ లోకమందు సుఖముల ననుభవించి దేహాంతమందు స్వర్గమును జేరుదురు.

శ్లో॥ యేమూఢానిందతేఽధ్యాయ మిమంలోకేషువిశ్రుతం ।
స్వర్గలోకస్థితాస్తస్య పూర్వేనారకినోఽభవన్ ॥

తా॥ మూఢుడయిన యెవడు లోకమందు ప్రసిద్ధమయినయీ యధ్యాయమును నిందచేయునో వానియొక్క స్వర్గమందున్న పూర్వు లందఱు నరకమును బొందెదరు.

ఇతి నవమోఽధ్యాయ సమాప్తః.

ఇతి స్కాందపురాణే రేవాఖండే సూత శౌనక సంవాదే
సత్యనారాయణ వ్రతకల్ప సమాప్తః

శ్రీ సత్యనారాయణ అష్టోత్తరమ్.

ఓం శ్రీసత్యనారాయణస్వామినేనమః
సత్యవ్రతాయ
సత్యవరాయ
సత్యసన్ధాయ
సతాంగతయే
సత్యేశాయ
సత్యసంకల్పాయ
సత్యచారిత్రలక్షణాయ
సత్యధియే
వైకుణ్ఠమన్దిరాయ ౧౦
ఆయుఃప్రదాయై
అష్టైశ్వర్యప్రదాయై
లక్ష్మీనాయకాయై
దుస్స్వప్నధ్వంసకాయ
సుస్వప్నఫలదాయకాయ
మౌక్తికమాలికాయ
మన్దారచాంపేయమాలినే
రత్నాభరణముద్రితే
చన్ద్రశ్రీఖణ్డవేషవతే
చక్రిణే ౨౦
శఙ్ఖినే
కౌస్తుభదీప్తిమతే
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షస్కాయ
లక్ష్మీసంశ్రితహృత్కటాయ
నీలోత్పలనిభాకారాయ
కస్తూరితిలకాఞ్చితాయ

ఓం ఝషాంగవతేనమః
సోమకప్రాణహారిణే
ఆనతామ్నాయాయ
అబ్ధిసఞ్చరాయ ౩౦
దేవాసురవరస్తుత్యాయ
పతన్మన్దరధారకాయ
కచ్ఛపాఙ్గాయ
పయోనిధివిమన్థకాయ
అమరామృతసన్ధాత్రే
హిరణ్యాక్షవిదారిణే
యజ్ఞాయ
లీలాక్రోడాయ
ప్రతాపవతే
దణ్డకాసురవిధ్వంసినే ౪౦
వక్రదంష్ట్రాయ
నృసింహాయ
జాలాకరాళవదనాయ
స్రుఖాస్తంభోద్భవాయ
హిరణ్యకోరస్థలభిన్నకాయ
సింహాముఖాయ
ప్రహ్లాదవరదాయ
శ్రీలక్ష్మీనృసింహాయ
మాణ్టియుజేనమః
భాత్రకాయ ౫౦
దద్విసే
కృష్ణాజినధరాయ
వటవే

ఓం జామదగ్న్యాయనమః
కుఠారిణే
కార్తవీర్యవిదారిణ్యాయ
దుష్టక్షత్రియమర్దనాయ
దుష్టనిగ్రహాయ
ఖడ్గినే
ముసలినే ౬౦
హలినే
శూలినే
రవివంశసముద్భూతాయ
విశ్వామిత్రప్రియఙ్కరాయ
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినే
జానకీపరిణేత్రే
హనుమత్సరిలోవితాయ
విభీషణవరప్రదాయ
దశకణ్ఠశిరోధ్వంసినే
దేవకీగర్భసంభూతాయ ౭౦
కాళీయఫణిదర్పఘ్నే
కంసగ్రీవానికృన్తనాయ
తాపకల్యరవినాశకాయ
బాణబాహువిదారకాయ
బుద్ధాయ
విశుద్ధాయ
క్రతుహింసావినిన్దకాయ
ఓం కల్కినేనమః
మ్లేచ్ఛప్రహర్త్రే
దుష్టనిగ్రహకారకాయ ౮౦
ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణే
శేషాద్రినిలయాయ
వృషదృగ్గోచరాయ
విష్ణవే
దామోదరాయ
నీలమేఘనిభాయ
బ్రహ్మదేవదుర్ధరవిశ్వరూపాయ
వాసుదేవాయ
ద్రవన్మృగమదాసక్త విగ్రహాయ
నిత్యానందమూర్తయే ౯౦
అర్థిప్రార్థప్రదాత్రే
విశ్వతీర్థాఘహారిణే
అచ్యుతాయ
క్షీరాబ్ధివాధాయ
వైకుణ్ఠాచలవాసినే
ముకున్దాయ
అనన్తాయ
శ్రీనివాసాయ
గోవిన్దాయ
సువర్ణముఖరస్నాత ౧౦౦
మనుజాభీష్టదాయినే
పన్నగాశనవాహనాయ
పుణ్యశ్లోకాయ
తీర్థపాదాయ
వేదవేద్యాయ
దయానిధయే
సర్వగ్రహరూపిణే
పరాత్పరాయ ౧౦౮

అష్టోత్తరం సమాప్తః

శ్రీ విష్ణు సహస్ర నామావళిః

ఆద్యంతయోః ప్రణవోచ్చారణం కేచిత్కుర్వంతి.

ఓం విశ్వస్మైనమః ఓం
విష్ణవేనమః
వషట్కారాయనమః
భూతభవ్యభవత్ప్రభవేనమః
భూతకృతేనమః
భూతభృతేనమః
భావాయనమః
భూతాత్మనేనమః
భూతభావనాయనమః
పూతాత్మనేనమః ౧౦
ఓం పరమాత్మనేనమః
ముక్తానాంపరమాగతయేనమః
అవ్యయాయనమః
పురుషాయనమః
సాక్షిణేనమః
క్షేత్రజ్ఞాయనమః
అక్షరాయనమః
యోగాయనమః
యోగవిదాంనేత్రేనమః
ప్రధానపురుషేశ్వరాయ నమః
ఓం నారసింహావపుషేనమః ౨౦
శ్రీమతేనమః
కేశవాయనమః
పురుషోత్తమాయనమః
సర్వస్మైనమః
శర్వాయనమః
ఓం శివాయనమః
స్థాణవేనమః
భూతాదినిధయేనమః
అవ్యయాయనమః ౩౦
ఓం సంభవాయనమః
భవనాయనమః
భర్త్రేనమః
ప్రభవాయనమః
ప్రభవేనమః
ఈశ్వరాయనమః
స్వయమ్భువేనమః
శమ్భవేనమః
ఆదిత్యాయనమః
పుష్కరాక్షాయనమః ౪౦
ఓం మహాస్వనాయనమః
అనాదినిధనాయనమః
ధాత్రేయనమః
విధాత్రేనమః
ధాతురుత్తమాయనమః
అప్రమేయాయనమః
హృషీకేశాయనమః
పద్మనాభాయనమః
అమరప్రభవేనమః
విశ్వకర్మణేనమః ౫౦
ఓం మనవేనమః
త్వష్ట్రేనమః

స్థవిష్ఠాయనమః
స్థవిరాయనమః
ధ్రువాయనమః
అగ్రాహ్యాయనమః
శాశ్వతాయనమః
కృష్ణాయనమః
లోహితాక్షాయనమః
ప్రవర్ధనాయనమః ౬౦
ఓం ప్రభూతాయనమః
త్రికకుద్ధా (ద్భా) మ్నేనమః
పవిత్రాయవమః
మంగళాయపరస్మైనమః
ఈశానాయనమః
ప్రాణనాయనమః
ప్రాణాయనమః
జ్యేష్ఠాయనమః
శ్రేష్ఠాయనమః
ప్రజాపతయేనమః ౭౦
ఓం హిరణ్యగర్భాయనమః
భూగర్భాయనమః
మాధవాయనమః
మధుసూధనాయనమః
ఈశ్వరాయనమః
విక్రమిణేనమః
ధన్వినేనమః
మేధావినేనమః
విక్రమాయనమః
క్రమాయనమః ౮౦

ఓం అనుత్తమాయనమః
దురాధర్షాయనమః
కృతజ్ఞాయనమః
కృతయేనమః
ఆత్మవతేనమః
సురేశాయనమః
శరణాయనమః
శర్మణేయనమః
విశ్వరేతసేనమః
ప్రజాభవాయనమః ౯౦
ఓం అహ్నేనమః
సంవత్సరాయనమః
వ్యాళాయనమః
ప్రత్యయాయనమః
సర్వదర్శనాయనమః
అజాయనమః
సర్వేశ్వరాయనమః
సిద్ధాయనమః
సిద్ధయేనమః
సర్వాదయేనమః ౧౦౦
ఓం అచ్యుతాయనమః
వృషాకపయేనమః
అమేయాత్మనేనమః
సర్వయోచవినిస్సృ
వనవేనమః
వసుమనసేనమః
సత్యాయనమః
నమాత్మనేనమః

సమ్మితాయనమః
సమాయనమః ౧౧౦
ఓం అమోఘాయనమః
పుణ్డరీకాక్షాయనమః
వృషకర్మణేనమః
వృషాకృతయేనమః
రుద్రాయనమః
బహుశిరసేనమః
బభ్రవేనమః
విశ్వయోనయేనమః
శుచిశ్రవసేనమః
అమృతాయనమః ౧౨౦
ఓం శాశ్వతాయనమః
స్థాణవేనమః
వరారోహాయనమః
మహాతపసేనమః
సర్వగాయనమః
సర్వవిదేనమః
భానవేనమః
విష్వక్సేనాయనమః
జనార్దనాయనమః
వేదాయనమః ౧౩౦
ఓం వేదవిదేనమః
అవ్యఙ్గాయనమః
వేదాఙ్గాయనమః
వేదవిదేనమః
కవయేనమః
లోకాధ్యక్షాయనమః
సురాధ్యక్షాయనమః
ధర్మాధ్యక్షాయనమః
కృతాకృతాయనమః
చతురాత్మనేనమః ౧౪౦
ఓం చతుర్వ్యూహాయనమః
చతుర్దంష్ట్రాయనమః
చతుర్భుజాయనమః
భ్రాజిష్ణవేనమః
భోజనాయనమః
భోక్త్రేనమః
సహిష్ణవేనమః
జగదాదిజాయనమః
అనఘాయనమః
విజయాయనమః ౧౫౦
ఓం జేత్రేనమః
విశ్వయోనయేనమః
పునర్వసవేనమః
ఉపేన్ద్రాయనమః
వామనాయనమః
ప్రాంశవేనమః
అమోఘాయనమః
శుచయేనమః
ఊర్జితాయనమః
అతీన్ద్రాయనమః ౧౬౦
ఓం సంగ్రహాయనమః
సర్గాయనమః
ధృతాత్మనేనమః
నియమాయనమః
యమాయనమః
వేద్యాయనమః

వైద్యాయనమః
సదాయోగినేనమః
వీరఘ్నేనమః
మాధవాయనమః ౧౭౦
ఓం మధవేనమః
అతీన్ద్రియాయనమః
మహామాయాయనమః
మహోత్సాయనమః
మహాబలాయనమః
మహాబుద్ధయేనమః
మహావీర్యాయనమః
మహాశక్తయేనమః
మహాద్యుతయేనమః
అనిర్దేశ్యవపుషేనమః ౧౮౦
ఓం శ్రీమతేనమః
అమేయాత్మనేనమః
మహాద్రిధృతేనమః
మహేష్వాసాయనమః
మహీభర్త్రేనమః
శ్రీనివాసాయనమః
సతాంగతయేనమః
అనిరుద్ధాయనమః
సురానన్దాయనమః
గోవిన్దాయనమః ౧౯౦
ఓం గోవిదాంపతయేనమః
మరీచయేనమః
దమనాయనమః
హంసాయనమః
సుపర్ణాయనమః
భుజగోత్తమాయనమః
హిరణ్యనాభాయనమః
సుతపసేనమః
పద్మనాభాయనమః
ప్రజాపతయేనమః ౨౦౦
ఓం అమృత్యవేనమః
సర్వదృశేనమః
సింహాయనమః
సంధాత్రేనమః
సంధిమతేనమః
స్థిరాయనమః
అజాయనమః
దుర్మర్షణాయనమః
శాస్త్రేనమః
విశ్రుతాత్మనేనమః ౨౧౦
ఓం సురారిఘ్నేనమః
గురుతమాయగురవేనమః
ధామ్నేనమః
సత్యాయనమః
సత్యపరాక్రమాయనమః
నిమిషాయనమః
అనిమిషాయనమః
స్రగ్విణేనమః
వాచస్పతయేనమః
ఉదారధియేనమః ౨౨౦
ఓం అగ్రణ్యేనమః
గ్రామణ్యేనమః
శ్రీమతేనమః
న్యాయాయనమః
నేత్రేనమః।

సమీరణాయనమః
సహస్రమూర్ధ్నే నమః
విశ్వాత్మనేనమః
సహస్రాక్షాయనమః
సహస్రపదేనమః ౨౩౦
ఓం ఆవర్తనాయనమః
నివృత్తాత్మనేనమః
సంవృతాయనమః
సంప్రమర్దనాయనమః
అహస్సంవర్తకాయనమః
వహ్నయేనమః
అనిలాయనమః
ధరణీధరాయనమః
సుప్రసాదాయనమః
ప్రసన్నాత్మనేనమః ౨౪౦
ఓం విశ్వసృజేనమః
విశ్వభుజేభవేనమః
సత్కర్త్రేనమః
సత్కృతాయనమః
సాధవేనమః
జహ్నవేనమః
నారాయణాయనమః
నరాయనమః
అసంఖ్యేయాయనమః
అప్రమేయాత్మనేనమః ౨౫౦
ఓం విశిష్టాయనమః
శిష్టకృతేనమః
శుచయేనమః
సిద్ధార్థాయనమః
సిద్ధసంకల్పాయనమః
సిద్ధిదాయనమః
సిద్ధిసాధనాయనమః
వృషాహిణేనమః
వృషభాయనమః
విష్ణవేనమః ౨౬౦
ఓం వృషపర్వణేనమః
వృషోదరాయనమః
వర్ధనాయనమః
వర్ధమానాయనమః
వివిక్తాయనమః
శ్రుతిసాగరాయమః
సుభుజాయనమః
దుర్ధరాయనమః
వాగ్మినేనమః
మహేంద్రాయనమః ౨౭౦
ఓం వసుదాయనమః
వసవేనమః
నైకరూపాయనమః
బృహద్రూపాయనమః
శిపివిష్టాయనమః
ప్రకాశనాయనమః
ఓజసే, తేజసేద్యుతిధరామ
ప్రకాశాత్మనేనమః
ప్రతాపనాయనమః
బుద్ధాయనమః ౨౮౦
ఓం స్పష్టాక్షరాయనమః
మన్త్రాయనమః
చన్ద్రాంశవేనమః

భాస్కరద్యుతయేనమః
అమృతాంశూద్భవాయనమః
భానవేనమః
శశిబిన్దవేనమః
సురేశ్వరాయనమః
ఔషధాయనమః
జగతస్సేతవేనమః ౨౯౦
ఓం సత్యధర్మపరాక్రమాయనమః
భూతభవ్యభవన్నాథాయ నమః
పవనాయనమః
పావనాయనమః
అనలాయనమః
కామఘ్నేనమః
కామకృతేనమః
కాన్తాయనమః
కామప్రదాయమఃన 300
ఓం ప్రభవేనమః
యుగాదికృతేనమః
యుగావర్తాయనమః
నైకమాయాయనమః
మహాశనాయనమః
అదృశ్యాయనమః
వ్యక్తరూపాయ నమః
సహస్రజితేనమః
అనన్తజితేనమః
ఇష్టాయనమః 3౧0
ఓం అవిశిష్టాయనమః
శిష్టేష్టాయనమః
శిఖణ్డినేనమః

నహుషాయనమః
వృషాయనమః
క్రోధఘ్నేనమః
క్రోధకృతేనమః
కర్త్రేనమః
విశ్వబాహవేనమః 3౨0
ఓం మహీధరాయనమః
అచ్యుతాయనమః
ప్రథితాయనమః
ప్రాణాయనమః
ప్రాణదాయనమః
వాసవానుజాయనమః
అపాన్నిధయేనమః
అధిష్ఠానాయనమః
అప్రమత్తాయనమః
ప్రతిష్ఠితాయనమః 330
ఓం స్కన్దాయనమః
స్కందధరాయనమః
ధుర్యాయనమః
వరదాయనమః
వాయువాహనాయనమః
వాసుదేవాయనమః
బృహద్భానవేనమః
ఆదిదేవాయనమః
పురందరాయనమః
అశోకాయనమః
తారణాయనమః 3౪0
ఓం తారాయనమః
శూరాయనమః

శౌరయేనమః
జనేశ్వరాయనమః
అనుకూలాయనమః
శతావర్తాయనమః
పద్మినేనమః
పద్మనిభేక్షణాయనమః
పద్మనాభాయనమః
అరవిందాక్షాయనమః ౩౪౦
ఓం పద్మగర్భాయనమః
శరీరభృతేనమః
మహర్ద్ధయేనమః
ఋద్ధాయనమః
వృద్ధాత్మనేనమః
మహాక్షాయనమః
గరుడధ్వజాయనమః
అతులాయనమః
శరభాయనమః
భీమాయనమః ౩౫౦
ఓం సమయజ్ఞాయనమః
హవిర్హరయేనమః
సర్వలక్షణలక్షణ్యాయనమః
లక్ష్మీపతేనమః
సమితింజయాయనమః
అక్షరాయనమః
రోహితాయనమః
మార్గాయనమః
హేతవేనమః
దామోదరాయనమః ౩౬౦
ఓం స (హాసే) హాయనమః

మహీధరాయనమః
మహాభాగాయనమః
వేగవతేనమః
అమితాశనాయనమః
ఉద్భవాయనమః
క్షోభణాయనమః
దేవాయనమః
శ్రీగర్భాయనమః
పరమేశ్వరాయనమః ౩౭౦
ఓం కరుణాయనమః
కారణాయనమః
కర్త్రేనమః
వికర్త్రేనమః
గహనాయనమః
గుహాయనమః
వ్యవసాయాయనమః
వ్యవస్థానాయనమః
సంస్థానాయనమః
స్థానదాయనమః ౩౮౦
ఓం ధ్రువాయనమః
పరర్ధయేనమః
పరమస్పష్టాయనమః
తుష్టాయనమః
పుష్టాయనమః
శుభేక్షణాయనమః
రామాయనమః
విరామాయనమః
విరతాయనమః
మార్గాయనమః ౪౦౦

ఓం విరజోమార్గాయనమః
నేయాయనమః
నయాయనమః
అనయాయనమః
వీరాయనమః
శక్తిమతాంశ్రేష్ఠాయనమః
ధర్మాయనమః
ధర్మవిదుత్తమాయనమః
వైకుంఠాయనమః
పురుషాయనమః ౪౧౦
ఓం ప్రాణాయనమః
ప్రాణదాయనమః
ప్రణవాయనమః
పృథవేనమః
హిరణ్యగర్భాయనమః
శత్రుఘ్నాయనమః
వ్యాప్తాయనమః
వాయవేయనమః
అధోక్షజాయనమః
ఋతవేనమః ౪౨౦
ఓం సుదర్శనాయనమః
కాలాయనమః
పరమేష్ఠినేనమః
పరిగ్రహాయనమః
ఉగ్రాయనమః
సంవత్సరాయనమః
దక్షాయనమః
విశ్రామాయనమః
విశ్వదక్షిణాయనమః
విస్తారాయనమః ౪౩౦
ఓం స్థావరాయనమః
స్థాణవేనమః
ప్రమాణాయనమః
భీజాయావ్యయాయ
అర్థాయనమః
అనర్థాయనమః
మహాకోశాయనమః
మహాభోగాయనమః
మహాధనాయనమః
అనిర్విణ్ణాయనమః ౪౪౦
ఓం స్థవిష్ఠాయనమః
భువేనమః
ధర్మయూపాయనమః
మహామఖాయనమః
నక్షత్రనేమయే
నక్షత్రిణేనమః
క్షమాయనమః
క్షామాయనమః
సమీహానాయనమః
యజ్ఞాయనమః ౪౫౦
ఓం ఇజ్యాయనమః
మహేజ్యాయనమః
క్రతవేనమః
సత్రాయనమః
సతాంగతయేనమః
సర్వదర్శినేనమః
విముక్తాత్మనేనమః
సర్వజ్ఞాయనమః

జ్ఞానాయనమః
ఉత్తమాయనమః ౪౬౦
ఓం సువ్రతాయనమః
సుముఖాయనమః
సూక్ష్మాయనమః
సుఘోషాయనమః
సుఖదాయనమః
సుహృదేనమః
మనోహరాయనమః
జితక్రోధాయనమః
వీరబాహవేనమః
విదారణాయనమః ౪౭౦
ఓం శాపనాయనమః
స్వవశాయనమః
వ్యాపినేనమః
నైకాత్మనేనమః
నైకకర్మకృతేనమః
వత్సరాయనమః
వత్సలాయనమః
వత్సినేనమః
రత్నగర్భాయనమః
ధనేశ్వరాయనమః ౪౮౦
ఓం ధర్మకృతేనమః
ధర్మగుప్తేనమః
ధర్మిణేనమః
స్వతేనమః
అసతేనమః
క్షరాయనమః
అక్షరాయనమః

అవిజ్ఞాతేనమః
సహస్రాంశవేనమః
విధాత్రేనమః ౪౯౦
ఓం కృతలక్షణాయనమః
గభస్తినేమయేనమః
సత్త్వస్థాయనమః
సింహాయనమః
భూతమహేశ్వరాయనమః
ఆదిదేవాయనమః
మహాదేవాయనమః
దేవేశాయనమః
దేవభృద్గురవేనమః
ఉత్తరాయనమః ౫౦౦
ఓం గోపతయేనమః
గోప్త్రేనమః
జ్ఞానగమ్యాయనమః
పురాతనాయనమః
శరీరభూతభృతేనమః
భోక్త్రేనమః
కపీంద్రాయనమః
భూరిదక్షిణాయనమః
సోమపాయనమః
అమృతపాయనమః ౫౧౦
ఓం సోమాయనమః
పురుజితేనమః
పురుసత్తమాయనమః
వినయాయనమః
జయాయనమః
సత్యసంధాయనమః

దాశార్హాయనమః
సాత్వతాంపతయేనమః
జీవాయనమః
వినయితాయనమః ॥ ౫౨౦
ఓం సాక్షిణేనమః
ముకుందాయనమః
అమితవిక్రమాయనమః
అంభోనిధయేనమః
అనంతాత్మనేనమః
మహోదధిశయాయనమః
అంతకాయనమః
అజాయనమః
మహార్హస్వాభావ్యాయనమః
జితామిత్రాయనమః ॥ ౫౩౦
ఓం ప్రమోదనాయనమః
ఆనందాయనమః
నందనాయనమః
నందాయనమః
సత్యధర్మణేనమః
త్రివిక్రమాయనమః
మహర్షయేనమః
కపిలాచార్యాయనమః
కృతజ్ఞాయనమః
మేదినీపతయేనమః ॥ ౫౪౦
ఓం త్రిపదాయనమః
త్రిదశాధ్యక్షాయనమః
మహాశృంగాయనమః
కృతాంతాయనమః
కృతేనమః

మహావరాయనమః
గోవిందాయనమః
సుషేణాయనమః
కనకాంగనేనమః
గుహ్యాయనమః ॥ ౫౫౦
ఓం గభీరాయనమః
గహనాయనమః
గుప్తాయనమః
చక్రగదాధరాయనమః
వేదసేనమః
స్వాంగాయనమః
అజితాయనమః
కృష్ణాయనమః
దృఢాయనమః
సంకర్షణాయనమః ॥ ౫౬౦
ఓం అచ్యుతాయనమః
వరుణాయనమః
వారుణాయనమః
వృక్షాయనమః
పుష్కరాక్షాయనమః
మహామనసేనమః
భగవతేనమః
భగఘ్నేనమః
ఆనందినేనమః
వనమాలినేనమః ॥ ౫౭౦
ఓం హలాయుధాయనమః
ఆదిత్యాయనమః
జ్యోతిరాదిత్యాయనమః
సహిష్ణుర్గతిసత్తమాయనమః

సుధన్వనేనమః
ఖండపరశవేనమః
దారుణాయనమః
ద్రవిణప్రదాయనమః
దివిస్పృశేనమః
సర్వదృశేనమః ౫౮౦
ఓం వ్యాసాయనమః
వాచస్పతయేనమః
అయోనిజాయనమః
త్రిసామ్నేనమః
సామగాయనమః
సామ్నేనమః
సర్వాణాయనమః
భేషజాయనమః
భిషజేనమః
సన్న్యాసకృతేనమః ౫౯౦
ఓం శమాయనమః
శాంతాయనమః
నిష్టాయనమః
శాంతినేనమః
పరాయణాయనమః
శుభాంగాయనమః
శాంతిదాయనమః
స్రష్టేనమః
కుముదాయనమః
కువలేశాయనమః ౬౦౦
ఓం గోహితాయనమః
గోపతయేనమః
గోప్త్రేనమః

వృషభాక్షాయనమః
వృషప్రియాయనమః
అనివర్తినేనమః
నివృత్తాత్మనేనమః
సంక్షేప్త్రేనమః
క్షేమకృతేనమః
శివాయనమః ౬౧౦
ఓం శ్రీవత్సవక్షసేనమః
శ్రీవాసాయనమః
శ్రీపతయేనమః
శ్రీమతాంవరాయనమః
శ్రీదాయనమః
శ్రీశాయనమః
శ్రీనివాసాయనమః
శ్రీనిధయేనమః
శ్రీవిభావనాయనమః
శ్రీధరాయనమః ౬౨౦
ఓం శ్రీకరాయనమః
శ్రేయసేనమః
శ్రీమతేనమః
లోకత్రయాశ్రయాయనమః
స్వక్షాయనమః
స్వంగాయనమః
శతానందాయనమః
నందినేనమః
జ్యోతిర్గణేశ్వరాయనమః
విజితాత్మనేనమః ౬౩౦
ఓం విధేయాత్మనేనమః
సత్కీర్తయేనమః

ఛిన్నసంశయాయనమః
ఉదీర్ణాయనమః
సర్వతశ్చక్షుషేనమః
అనీశాయనమః
శాశ్వతాయనమః
స్థిరయేనమః
భూశయేనమః
భూషణాయనమః ౬౪౦
ఓం భూతయేనమః
విశోకాయనమః
శోకనాశనాయనమః
అర్చిష్మతేనమః
అర్చితేనమః
కుంభాయనమః
విశుద్ధాత్మనేనమః
విశోధనేనమః
అనిరుద్ధాయనమః
అప్రతిరథయేనమః ౬౫౦
ఓం ప్రద్యుమ్నాయనమః
అమితవిక్రమాయనమః
కాలనేమిఘ్నేనమః
వీరాయనమః
శౌరయేనమః
శూరజనేశ్వరాయనమః
త్రిలోకాత్మనేనమః
త్రిలోకేశాయనమః
కేశవాయనమః
కేశిఘ్నేనమః ౬౬౦
ఓం హరయేనమః

కామదేవాయనమః
కామపాలాయనమః
కామినేనమః
కృతాగమాయనమః
అనిర్దేశ్యాయనమః
వపుషేనమః
విష్ణవేనమః
వీరాయనమః
అనంతాయనమః ౬౭౦
ఓం ధనంజయాయనమః
బ్రహ్మణ్యాయనమః
బ్రహ్మకృతేనమః
బ్రహ్మణేనమః
బ్రహ్మబ్రహ్మవివర్ధనాయ
బ్రహ్మవిదేనమః
బ్రాహ్మణాయనమః
బ్రహ్మిణేనమః
బ్రహ్మజ్ఞాయనమః
బ్రాహ్మణప్రియాయనమః
ఓం మహాక్రమాయనమః [౬౮౦
మహాకర్మణేనమః
మహాతేజసేనమః
మహోరగాయనమః
మహాక్రతవేనమః
మహాయజ్వనేనమః
మహాయజ్ఞాయనమః
మహాహవిషేనమః
స్తవ్యాయనమః
స్తవప్రియాయనమః ౬౯౦

ఓం స్తోత్రాయనమః
నుతియేనమః
స్తోత్రేనమః
గణప్రియాయనమః
పూర్ణాయనమః
పూరయిత్రేనమః
పుణ్యాయనమః
పుణ్యకీర్తయేనమః
అనామయాయనమః
మనోజవాయనమః ౨౦౦
ఓం తీర్థకరాయనమః
వసురేతసేనమః
వసుప్రదాయనమః
వాసుదేవాయనమః
వసుమనసేనమః
హవిషేనమః
సద్గతయేనమః
సత్కృతయేనమః
సత్తాయనమః
సద్భూతయేనమః ౨౧౦
ఓం సత్పరాయణాయనమః
శూరసేనాయనమః
యదుశ్రేష్ఠాయనమః
సన్నివాసాయనమః
సుయామునాయనమః
భూతావాసాయనమః
వాసుదేవాయనమః
సర్వాసునిలయాయనమః
అనలాయనమః

దర్పఘ్నేనమః ౨౨౦
ఓం దర్పదేనమః
అదృప్తాయనమః
దుర్ధరాయనమః
అపరాజితాయనమః
విశ్వమూర్తయేనమః
మహామూర్తయేనమః
దీప్తమూర్తయేనమః
అమూర్తిమతేనమః
అనేకమూర్తయేనమః
అవ్యక్తాయనమః ౨౩౦
ఓం శతమూర్తయేనమః
శతాననాయనమః
ఏకస్మైనమః
నైకస్మైనమః
స్థవాయనమః
కాయనమః
కస్మైనమః
యస్మైనమః
తస్మైనమః
పదాయనమః ౨౪౦
ఓం అనుత్తమాయనమః
లోకబంధవేనమః
లోకనాథాయనమః
మాధవాయనమః
భక్తవత్సలాయనమః
సువర్ణవర్ణాయనమః
హేమాంగాయనమః
వరాంగాయనమః

చందనాంగదియేనమః
వీరఘ్నేనమః ౭౪౦
ఓం విషమాయనమః
శూన్యాయనమః
ఘృతాశిషేనమః
అచలాయనమః
చలాయనమః
అమానినేనమః
మానదాయనమః
మాన్యాయనమః
లోకస్వామినేనమః
త్రిలోకధృతేనమః ౭౫౦
ఓం సుమేధసేనమః
మేధజాయనమః
ధన్యాయనమః
సత్యమేధసేనమః
ధరాధరాయనమః
తేజోవృషాయనమః
ద్యుతిధరాయనమః
సర్వశస్త్రభృతాంవరాయన
ప్రగ్రాహాయనమః
నిగ్రహాయనమః ౭౬౦
ఓం అవ్యగ్రమాయనమః
నైకశృంగాయనమః
గదాగ్రజాయనమః
చతుర్మూర్తయేనమః
చతుర్బాహవేనమః
చతుర్వ్యూహాయనమః
చతుర్గతయేనమః

చతురాత్మనేనమః
చతుర్భావాయనమః
చతుర్వేదవిదేనమః ౭౭౦
ఓం ఏకపదేనమః
సమావర్తాయనమః
నివృత్తాత్మనేనమః
దుర్జయాయనమః
దురతిక్రమాయనమః
దుర్లభాయనమః
దుర్గమాయనమః
దుర్గాయనమః
దురావాసాయనమః
దురారిఘ్నేనమః ౭౮౦
ఓం లోకసారంగాయనమః
సుతంతవేనమః
తంతువర్ధనాయనమః
ఇంద్రకర్మణేనమః
మహాకర్మణేనమః
కృతకర్మణేనమః
కృతాగమాయనమః
ఉద్భవాయనమః
సుంద - యనమః
సుందాయనమః ౮౦౦
ఓం రత్ననాభాయనమః
సులోచనాయనమః
అర్కాయనమః
వాజసనయేనమః
శృంగిణేనమః
జయంతాయనమః

సర్వవిజ్జయినేనమః
సువర్ణబిందవేనమః
అక్షోభ్యాయనమః
సర్వవాగీశ్వరేశ్వరాయనమః
ఓం మహాహ్రదాయనమః [౮౧౦
మహాగర్తాయనమః
మహాభూతాయనమః
మహానిధయేనమః
కుందరాయనమః
కుందాయనమః
పర్జన్యాయనమః
పవనాయనమః
అనిలాయనమః
అమృతాశాయనమః ౮౨౦
ఓం అమృతవపుషేనమః
సర్వజ్ఞాయనమః
సర్వతోముఖాయనమః
సులభాయనమః
సువ్రతాయనమః
సువ్రతాయనమః
సిద్ధాయనమః
శత్రుజితేనమః
శత్రుతాపనాయనమః
న్యగ్రోధోదుంబరాయనమః
ఓం అశ్వత్థాయేనమః [౮౩౦
చాణూరాంధ్రనిషూదనాయన
సహస్రార్చిషేనమః
సప్తజిహ్వాయనమః
సప్తైధసేనమః

సప్తవాహనాయనమః
అమూర్తయేనమః
అనఘాయనమః
అచింత్యాయనమః
భయకృతేనమః ౮౪౦
ఓం భయనాశనాయనమః
అణవేనమః
బృహతేనమః
కృశాయనమః
స్థూలాయనమః
గుణభృతేనమః
నిర్గుణాయనమః
మహతేనమః
అధృతాయనమః
స్వధృతాయనమః ౮౫౦
ఓం స్వాస్థ్యాయనమః
ప్రాగ్వంశాయనమః
వంశవర్ధనాయనమః
భారభృతేనమః
కథితాయనమః
యోగినేనమః
యోగీశాయనమః
సర్వకామదాయనమః
ఆశ్రమాయనమః
శ్రమణాయనమః ౮౬౦
ఓం సువర్ణాయనమః
వాయువాహనాయనమః
ధనుర్ధరాయనమః
ధనుర్వేదాయనమః

దండాయనమః
దమయిత్రేనమః
దమాయనమః
అపరాజితాయనమః
సర్వసహాయనమః
నియంత్రేనమః ౫౭౦
ఓం నియమాయనమః
యమాయనమః
సద్వవతేనమః
సాత్వికాయనమః
సత్యాయనమః
సత్యధర్మపరాయణాయనమః
అభిప్రాయాయనమః
ప్రియార్హాయనమః
అర్హాయనమః
ప్రియకృతేనమః ౫౮౦
ఓం ప్రీతివర్ధనాయనమః
విహాయసగతయేనమః
జ్యోతిషేనమః
సురుచయేనమః
హుతభుగ్విభవేనమః
రవయేనమః
విరోచనాయనమః
సూర్యాయనమః
సవిత్రేనమః
రవిలోచనాయనమః ౫౯౦
ఓం అనంతహుతభుగ్భోక్త్రేనమః
సుఖదాయనమః
నైకదాయనమః

అగ్రజాయనమః
అనిర్విణ్ణాయనమః
సనామర్షిణేనమః
లోకాధిష్ఠానాయనమః
అద్భుతాయనమః
తత్సనాతేనమః
తమాయనమః ౬౦౦
ఓం కపిలాయనమః
కపయేనమః
అవ్యయాయనమః
స్వస్తిదాయనమః
స్వస్తికృతేనమః
స్వస్తయేనమః
స్వస్తిభుజేనమః
స్వస్తిదక్షిణాయనమః
అరౌద్రాయనమః
కుండలినేనమః ౬౧౦
ఓం చక్రిణేనమః
విక్రమిణేనమః
ఊర్జితశాసనాయనమః
శబ్దాతిగాయనమః
శబ్దసహాయనమః
శిశిరాయనమః
శర్వరీకరాయనమః
అక్రూరాయనమః
పేశలాయనమః
దక్షాయనమః ౬౨౦
ఓం దక్షిణాయనమః
క్షమిణాంవరాయనమః

విద్వత్తమాయనమః
వీతభయాయనమః
పుణ్యశ్రవణకీర్తయేనమః
ఉత్తరణాయనమః
దుష్కృతిఘ్నే నమః
పుణ్యాయనమః
దుఃస్వప్ననాశనాయనమః
వీరఘ్నేనమః ౯౩౦
ఓం రక్షణాయనమః
శాంతాయనమః
జీవనాయనమః
పర్యవస్థితాయనమః
అనంతరూపాయనమః
అనంతశ్రియేనమః
జితమన్యవేనమః
భయాపహాయనమః
చతురశ్రాయనమః
గభీరాత్మనేనమః ౯౪౦
ఓం విదిశాయనమః
వ్యాదిశాయనమః
దిశాయనమః
అనాదయేనమః
భూర్భువాయనమః
లక్ష్మ్యైనమః
సువీరాయనమః
రుచిరాంగదాయనమః
జననాయనమః
జనజన్మాదయేనమః ౯౫౦
ఓం భీమాయనమః
భీమపరాక్రమాయనమః
ఆధారనిలయాయనమః
ధాత్రేనమః
పుష్పహాసాయనమః
ప్రజాగరాయనమః
ఊర్ధ్వగాయనమః
సత్పథచారాయనమః
ప్రాణనాయనమః
ప్రణవాయనమః ౯౬౦
ఓం ప్రణాయనమః
ప్రమాణాయనమః
ప్రాణనిలయాయనమః
ప్రాణధృతేనమః
ప్రాణజీవానాయనమః
తత్త్వాయనమః
తత్త్వవిదేనమః
ఏకాత్మనేనమః
జన్మమృత్యుజరాతిగాయ నమః
భూర్భువస్స్వస్తరవేనమః ౯౭౦
ఓం తారాయనమః
ప్రసితామహాయనమః
యజ్ఞపతయేనమః
యజ్వనేనమః
యజ్ఞాంగాయనమః
యజ్ఞవాహనాయనమః
యజ్ఞభృతేనమః
యజ్ఞకృతయేనమః
యజ్ఞినేనమః
యజ్ఞభుజేనమః ౯౮౦

ఓం యజ్ఞసాధనాయనమః
యజ్ఞాంతకృతేనమః
యజ్ఞగుహ్యాయనమః
అన్నదాయనమః
ఆత్మయోనయేనమః
స్వయంజాతాయనమః
వైఖానాయనమః
సామగాయనమః
దేవకీనందనాయనమః
స్రష్ట్రేనమః ౯౯౦

ఓం క్షితీశాయనమః
పాపనాశనాయనమః
శంఖభృతేనమః
నందకినేనమః
చక్రిణేనమః
శార్ఙ్గధన్వినేనమః
గదాధరాయనమః
రథాంగపాణయేనమః
రక్షోభ్యాయనమః
సర్వప్రహరణాయుధాయనమః ౧౦౦౦

శ్రీ విష్ణుసహస్రనామావళిః సమాప్తం

——(o)——

చ. ల. కు. సు. ల. ము.